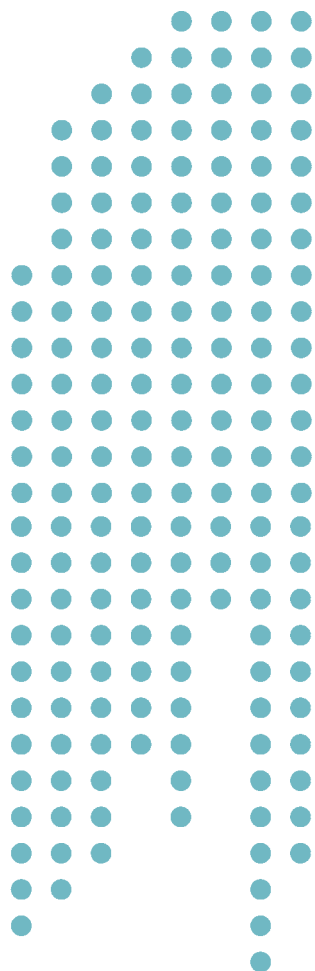


Vlaamse  
overheid



# Regionale rekeningen

Regionale verdeling van de Belgische  
in- en uitvoer van goederen en diensten  
1995-2011



Eurosysteem

## Inhoud van de publicatie

Deze publicatie bevat gegevens betreffende de verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten per bedrijfstak voor het Rijk, de gewesten, de provincies en de arrondissementen over de periode 1995-2011. Cijfermateriaal voor de Duitstalige Gemeenschap is opgenomen in afzonderlijke tabellen. Deze resultaten kwamen tot stand via een samenwerking tussen de NBB, het Brussels Hoofdstedelijk, Vlaams en Waals Gewest.

Wat het Rijk betreft, stemmen de resultaten overeen met de september 2013-ramingen uit de INR-publicatie "Nationale Rekeningen, Deel 2: Gedetailleerde rekeningen en tabellen 2012".

De regionale verdeling van de in- en uitvoer maakt geen deel uit van de Europese statistische verplichtingen, maar is wel gebaseerd op de methodes, definities en nomenclaturen volgens het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995) zoals opgenomen in de EG-verordening nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996.

De publicatie bestaat uit drie delen. Het eerste deel bevat een beknopte bespreking van de resultaten. Het tweede deel bevat uitzonderlijk de beschrijving van de methode om de Belgische in- en uitvoer regionaal te verdelen maar is eveneens afzonderlijk beschikbaar op de [website van de NBB](#). Het derde deel presenteert een aantal statistische tabellen. Meer gedetailleerde tabellen voor de periode 1995-2011 volgens de NACE 2008-nomenclatuur bevinden zich op de [website van de Nationale Bank van België](#).

Alle berekeningen werden afgesloten op 29 april 2014.

© Nationale Bank van België, Brussel in samenwerking met de drie gewesten

Alle rechten voorbehouden.  
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits bronvermelding.

ISSN 1780-437X (online)

## Woord vooraf

De drie gewesten en de Nationale Bank van België (NBB) startten in 2009 een gezamenlijk project met tot doel meer macro-economische statistieken met een regionale dimensie te ontwikkelen.

Naast regionale overheidsstatistieken, die ondertussen via het Instituut voor Nationale Rekeningen worden voorbereid en de mogelijke ontwikkelingen van kwartaalramingen van het bbp op gewestelijk niveau, werd tevens vooruitgang geboekt in het vlak van de regionale macro-economische bestedingen. Deze publicatie presenteert voor de eerste maal een regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten voor de periode 1995-2011 volgens de ESR 1995-methodologie en is het resultaat van de vermelde succesvolle samenwerking tussen de Bank en de Gewesten.

Er dient op gewezen dat de stromen tussen de gewesten wegens het ontbreken van informatie over alle interregionale goederen- en dienstenstromen niet konden worden opgemaakt en bijgevolg niet opgenomen zijn in voorliggende resultaten. Daardoor is het nog niet mogelijk om te komen tot gewestelijke of sub-regionale handelsbalansen.

Het aantal opgenomen tabellen is beperkt. Alle gedetailleerde resultaten worden evenwel ter beschikking gesteld via de online gegevensbank Belgostat van de NBB.

De Gouverneur  
van de Nationale Bank van België

Luc Coene

Brussel, juli 2014



# Inhoudstafel

Woord vooraf	3
Commentaar	9
1. Globale resultaten goederen en diensten, 1995-2011	10
1.1 Invoer van goederen en diensten per gewest	10
1.2 Uitvoer van goederen en diensten per gewest	11
1.3 Netto-uitvoer van goederen en diensten per gewest	12
1.4 Aandeel van respectievelijk goederen en diensten in de totale in- en uitvoer per gewest	13
2. Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen	15
2.1 Globale ontwikkelingen, 1995-2011	15
2.2 In- en uitvoer van goederen per gewest en A38-bedrijfstak	17
2.3 Vergelijking met de regionale verdeling van de buitenlandse handel	20
3. Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten	22
3.1 Globale ontwikkelingen, 1995-2011	22
3.2 In- en uitvoer van diensten per gewest en per A38-bedrijfstak	24
Conceptuele en methodologische toelichting	29
1 Inleiding	29
2. In- en uitvoer van goederen (P.71 en P.61)	31
2.1 Raming van de in- en uitvoer van goederen op het niveau van het Rijk	31
2.2 Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen	32
2.2.1 Algemene werkwijze voor de regionale verdeling	32
2.2.2 Items met een specifieke behandeling	33
2.2.3 Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden	34
3. In- en uitvoer van diensten oud systeem (1995-2005) (P.72 en P.62)	34
3.1 Raming van de in- en uitvoer van diensten op het niveau van het Rijk	34
3.2 Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten (1995-2005)	36
3.2.1 Algemene werkwijze voor de regionale verdeling	36
3.2.2 Items met een specifieke behandeling	36
3.2.3 Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden	38

4.	In- en uitvoer van diensten nieuw systeem (vanaf 2008) (P.72 en P.62)	38
4.1	Raming van de in- en uitvoer van diensten op het niveau van het Rijk	38
4.2	Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten (vanaf 2008)	39
4.2.1	Algemene werkwijze voor de regionale verdeling	39
4.2.2	Items met een specifieke behandeling	40
4.2.3	Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden	40
5.	In- en uitvoer van diensten voor datajaren 2006-2007 (P.72 en P.62)	41
6.	Synthese	41
7.	In- en uitvoer van goederen: verschillen met de buitenlandse handel van België per gewest volgens het INR	42

## Tabellen

	Introductie	43
1.	Globale resultaten	
1.1	Invoer van goederen	46
1.2	Uitvoer van goederen	47
1.3	Netto-uitvoer van goederen	48
1.4	Invoer van diensten	49
1.5	Uitvoer van diensten	50
1.6	Netto-uitvoer van diensten	51
1.7	Invoer van goederen en diensten	52
1.8	Uitvoer van goederen en diensten	53
1.9	Netto-uitvoer van goederen en diensten	54
2.	Resultaten van goederen per gewest (NUTS 1) en A64-bedrijfstak	55
2.1	Invoer van goederen per gewest (NUTS 1) en A64-bedrijfstak	56
2.1.1	Brussels Hoofdstedeeljk Gewest	56
2.1.2	Vlaams Gewest	58
2.1.3	Waals Gewest	60
2.1.4	Het Rijk	62
2.2	Uitvoer van goederen per gewest (NUTS 1) en A64-bedrijfstak	64
2.2.1	Brussels Hoofdstedeeljk Gewest	64
2.2.2	Vlaams Gewest	66
2.2.3	Waals Gewest	68
2.2.4	Het Rijk	70
2.3	Invoer van diensten per gewest (NUTS 1) en A64-bedrijfstak	72
2.3.1	Brussels Hoofdstedeeljk Gewest	72
2.3.2	Vlaams Gewest	74
2.3.3	Waals Gewest	76
2.3.4	Het Rijk	78
2.4	Uitvoer van diensten per gewest (NUTS 1) en A64-bedrijfstak	80
2.4.1	Brussels Hoofdstedeeljk Gewest	80
2.4.2	Vlaams Gewest	82
2.4.3	Waals Gewest	84
2.4.4	Het Rijk	86

3. Resultaten voor de Duitstalige Gemeenschap	
3.1 Globale resultaten	90
3.2 Resultaten per A38-bedrijfstak	91
3.2.1 Invoer van goederen	91
3.2.2 Uitvoer van goederen	92
3.2.3 Invoer van diensten	93
3.2.4 Uitvoer van diensten	94
Algemene opmerkingen	95
Conventionele tekens	97
Lijst van afkortingen	99





## Commentaar

Tussen de Nationale Bank van België en het Brussels Hoofdstedelijk, Vlaams en Waals Gewest werd een project opgestart om de regionale rekeningen uit te breiden met een regionale verdeling van de **Belgische** in- en uitvoer van goederen (P.71 en P.61) en diensten (P.72 en P.62).

Die regionale cijfers maken geen deel uit van de Europese statistische verplichtingen. De regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten<sup>1</sup> gebeurt echter wel op basis van de op Europees niveau vastgelegde methodologische principes gehanteerd bij de overige variabelen per bedrijfstak die in het kader van de regionale rekeningen uitgesplitst worden per gewest, provincie en arrondissement op basis van de werkplaats (beloning van werknemers, bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen, bruto investeringen in vaste activa, aantal werkzame personen). De resultaten die voortvloeien uit de regionale verdeling van de internationale in- en uitvoer zijn dan ook coherent en vergelijkbaar met de overige aggregaten uit de regionale rekeningen.

In het kader van het overkoepelend project tussen de Nationale Bank en de gewesten werd ook een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de raming van de interregionale handel. Er zijn echter nog geen eindresultaten beschikbaar omdat het bronnenmateriaal hier eerder beperkt is. De stromen tussen de gewesten kunnen geraamd worden via het BTW-leveranciersbestand<sup>2</sup>, maar dit beperkt zich tot BTW-plichtige eenheden. Handel met of tussen niet-BTW-plichtigen is hierin niet vervat. De totaliteit van de stromen tussen de gewesten wordt best benaderd binnen het geheel van een regionale input-outputtabel. Aangezien de stromen tussen de gewesten niet opgenomen zijn in voorliggende resultaten is het dus ook nog **niet mogelijk om per gewest de handelsbalans op te stellen**.

De resultaten voor de periode 1995-2011 zijn nu beschikbaar en worden hierna voorgesteld. De cijfers voor het Rijk zijn coherent met die uit de nationale rekeningen gepubliceerd eind september 2013 op Belgostat en opgesteld volgens de principes van het ESR 1995.

Door onvoldoende detail in de basisgegevens, kon een regionale verdeling van de in- en uitvoer van diensten voor de jaren 2006 en 2007 niet geraamd worden<sup>1</sup>.

De in- en uitvoer van goederen en diensten wordt regionaal verdeeld volgens het arrondissement waar de in- of uitvoerder, eigenaar van het goed, gevestigd is en toegekend aan de bedrijfstak waartoe de in- of uitvoerder behoort. Wanneer een aangever vestigingen heeft in meerdere arrondissementen, wordt zijn in- of uitvoer uitgesplitst over de verschillende arrondissementen op basis van het aantal jobs per vestiging.

<sup>1</sup> Cf. infra, "Conceptuele en methodologische toelichtingen" in deze publicatie. Dat hoofdstuk is ook als [afzonderlijk document](#) beschikbaar op de website van de NBB.  
<sup>2</sup> In dit bestand worden alle factuurstromen tussen ingezeten BTW-plichtigen geregistreerd.

In bepaalde gevallen is de individuele in- of uitvoerder niet gekend en wordt de in- en uitvoer van goederen verdeeld volgens een indicator, die direct gelinkt is met het te verdelen item. Zo wordt, bijvoorbeeld, de invoer (resp. uitvoer) van goederen door fiscale vertegenwoordigers toegekend aan zijn klanten (resp. leveranciers). Een ander voorbeeld betreft de uitvoer van privé- en zakenreisverkeer, dat regionaal verdeeld wordt op basis van de overnachtingenstatistiek van ADS.

Andere elementen werden bij gebrek aan detailinformatie niet meegenomen in de regionale verdeelsleutel en dus verdeeld zoals de gekende in- en uitvoer. De extrapolaties die per dienstenrubriek gebeuren in het kader van de raming van de nationale in- en uitvoer van diensten, bijvoorbeeld, worden verdeeld zoals de gekende in- en uitvoer per dienstenrubriek.

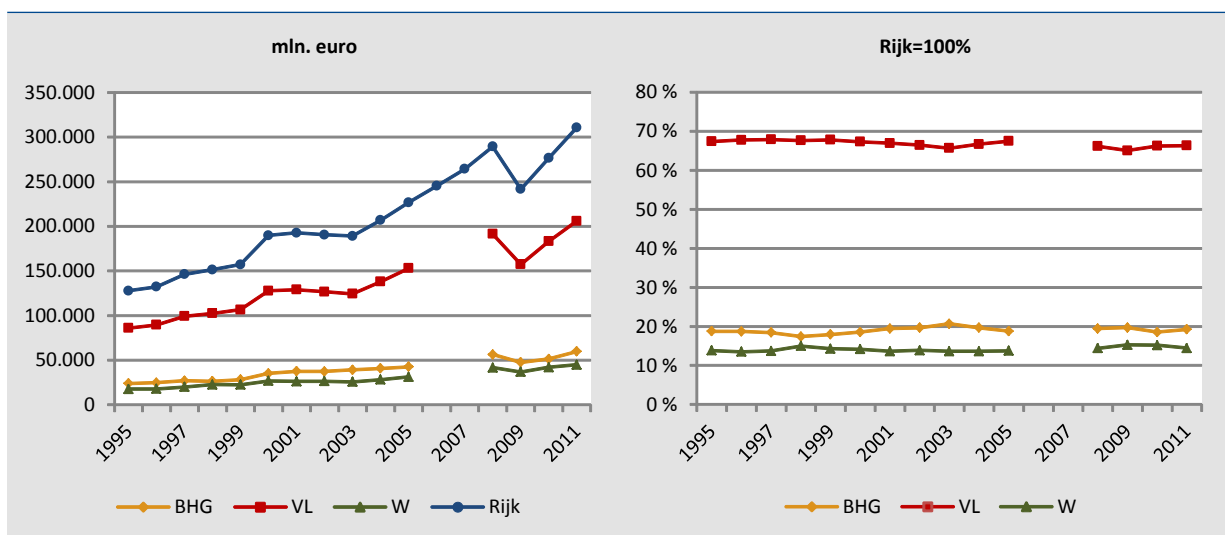
Voor een gedetailleerde beschrijving van de methodologie voor de regionale verdeling van de in- en uitvoer van goederen en diensten, wordt verwezen naar "Conceptuele en methodologische toelichtingen" (cfr. infra), die als methodologische nota ook geraadpleegd kan worden op de website van de NBB.

## 1. Globale resultaten goederen en diensten, 1995-2011

### 1.1 Invoer van goederen en diensten per gewest

Op het niveau van het Rijk is de totale invoer van goederen en diensten tussen 1995 en 2011 geëvolueerd van 127,7 naar 310,7 mld. euro. Tussen 17,4 en 20,7 % van de totale invoer werd toegekend aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De totale Brusselse invoer nam toe van 24,0 mld. euro in 1995 naar 59,8 mld. euro in 2011 (+149,3 %). Van de totale invoer van goederen en diensten werd in de periode 1995-2011 tussen 65,1 en 67,9 % toegekend aan het Vlaams Gewest. Tussen 1995 en 2011 steeg de Vlaamse invoer van 86,1 tot 206,1 mld. euro (+139,4 %). Tussen 13,5 en 15,3 % van de totale invoer van goederen en diensten was bestemd voor het Waals Gewest. De Waalse invoer evolueerde van 17,7 mld. euro in 1995 naar 44,9 mld. euro in 2011 (+153,9 %).

GRAFIEK 1 INVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011



Bron: NBB

TABEL 1 INVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011

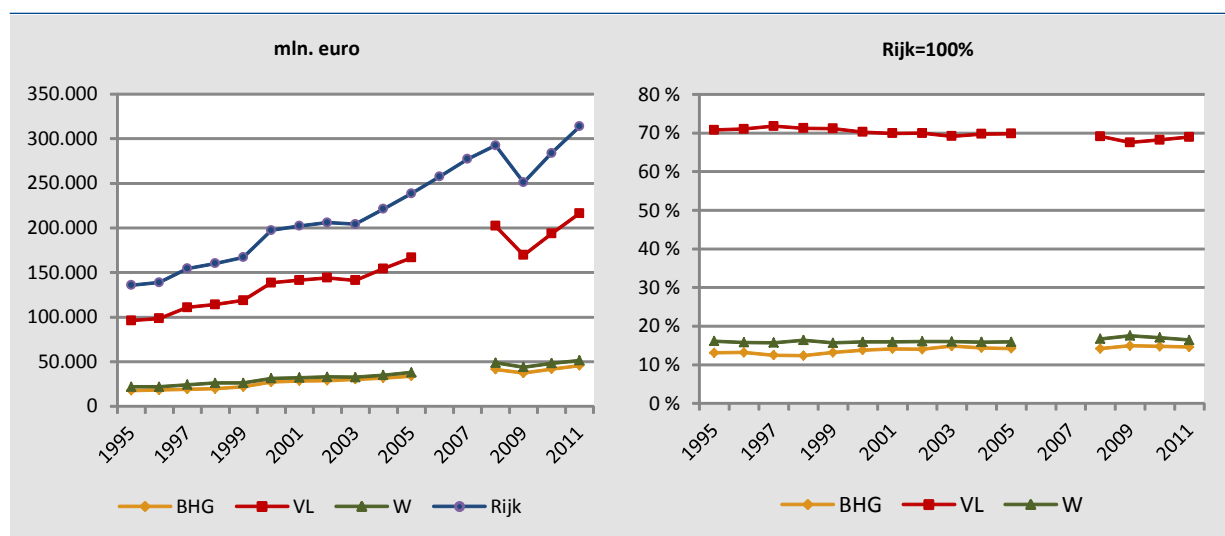
jaar	Mln. euro				Rijk = 100 %			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	23.973,8	86.070,9	17.675,5	<b>127.720,3</b>	18,8	67,4	13,8	<b>100,0</b>
1996	24.732,4	89.645,2	17.880,6	<b>132.258,2</b>	18,7	67,8	13,5	<b>100,0</b>
1997	26.941,4	99.273,3	20.025,0	<b>146.239,7</b>	18,4	67,9	13,7	<b>100,0</b>
1998	26.368,8	102.495,5	22.700,4	<b>151.564,7</b>	17,4	67,6	15,0	<b>100,0</b>
1999	28.181,2	106.564,7	22.424,4	<b>157.170,2</b>	17,9	67,8	14,3	<b>100,0</b>
2000	35.204,3	127.870,0	26.872,9	<b>189.947,2</b>	18,5	67,3	14,1	<b>100,0</b>
2001	37.499,4	129.034,5	26.259,0	<b>192.792,9</b>	19,5	66,9	13,6	<b>100,0</b>
2002	37.442,7	126.671,8	26.477,2	<b>190.591,7</b>	19,6	66,5	13,9	<b>100,0</b>
2003	39.168,5	124.302,8	25.776,9	<b>189.248,2</b>	20,7	65,7	13,6	<b>100,0</b>
2004	40.696,8	137.955,4	28.229,2	<b>206.881,4</b>	19,7	66,7	13,6	<b>100,0</b>
2005	42.598,1	153.019,0	31.184,4	<b>226.801,5</b>	18,8	67,5	13,7	<b>100,0</b>
2006				<b>245.345,5</b>				<b>100,0</b>
2007				<b>264.298,4</b>				<b>100,0</b>
2008	56.354,7	191.482,5	41.645,5	<b>289.482,7</b>	19,5	66,1	14,4	<b>100,0</b>
2009	47.606,7	157.330,1	36.877,4	<b>241.814,2</b>	19,7	65,1	15,3	<b>100,0</b>
2010	51.331,0	183.171,4	41.958,6	<b>276.461,0</b>	18,6	66,3	15,2	<b>100,0</b>
2011	59.760,2	206.054,4	44.933,1	<b>310.747,7</b>	19,2	66,3	14,5	<b>100,0</b>

Bron: NBB

## 1.2 Uitvoer van goederen en diensten per gewest

De uitvoer van goederen en diensten van het Rijk nam in de periode 1995-2011 toe van 135,9 naar 313,8 mld. euro. Daarvan was tussen 12,4 en 14,9 % afkomstig uit Brussel. De totale Brusselse uitvoer nam tussen 1995 en 2011 toe van 17,8 naar 45,8 mld. euro (+157,3 %). Tussen 67,5 en 71,8 % van de totale uitvoer kwam uit Vlaanderen. De Vlaamse uitvoer steeg van 96,2 mld. euro in 1995 naar 216,4 mld. euro in 2011 (+125,0 %). De Waalse uitvoer vertegenwoordigde tussen 15,7 en 17,5 % van de totale uitvoer van goederen en diensten. De uitvoer nam er toe van 21,9 naar 51,6 mld. euro tussen 1995 en 2011 (+135,3 %).

GRAFIEK 2 UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011



Bron: NBB

TABEL 2

UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011

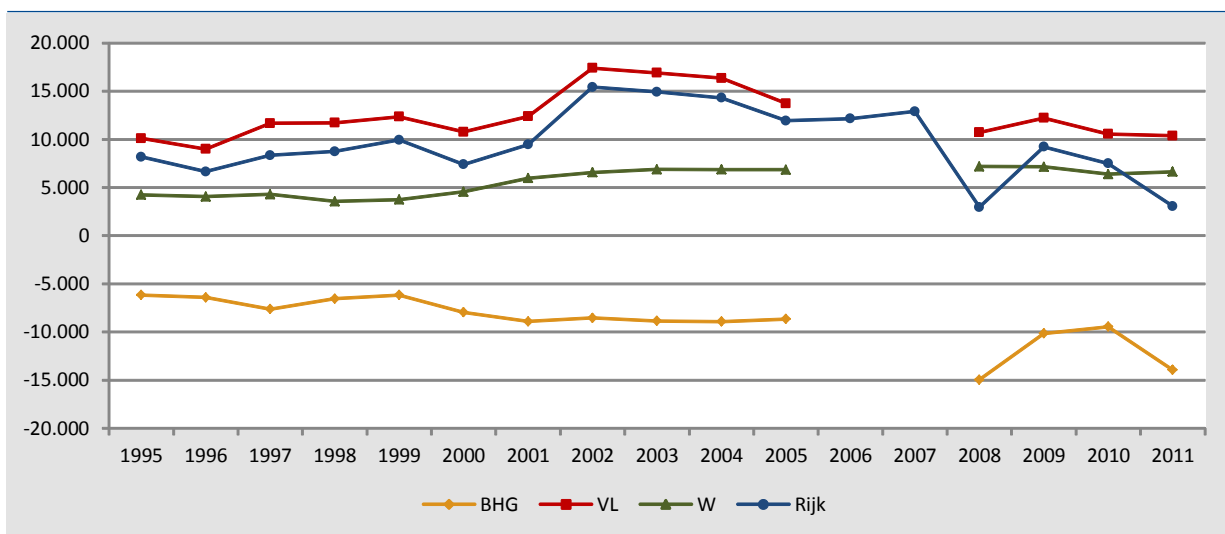
jaar	Mln. euro				Rijk = 100 %			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	17.805,0	96.175,0	21.915,6	<b>135.895,6</b>	13,1	70,8	16,1	<b>100,0</b>
1996	18.323,6	98.642,6	21.940,3	<b>138.906,5</b>	13,2	71,0	15,8	<b>100,0</b>
1997	19.318,6	110.951,1	24.311,5	<b>154.581,2</b>	12,5	71,8	15,7	<b>100,0</b>
1998	19.823,5	114.220,2	26.262,9	<b>160.306,6</b>	12,4	71,3	16,4	<b>100,0</b>
1999	22.028,1	118.911,2	26.173,3	<b>167.112,7</b>	13,2	71,2	15,7	<b>100,0</b>
2000	27.252,1	138.648,6	31.439,4	<b>197.340,2</b>	13,8	70,3	15,9	<b>100,0</b>
2001	28.591,2	141.427,1	32.238,1	<b>202.256,4</b>	14,1	69,9	15,9	<b>100,0</b>
2002	28.898,0	144.078,1	33.038,7	<b>206.014,9</b>	14,0	69,9	16,0	<b>100,0</b>
2003	30.312,8	141.202,5	32.658,1	<b>204.173,4</b>	14,8	69,2	16,0	<b>100,0</b>
2004	31.777,5	154.311,7	35.105,2	<b>221.194,3</b>	14,4	69,8	15,9	<b>100,0</b>
2005	33.939,3	166.757,4	38.039,9	<b>238.736,6</b>	14,2	69,8	15,9	<b>100,0</b>
2006				<b>257.497,6</b>				<b>100,0</b>
2007				<b>277.203,2</b>				<b>100,0</b>
2008	41.410,6	202.206,2	48.829,0	<b>292.445,8</b>	14,2	69,1	16,7	<b>100,0</b>
2009	37.458,7	169.552,9	44.022,9	<b>251.034,5</b>	14,9	67,5	17,5	<b>100,0</b>
2010	41.887,2	193.726,4	48.351,8	<b>283.965,4</b>	14,8	68,2	17,0	<b>100,0</b>
2011	45.818,9	216.423,8	51.568,3	<b>313.811,0</b>	14,6	69,0	16,4	<b>100,0</b>

Bron: NBB

### 1.3 Netto-uitvoer van goederen en diensten per gewest

De netto-uitvoer van goederen en diensten bleef op het niveau van het Rijk in alle jaren van de periode 1995-2011 positief. Het niveau ervan lag vanaf 2008 echter beduidend lager. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd in alle jaren een negatieve netto-uitvoer opgetekend, terwijl die in het Vlaams en Waals Gewest in alle jaren positief was. De economisch moeilijker jaren vanaf 2008 manifesteerden zich in Brussel in een nog meer uitgesproken negatief saldo en in Vlaanderen in een lager positief saldo. In Wallonië bleef de netto-uitvoer op het niveau van de voorgaande jaren.

GRAFIEK 3 NETTO-UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN, 1995-2011  
(in mln. euro)



Bron: NBB

TABEL 3 NETTO-UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN, 1995-2011  
(in mln. euro)

jaar	BHG	VL	W	Rijk
1995	-6.168,8	10.104,0	4.240,0	<b>8.175,3</b>
1996	-6.408,9	8.997,5	4.059,7	<b>6.648,3</b>
1997	-7.622,8	11.677,8	4.286,6	<b>8.341,5</b>
1998	-6.545,2	11.724,7	3.562,4	<b>8.741,9</b>
1999	-6.153,0	12.346,6	3.749,0	<b>9.942,5</b>
2000	-7.952,2	10.778,6	4.566,5	<b>7.393,0</b>
2001	-8.908,2	12.392,6	5.979,1	<b>9.463,5</b>
2002	-8.544,6	17.406,3	6.561,5	<b>15.423,2</b>
2003	-8.855,7	16.899,7	6.881,2	<b>14.925,2</b>
2004	-8.919,4	16.356,3	6.876,0	<b>14.312,9</b>
2005	-8.658,7	13.738,3	6.855,5	<b>11.935,1</b>
2006				<b>12.152,1</b>
2007				<b>12.904,8</b>
2008	-14.944,1	10.723,7	7.183,5	<b>2.963,1</b>
2009	-10.148,0	12.222,8	7.145,5	<b>9.220,3</b>
2010	-9.443,8	10.555,0	6.393,2	<b>7.504,4</b>
2011	-13.941,3	10.369,4	6.635,2	<b>3.063,3</b>

Bron: NBB

#### 1.4 Aandeel van respectievelijk goederen en diensten in de totale in- en uitvoer per gewest

Het belang van de in- en uitvoer van enerzijds goederen en anderzijds diensten in de totale in- en uitvoer is sterk verschillend per gewest.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had tussen 70 en 76 % van de invoer betrekking op goederen en tussen 24 en 30 % had diensten tot voorwerp. De uitvoerzijde vertoonde andere verhoudingen. Tussen 51 en 62 % van de totale uitvoer betrof goederen, tussen 38 en 49 % betrof diensten.

In Vlaanderen sloeg tussen 81 en 85 % van de totale invoer op goederen en tussen 15 en 19 % op diensten. Langs uitvoerzijde lag het belang van de goederen t.e.m. 2005 iets hoger (tussen 84 en 86 %). Vanaf 2008 daalde het belang ervan tot 79 à 82 %.

In Wallonië had tussen 76 en 82 % van de invoer betrekking op goederen en tussen 19 en 24 % op diensten. Langs de uitvoerzijde was het belang van de goederen t.e.m. 2005 en in 2008 nog hoger (tussen 82 en 86 %) en had een iets kleiner deel van de totale uitvoer betrekking op diensten (tussen 14 en 17 %). Vanaf 2009 nam ook hier het belang van de goederen iets af en kwam uit tussen 80 en 82 %.

Tussen 1995 en 2011 lijkt het belang van de diensten in de uitvoer van alle gewesten stelselmatig toegenomen te zijn. Langs de invoerzijde was dit enkel het geval in Vlaanderen.

Verder kan afgeleid worden dat de in- en uitvoer van goederen in periodes van laagconjunctuur, zoals tijdens de crisis van 2008 en 2009, in alle gewesten sterker daalde dan de in- en uitvoer van diensten, waardoor de diensten in die jaren een groter aandeel vertegenwoordigden in de totale in- en uitvoer.

TABEL 4

BELANG VAN ENERZIJD'S GOEDEREN EN ANDERZIJD'S DIENSTEN IN DE TOTALE INVOER PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Aandeel van de goederen in de totale invoer per gewest (in %)				Aandeel van de diensten in de totale invoer per gewest (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	73,0	85,1	79,3	<b>82,0</b>	27,0	14,9	20,7	<b>18,0</b>
1996	75,8	84,7	78,6	<b>82,2</b>	24,2	15,3	21,4	<b>17,8</b>
1997	76,3	84,3	80,0	<b>82,3</b>	23,7	15,7	20,0	<b>17,7</b>
1998	75,2	83,6	80,1	<b>81,6</b>	24,8	16,4	19,9	<b>18,4</b>
1999	72,8	83,0	79,5	<b>80,7</b>	27,2	17,0	20,5	<b>19,3</b>
2000	74,3	82,7	79,8	<b>80,8</b>	25,7	17,3	20,2	<b>19,2</b>
2001	71,5	82,5	78,5	<b>79,8</b>	28,5	17,5	21,5	<b>20,2</b>
2002	72,8	82,1	75,9	<b>79,4</b>	27,2	17,9	24,1	<b>20,6</b>
2003	73,8	81,9	77,1	<b>79,6</b>	26,2	18,1	22,9	<b>20,4</b>
2004	74,8	82,7	78,2	<b>80,6</b>	25,2	17,3	21,8	<b>19,4</b>
2005	73,4	84,3	79,2	<b>81,6</b>	26,6	15,7	20,8	<b>18,4</b>
2006				<b>82,3</b>				<b>17,7</b>
2007				<b>81,7</b>				<b>18,3</b>
2008	74,6	83,0	81,5	<b>81,2</b>	25,4	17,0	18,5	<b>18,8</b>
2009	70,7	80,5	79,0	<b>78,4</b>	29,3	19,5	21,0	<b>21,6</b>
2010	72,6	80,6	77,9	<b>78,7</b>	27,4	19,4	22,1	<b>21,3</b>
2011	74,1	82,3	79,2	<b>80,3</b>	25,9	17,7	20,8	<b>19,7</b>

Bron: NBB

TABEL 5

BELANG VAN ENERZIJD'S GOEDEREN EN ANDERZIJD'S DIENSTEN IN DE TOTALE UITVOER PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Aandeel van de goederen in de totale uitvoer per gewest (in %)				Aandeel van de diensten in de totale uitvoer per gewest (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	61,8	86,0	86,4	<b>82,9</b>	38,2	14,0	13,6	<b>17,1</b>
1996	61,8	86,2	85,4	<b>82,8</b>	38,2	13,8	14,6	<b>17,2</b>
1997	58,9	85,7	86,0	<b>82,4</b>	41,1	14,3	14,0	<b>17,6</b>
1998	55,8	85,1	86,5	<b>81,7</b>	44,2	14,9	13,5	<b>18,3</b>
1999	55,4	84,8	84,7	<b>80,9</b>	44,6	15,2	15,3	<b>19,1</b>
2000	57,1	84,0	84,9	<b>80,4</b>	42,9	16,0	15,1	<b>19,6</b>
2001	54,3	83,9	84,1	<b>79,7</b>	45,7	16,1	15,9	<b>20,3</b>
2002	54,8	84,2	82,3	<b>79,8</b>	45,2	15,8	17,7	<b>20,2</b>
2003	55,7	84,0	84,0	<b>79,8</b>	44,3	16,0	16,0	<b>20,2</b>
2004	58,3	83,5	84,0	<b>80,0</b>	41,7	16,5	16,0	<b>20,0</b>
2005	55,8	84,5	83,0	<b>80,2</b>	44,2	15,5	17,0	<b>19,8</b>
2006				<b>80,9</b>				<b>19,1</b>
2007				<b>79,8</b>				<b>20,2</b>
2008	57,1	81,6	84,2	<b>78,5</b>	42,9	18,4	15,8	<b>21,5</b>
2009	51,2	78,5	81,7	<b>75,0</b>	48,8	21,5	18,3	<b>25,0</b>
2010	54,2	79,2	79,5	<b>75,6</b>	45,8	20,8	20,5	<b>24,4</b>
2011	57,3	80,9	81,7	<b>77,6</b>	42,7	19,1	18,3	<b>22,4</b>

Bron: NBB

## 2. Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen

In dit hoofdstuk worden eerst de globale resultaten gepresenteerd m.b.t. de regionale in- en uitvoer van goederen. Daarna wordt dieper ingegaan op de bedrijfstakken die belangrijk zijn bij de in- en uitvoer van goederen per gewest.

### 2.1 Globale ontwikkelingen, 1995-2011

De Belgische **invoer van goederen** is tussen 1995 en 2011 toegenomen van 104,8 naar 249,5 mld. euro. Daarvan ging tussen 66,9 en 69,9 % naar het Vlaams Gewest. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigde tussen 16,0 en 19,2 % van de totale invoer. Tussen 12,9 en 15,4 % was bestemd voor aangevers uit het Waals Gewest. Het aandeel van het Vlaams Gewest is in de beschouwde periode licht afgenomen ten voordele van het Waals Gewest. Over de totale periode 1995-2011 is de invoer van goederen het sterkst toegenomen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

TABEL 6 INVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Invoer van goederen per gewest (in mln. euro)				Aandeel per gewest in de totale invoer (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	17.504,9	73.275,4	14.009,0	<b>104.789,3</b>	16,7	69,9	13,4	100,0
1996	18.735,1	75.959,7	14.052,3	<b>108.747,1</b>	17,2	69,8	12,9	100,0
1997	20.559,3	83.727,4	16.027,2	<b>120.313,9</b>	17,1	69,6	13,3	100,0
1998	19.821,3	85.657,5	18.178,2	<b>123.657,0</b>	16,0	69,3	14,7	100,0
1999	20.518,5	88.427,8	17.820,7	<b>126.767,0</b>	16,2	69,8	14,1	100,0
2000	26.145,9	105.808,2	21.450,5	<b>153.404,6</b>	17,0	69,0	14,0	100,0
2001	26.821,3	106.419,9	20.604,3	<b>153.845,5</b>	17,4	69,2	13,4	100,0
2002	27.255,9	104.054,6	20.107,5	<b>151.418,0</b>	18,0	68,7	13,3	100,0
2003	28.912,5	101.847,5	19.866,6	<b>150.626,6</b>	19,2	67,6	13,2	100,0
2004	30.432,0	114.138,2	22.077,6	<b>166.647,8</b>	18,3	68,5	13,2	100,0
2005	31.255,8	129.043,1	24.705,0	<b>185.003,9</b>	16,9	69,8	13,4	100,0
2006	35.371,4	138.204,7	28.257,3	<b>201.833,4</b>	17,5	68,5	14,0	100,0
2007	34.840,4	150.827,0	30.252,0	<b>215.919,4</b>	16,1	69,9	14,0	100,0
2008	42.053,0	158.982,9	33.953,8	<b>234.989,7</b>	17,9	67,7	14,4	100,0
2009	33.677,1	126.724,4	29.127,0	<b>189.528,5</b>	17,8	66,9	15,4	100,0
2010	37.291,5	147.550,0	32.679,5	<b>217.521,0</b>	17,1	67,8	15,0	100,0
2011	44.305,9	169.579,4	35.576,4	<b>249.461,7</b>	17,8	68,0	14,3	100,0

Bron: NBB

De **uitvoer van goederen** nam tussen 1995 en 2011 op het niveau van het Rijk toe van 112,7 naar 243,5 mld. euro. De verhoudingen tussen de gewesten liggen voor de uitvoer anders dan voor de invoer. Tussen 70,7 en 74,6 % van de uitvoer was afkomstig uit Vlaanderen, wat gemiddeld 3 %punt meer is dan bij de invoer. Daarna volgde Wallonië met een aandeel tussen 16,3 en 19,1 % (ongeveer 3,5 %punt meer dan bij de invoer). Brussel had in alle jaren het laagste uitvoeraandeel (tussen 8,4 en 10,8 %), wat gemiddeld 8 %punt lager was dan haar invoeraandeel. Over de totale periode is de uitvoer van goederen echter wel het sterkst toegenomen in Brussel.

TABEL 7

UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Uitvoer van goederen per gewest (in mln. euro)				Aandeel per gewest in de totale uitvoer (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	10.997,8	82.741,9	18.932,9	<b>112.672,6</b>	9,8	73,4	16,8	100,0
1996	11.328,0	84.984,9	18.742,5	<b>115.055,4</b>	9,8	73,9	16,3	100,0
1997	11.373,3	95.086,9	20.919,1	<b>127.379,3</b>	8,9	74,6	16,4	100,0
1998	11.068,6	97.248,0	22.706,0	<b>131.022,6</b>	8,4	74,2	17,3	100,0
1999	12.198,3	100.891,2	22.166,2	<b>135.255,7</b>	9,0	74,6	16,4	100,0
2000	15.557,9	116.445,3	26.689,7	<b>158.692,9</b>	9,8	73,4	16,8	100,0
2001	15.526,7	118.657,0	27.114,9	<b>161.298,6</b>	9,6	73,6	16,8	100,0
2002	15.836,1	121.321,9	27.177,2	<b>164.335,2</b>	9,6	73,8	16,5	100,0
2003	16.882,2	118.629,2	27.431,2	<b>162.942,6</b>	10,4	72,8	16,8	100,0
2004	18.528,2	128.877,3	29.479,9	<b>176.885,4</b>	10,5	72,9	16,7	100,0
2005	18.932,0	140.911,9	31.571,9	<b>191.415,8</b>	9,9	73,6	16,5	100,0
2006	21.008,7	151.320,7	35.944,3	<b>208.273,7</b>	10,1	72,7	17,3	100,0
2007	20.160,9	162.794,6	38.300,6	<b>221.256,1</b>	9,1	73,6	17,3	100,0
2008	23.626,6	164.900,6	41.099,1	<b>229.626,3</b>	10,3	71,8	17,9	100,0
2009	19.195,6	133.106,5	35.948,7	<b>188.250,8</b>	10,2	70,7	19,1	100,0
2010	22.696,8	153.475,2	38.437,4	<b>214.609,4</b>	10,6	71,5	17,9	100,0
2011	26.268,6	175.073,6	42.129,8	<b>243.472,0</b>	10,8	71,9	17,3	100,0

Bron: NBB

De **netto-uitvoer van goederen** was in het Brussels Gewest, in tegenstelling tot de andere twee gewesten, in alle beschouwde jaren sterk negatief. In het Vlaams en Waals Gewest was de netto-uitvoer steeds positief, maar in 2008 halveerde het saldo in Vlaanderen en bleef in de daaropvolgende jaren rond dat niveau hangen. In combinatie met de fors negatieve netto-uitvoer van Brussel, was het saldo op het niveau van het Rijk vanaf 2008 steeds negatief. In de periode 2008-2011 had Wallonië het hoogste (positieve) saldo.

TABEL 8

NETTO-UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, 1995-2011  
(in mln. euro)

jaar	BHG	VL	W	Rijk
1995	-6.507,1	9.466,5	4.923,9	<b>7.883,3</b>
1996	-7.407,1	9.025,2	4.690,2	<b>6.308,3</b>
1997	-9.186,0	11.359,5	4.891,9	<b>7.065,4</b>
1998	-8.752,7	11.590,5	4.527,8	<b>7.365,6</b>
1999	-8.320,2	12.463,4	4.345,5	<b>8.488,7</b>
2000	-10.588,0	10.637,1	5.239,2	<b>5.288,3</b>
2001	-11.294,6	12.237,1	6.510,6	<b>7.453,1</b>
2002	-11.419,8	17.267,3	7.069,7	<b>12.917,2</b>
2003	-12.030,3	16.781,7	7.564,6	<b>12.316,0</b>
2004	-11.903,8	14.739,1	7.402,3	<b>10.237,6</b>
2005	-12.323,8	11.868,8	6.866,9	<b>6.411,9</b>
2006	-14.362,7	13.116,0	7.687,0	<b>6.440,3</b>
2007	-14.679,5	11.967,6	8.048,6	<b>5.336,7</b>
2008	-18.426,4	5.917,7	7.145,3	<b>-5.363,4</b>
2009	-14.481,5	6.382,1	6.821,7	<b>-1.277,7</b>
2010	-14.594,7	5.925,2	5.757,9	<b>-2.911,6</b>
2011	-18.037,3	5.494,2	6.553,4	<b>-5.989,7</b>

Bron: NBB



## 2.2 In- en uitvoer van goederen per gewest en A38-bedrijfstak

In de periode 1995-2011 waren het in de drie gewesten vooral de industriële en handelsbedrijfstakken die goederen in- en uitvoerden. Het belang ervan was echter wel verschillend per gewest en naargelang het om in- dan wel uitvoer ging. Bij de invoer van goederen was het belang van de handel veel groter dan bij de uitvoer van goederen en dit in elk van de gewesten.

TABEL 9: AANDEEL VAN DE INDUSTRIE EN DE HANDEL IN DE TOTALE IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, 1995-2011

Gewest	Industrie		Handel	
	Aandeel	Trend	Aandeel	Trend
Brussel				
- Invoer	27 à 36 %	schommelend dalend t.e.m. 2009, daarna terug stijgend	43 à 62 %	dalend schommelend
- Uitvoer	38 à 65 %		29 à 38 %	
Vlaanderen				
- Invoer	43 à 53 %	dalend dalend	43 à 50 %	stijgend stijgend
- Uitvoer	61 à 71 %		24 à 33 %	
Wallonië				
- Invoer	51 à 57 %	dalend schommelend	35 à 40 %	lager sedert 2006 schommelend
- Uitvoer	78 à 81 %		15 à 19 %	

Bron: NBB

Tussen 1995 en 2011 waren in de Brusselse industrie vooral de bedrijfstakken "vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten" en "vervaardiging van transportmiddelen" belangrijk. Daarnaast had de tak "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht" ook een belangrijk aandeel in zowel de in- als uitvoer (sedert 2003 schommelde dit zowel langs in- als uitvoerzijde tussen 10 en 15 %).

In Vlaanderen waren het binnen de industrie vooral de chemische nijverheid, de metaalverwerkende nijverheid, de "vervaardiging van transportmiddelen" en "vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten" die belangrijk waren. Langs uitvoerzijde kwamen daar ook nog de voedings- en textielnijverheid bij. Deze laatste vertoont echter een dalend aandeel.

Binnen de Waalse industrie waren het vooral de metaalverwerkende nijverheid, de farmacie, de chemie, de "vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen" en de "vervaardiging van producten van kunststof en rubber" die een groot aandeel hadden in de internationale handel in goederen tussen 1995 en 2011.

In wat volgt wordt de in- en uitvoer van goederen per A38-bedrijfstak voor de jaren 2010 en 2011 gedetailleerd beschreven.

De invoer van goederen groeide in **2010** het sterkst in Vlaanderen (16,4 %), gevolgd door Wallonië (12,2 %) en Brussel (10,7 %). Ook de uitvoer van goederen kende in alle gewesten een sterke groei: 18,8 % in Brussel, 14,9 % in Vlaanderen en 8,9 % in Wallonië. Enkel in Brussel lag de groei van de uitvoer van goederen hoger dan die van de invoer ervan.

TABEL 10

BEDRIJFSTAKKEN MET DE GROOTSTE IMPACT OP DE GROEI VAN DE IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, JAAR 2010  
(in %punt)

2010	Invoer			Uitvoer		
	BHG	VL	W	BHG	VL	W
Industrie (C), waarvan	6,47	10,26	11,59	9,95	8,91	6,45
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten (CD)	6,64	2,36	0,15	11,16	1,51	0,14
Vervaardiging van chemische producten (CE)	-0,10	2,39	0,98	-0,52	3,79	1,08
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	-0,72	0,02	1,08	-1,14	0,22	0,93
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof (CG)	0,01	0,31	0,83	0,04	0,02	0,42
Vervaardiging van metalen en producten van metaal, machines en apparaten (CH)	0,08	3,10	5,99	0,07	1,91	2,55
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (CK)	0,01	-0,14	1,83	-0,09	0,38	1,26
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	0,38	1,52	-0,40	1,43	0,88	-0,44
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	1,49	0,28	0,57	3,91	-0,06	0,08
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	3,52	6,17	3,55	4,30	5,80	2,64
Vervoer, opslag (HH)	-0,14	-0,45	-4,47	-2,07	-0,21	-2,93
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	-0,22	-0,04	0,20	1,67	0,22	0,04
<b>Totale groei (%)</b>	<b>10,73</b>	<b>16,43</b>	<b>12,20</b>	<b>18,81</b>	<b>14,93</b>	<b>8,86</b>

Bron: NBB

Onderstaande hoofdlijnen tekenen zich af in de bedrijfstakanalyse:

- in het jaar 2010 leverde de industrie in alle gewesten een sterke bijdrage tot de groei van de in- en uitvoer van goederen; vooral in Wallonië was dit het meest uitgesproken; de industriële bedrijfstakken die de groei realiseerden, verschilden wel van gewest tot gewest;
- ook de handel had in alle gewesten een belangrijke groeibijdrage;
- de bedrijfstak "vervoer en opslag" trok de groei van zowel de in- als uitvoer in Wallonië naar beneden; dit was ook het geval in Brussel langs de uitvoerzijde.

In alle gewesten werd de in- en uitvoergroei in belangrijke mate gerealiseerd door de industrie.

In Brussel kwam dit vooral op rekening van de bedrijfstak "vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten". De farmaceutische nijverheid leverde een negatieve bijdrage tot de Brusselse in- en uitvoergroei.

In Vlaanderen hadden de industriële bedrijfstakken "vervaardiging van metalen en producten van metaal, machines en apparaten", "vervaardiging van chemische producten", "vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten" en "vervaardiging van transportmiddelen" allen een beduidend positieve groeibijdrage voor zowel de in- als uitvoer van goederen.

In Wallonië kwam de groei van de in- en uitvoer van goederen vooral op rekening van de metaalnijverheid, de tak "vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen", de farmaceutische nijverheid en de chemische nijverheid.

In Brussel leverde de handel – naast de industrie – een belangrijke bijdrage tot de groei van de internationale handel in goederen (3,5 %punt voor de invoer en 4,3 %punt voor de uitvoer). Ook de bedrijfstak "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht" had een wezenlijke positieve bijdrage tot de groei van zowel de in- als uitvoer (1,5 resp. 3,9 %punt). Langs uitvoerzijde was dit ook het geval voor de bedrijfstak "administratieve en ondersteunende diensten" (1,7 %punt). De tak "vervoer en opslag" leverde daarentegen een negatieve bijdrage tot de Brusselse in- en uitvoergroei, die vooral langs de uitvoerzijde uitgesproken was (-2,1 %punt).

In Vlaanderen had de handel in 2010 een belangrijke groeibijdrage van 6,2 %punt voor de invoer en 5,8 %punt voor de uitvoer.

In Wallonië werd de groei van de in- en uitvoer eveneens in belangrijke mate gerealiseerd door de handel, met een groeibijdrage van 3,6 %punt voor de invoer en 2,6 %punt voor de uitvoer. Een belangrijke negatieve bijdrage werd geleverd door de bedrijfstak "vervoer en opslag", en dit voor zowel de invoer (-4,5 %punt) als de uitvoer (-2,9 %punt).

In het jaar **2011** nam in alle gewesten de in- en uitvoer van goederen verder toe. De invoer van goederen groeide het sterkst in Brussel (18,2 %), gevolgd door Vlaanderen (15,3 %). In Wallonië lag de groei (6,9 %) heel wat lager. T.o.v. het jaar 2010 kende Brussel een duidelijke groeiversnelling, terwijl de groei in Wallonië quasi halveerde. In Vlaanderen bleef de groei hoog maar lag toch net onder het niveau van 2010. Ook de groei van de goederenuitvoer was het grootst in Brussel (15,7 %), gevolgd door Vlaanderen (14,1 %) en Wallonië (9,6 %). Enkel in Wallonië lag de uitvoergroei van de goederen iets hoger dan in 2010.

TABEL 11      **BEDRIJFSTAKKEN MET DE GROOTSTE IMPACT OP DE GROEI VAN DE IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST, JAAR 2011**  
(in %punt)

2011	Invoer			Uitvoer		
	BHG	VL	W	BHG	VL	W
Industrie (C), waarvan	13,30	7,43	3,87	13,76	9,59	6,24
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (CA)	0,50	1,00	0,47	0,30	1,08	0,55
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten (CD)	12,28	1,20	0,11	9,78	2,37	0,10
Vervaardiging van chemische producten (CE)	-0,02	1,40	-0,05	-0,15	1,32	0,28
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	0,02	-0,03	-1,55	0,51	0,37	-1,06
Vervaardiging van metalen en producten van metaal, machines en apparaten (CH)	0,31	1,91	2,26	0,56	1,85	2,93
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen (CK)	-0,13	0,37	1,77	0,03	0,53	2,61
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	0,91	0,91	0,31	2,89	1,63	0,15
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	-0,29	0,07	0,10	-1,33	0,04	0,03
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	2,88	6,07	4,09	1,48	3,70	2,93
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	1,13	0,63	0,25	1,32	0,40	0,01
<b>Totale groei (%)</b>	<b>18,24</b>	<b>15,30</b>	<b>6,92</b>	<b>15,74</b>	<b>14,07</b>	<b>9,61</b>

Bron: NBB

Onderstaande hoofdlijnen tekenen zich af in de bedrijfstakanalyse:

- net zoals in 2010 leverden de industriële bedrijfstakken een sterk positieve bijdrage tot de groei van de in- en uitvoer van goederen in alle gewesten; de farmaceutische nijverheid trok de groei in Wallonië wel naar beneden;
- verder had de handel in alle gewesten een beduidend positieve groeibijdrage voor zowel de in- als uitvoer van goederen.

Net zoals in het jaar 2010, werd een belangrijk deel van de in- en uitvoergroei gerealiseerd door de industriële bedrijfstakken.

In Brussel had de bedrijfstak "vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten" een zeer hoge groeibijdrage zowel langs invoer- als uitvoerzijde (resp. 12,3 en 9,8 %punt). De tak "vervaardiging van transportmiddelen" had voor de invoer een groeibijdrage van 0,9 %punt, voor de uitvoer was dit 2,9 %punt. In de Vlaamse industrie werd de groei van de invoer van goederen vooral gerealiseerd door de metaalnijverheid, de chemische nijverheid, "vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten", "vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten" en de automobielnijverheid. Langs uitvoerzijde waren het eveneens die bedrijfstakken die het meest bijdroegen tot de groei, zij het evenwel in een iets andere volgorde.

In de Waalse industrie werd de groei van de in- en uitvoer van goederen in grote mate gerealiseerd door de metaalnijverheid en de "vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen". Een opvallend negatieve groeibijdrage werd zowel langs de in- als uitvoerzijde opgetekend in de farmaceutische nijverheid.

In Brussel leverden verder ook de handel en de "administratieve en ondersteunende diensten" een positieve groeibijdrage tot zowel de in- als uitvoer van goederen. De bedrijfstak "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht" tekende vooral langs de uitvoerzijde een beduidend negatieve groeibijdrage op (-1,3%), wat in schril contrast staat met de beduidend positieve bijdrage in 2010.

In Vlaanderen realiseerde ook de handel, net zoals in 2010, een beduidend positieve groeibijdrage (6,1 %punt voor de invoer en 3,7 %punt voor de uitvoer).

Ook in Wallonië was het – naast de industrie – enkel de handel die een belangrijke groeibijdrage aan de goederenin- en uitvoer optekende (resp. 4,1 en 2,9 %punt).

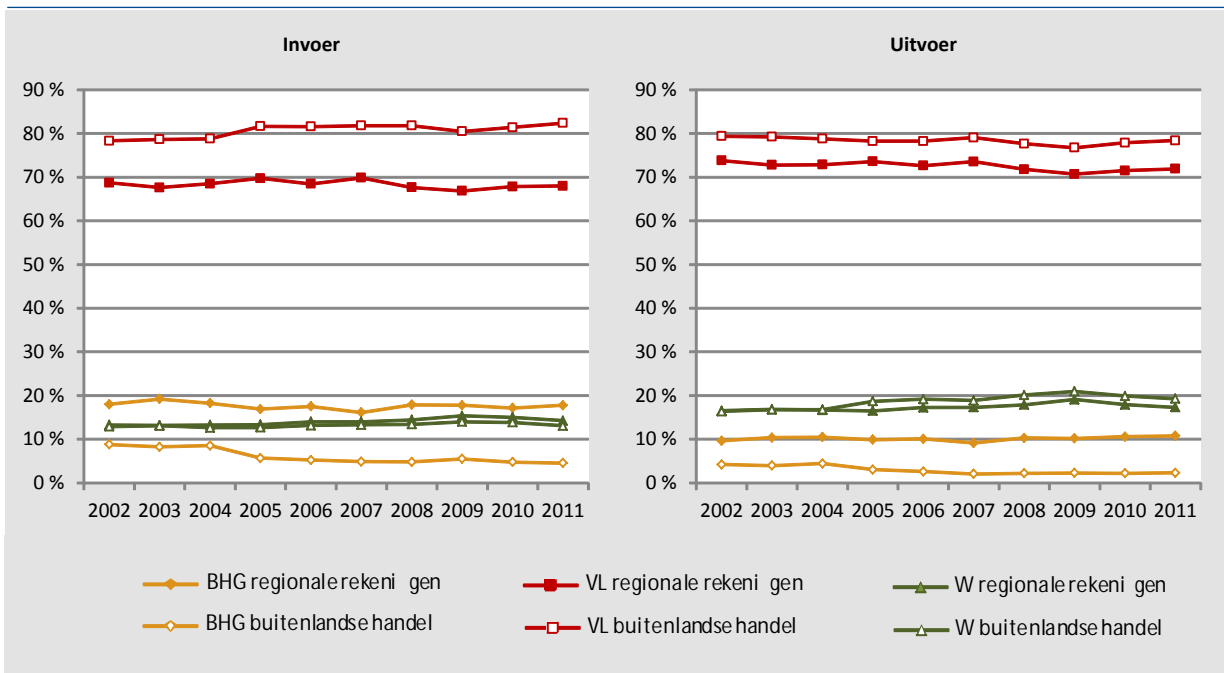
### 2.3 Vergelijking met de regionale verdeling van de buitenlandse handel<sup>1</sup>

Op de website van de Nationale Bank van België worden sinds het datajaar 2002 maandelijkse in- en uitvoercijfers voor goederen per gewest (lagere geografische niveaus en bedrijfstakdetail zijn niet beschikbaar) gepubliceerd. Die resultaten – zowel het totaalcijfer op het niveau van het Rijk als de aandelen per gewest – verschillen van degene die nu in het kader van de nationale en regionale rekeningen gepubliceerd worden.

Op het niveau van het Rijk is het cijfer verschillend omdat in de nationale en regionale rekeningen de transit van aardgas uit de in- en uitvoer van goederen geëlimineerd werd en de cijfers gearbitreerd worden om de drie optieken van het bbp met elkaar in evenwicht te brengen.

De verschillen in de aandelen per gewest spruiten voort uit de verschillende methodologische principes die gehanteerd worden bij de regionale verdeling zelf<sup>2</sup>.

GRAFIEK 4 AANDEEL PER GEWEST IN DE TOTALE IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN: BUITENLANDSE HANDEL VS REGIONALE REKENINGEN (RIJK = 100%)



Bron: NBB

<sup>1</sup> Cijfers buitenlandse handel beschikbaar in juni 2014.  
<sup>2</sup> Cf. infra, "Conceptuele en methodologische toelichtingen" in deze publicatie. Dat hoofdstuk is ook als [afzonderlijk document](#) beschikbaar op de website van de NBB

Het aandeel van Brussel ligt zowel voor de in- als uitvoer van goederen hoger volgens de regionale verdeling van de regionale rekeningen dan volgens de buitenlandse handel. Langs de invoerzijde werd in de cijfers van de buitenlandse handel tussen 2002 en 2004 8 à 9 % van de invoer toegekend aan Brussel, maar vanaf 2005 nam dit aandeel af tot 4,5 à 5,5 %<sup>1</sup>. Volgens de principes van de regionale rekeningen werd tussen 16,1 en 19,2 % van de invoer toegekend aan Brussel. Voor de uitvoer van goederen kunnen dezelfde conclusies getrokken worden. In de cijfers van de buitenlandse handel werd 2 à 4,5 % van de uitvoer toegekend aan Brussel (met een breuk tussen 2004 en 2005<sup>1</sup>), tegen 9,1 à 10,8 % in de regionale rekeningen.

Volgens de toewijzingsmethode van de buitenlandse handel vertegenwoordigde Vlaanderen in de periode 2002-2004 tussen 78 en 79 % van de totale invoer, en nam dit aandeel vanaf 2005 toe tot 80 à 82 %. Volgens de principes van de regionale rekeningen lag dit aandeel in de periode 2002-2011 steeds lager (tussen 66,9 en 69,9 %). De buitenlandse handel kende tussen 76 en 80 % van de uitvoer van goederen toe aan Vlaanderen, terwijl dit aandeel volgens de regionale rekeningen tussen 70,7 en 73,8 % lag.

Voor Wallonië liggen de aandelen zowel voor de in- als uitvoer minder ver uiteen. Volgens beide verdelingsmethoden vertegenwoordigde het Waals Gewest tussen 13 en 15 % van de invoer en tussen 16 en 19 % van de uitvoer (m.u.v. de jaren 2008 en 2009, waar het Waalse aandeel in de cijfers van de buitenlandse handel meer dan 20 % bedroeg).

De resultaten die voor Brussel en Vlaanderen voortspruiten uit beide verdelingsmethoden verschillen aanzienlijk van elkaar. Dit is het geval voor zowel de in- als uitvoer van goederen. Hierdoor worden ook sterk verschillende groeicijfers bekomen.

Op het niveau van het saldo resulteerde dit eveneens in grote verschillen per gewest.

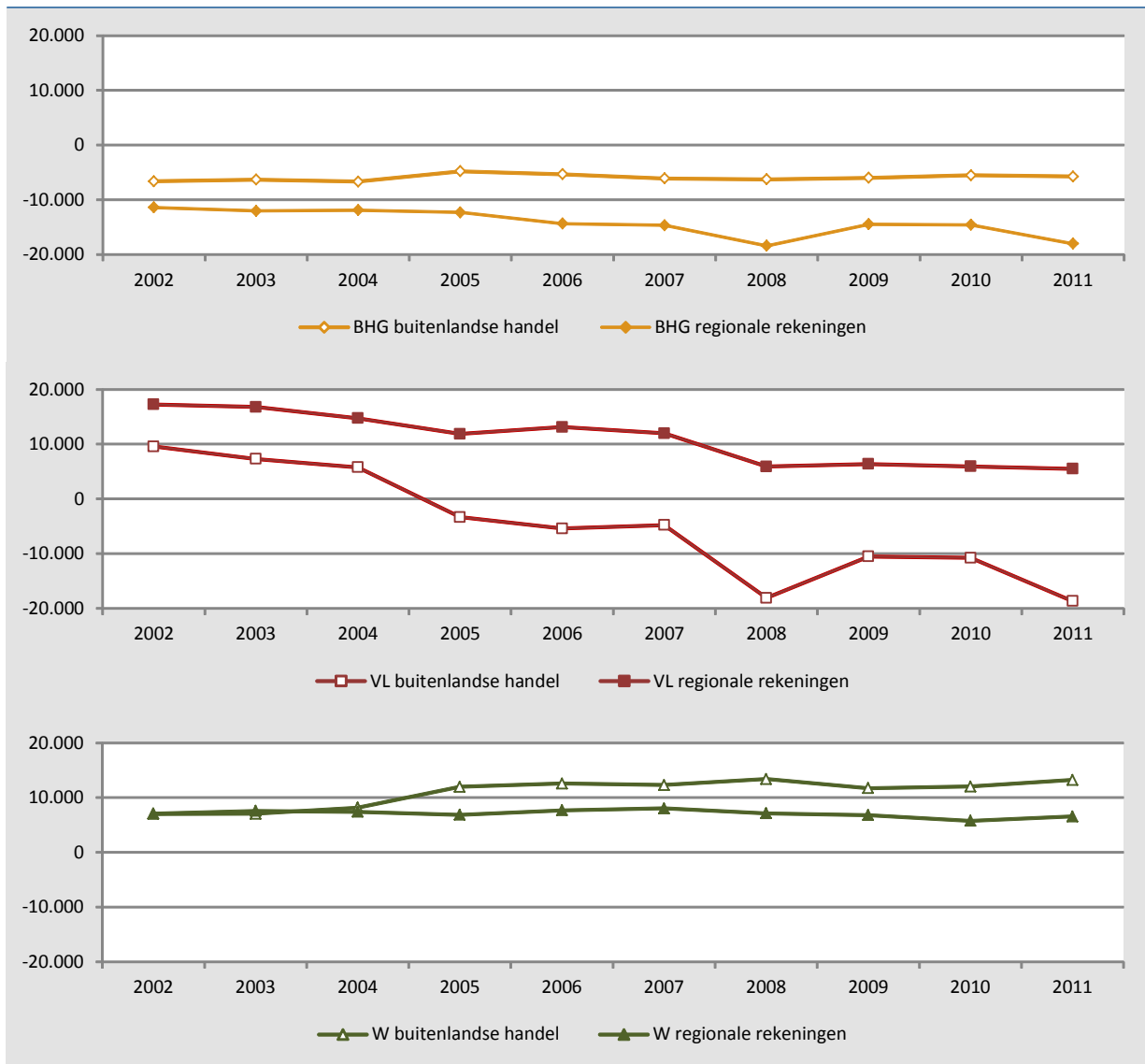
Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertoonde volgens beide verdelingsmethoden in alle jaren een negatieve netto-uitvoer, maar dit is meer uitgesproken volgens de verdeling van de regionale rekeningen.

Het saldo in het Vlaams Gewest bleef volgens de verdeling van de regionale rekeningen in alle jaren, hoewel dalend, steeds sterk positief. Volgens de verdeling van de buitenlandse handel was het Vlaamse saldo negatief vanaf 2005.

Het Waals Gewest had in alle jaren een positief saldo, en dit volgens beide verdelingsmethoden. De ordes van grootte ervan liggen vanaf 2005 wel verder uit elkaar.

Er dient opgemerkt te worden dat op het niveau van het Rijk het netto-uitvoercijfer volgens beide verdelingsmethoden eveneens verschilt. Het teken stemt wel overeen.

1 Onder andere door een gewijzigde aangifte van de in- en uitvoer van gas en elektriciteit ten gevolge van de liberalisering van de energiemarkt.



Bron: INR, NBB

### 3. Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd m.b.t. de regionale in- en uitvoer van diensten per bedrijfstak verdeeld naar vestigingsplaats van de in- of uitvoerder. Merk op dat er enkel resultaten beschikbaar zijn voor de periode 1995-2005 en 2008-2011. Wegens een gebrek aan detailinformatie voor de jaren 2006 en 2007 kon een regionale verdeling voor deze jaren niet gemaakt worden.

#### 3.1 Globale ontwikkelingen, 1995-2011

De **invoer van diensten** is tussen 1995 en 2011 op het niveau van het Rijk toegenomen van 22,9 naar 61,3 mld. euro. Daarvan werd tussen 23,5 en 28,2 % toegekend aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De invoer in Brussel is toegenomen van 6,5 mld. euro in 1995 naar 15,5 mld. euro in 2011 (+139,1 %). Aan het Vlaams Gewest werd tussen 55,8 en 60,4 % van de diensteninvoer toegekend. De invoer steeg er van 12,8 naar 36,5 mld. euro tussen 1995 en 2011 (+185,4 %). Tussen 14,1 en 16,5 % van de invoer van diensten werd toegekend aan het Waals Gewest, die er toenam van 3,7 mld. euro in 1995 naar 9,4 mld. euro in 2011 (+153,9 %).

TABEL 12 INVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Invoer van diensten per gewest (in mln. euro)				Aandeel van ieder gewest in de totale invoer van het Rijk (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	6.468,9	12.795,5	3.666,5	<b>22.931,0</b>	28,2	55,8	16,0	<b>100,0</b>
1996	5.997,3	13.685,5	3.828,3	<b>23.511,1</b>	25,5	58,2	16,3	<b>100,0</b>
1997	6.382,1	15.545,9	3.997,8	<b>25.925,8</b>	24,6	60,0	15,4	<b>100,0</b>
1998	6.547,5	16.838,0	4.522,2	<b>27.907,7</b>	23,5	60,3	16,2	<b>100,0</b>
1999	7.662,7	18.136,9	4.603,7	<b>30.403,2</b>	25,2	59,7	15,1	<b>100,0</b>
2000	9.058,4	22.061,8	5.422,4	<b>36.542,6</b>	24,8	60,4	14,8	<b>100,0</b>
2001	10.678,1	22.614,6	5.654,7	<b>38.947,4</b>	27,4	58,1	14,5	<b>100,0</b>
2002	10.186,8	22.617,2	6.369,7	<b>39.173,7</b>	26,0	57,7	16,3	<b>100,0</b>
2003	10.256,0	22.455,3	5.910,3	<b>38.621,6</b>	26,6	58,1	15,3	<b>100,0</b>
2004	10.264,8	23.817,2	6.151,6	<b>40.233,6</b>	25,5	59,2	15,3	<b>100,0</b>
2005	11.342,3	23.975,9	6.479,4	<b>41.797,6</b>	27,1	57,4	15,5	<b>100,0</b>
2006				<b>43.512,1</b>				<b>100,0</b>
2007				<b>48.379,0</b>				<b>100,0</b>
2008	14.301,7	32.499,6	7.691,7	<b>54.493,0</b>	26,2	59,6	14,1	<b>100,0</b>
2009	13.929,6	30.605,7	7.750,4	<b>52.285,7</b>	26,6	58,5	14,8	<b>100,0</b>
2010	14.039,5	35.621,4	9.279,1	<b>58.940,0</b>	23,8	60,4	15,7	<b>100,0</b>
2011	15.454,3	36.475,0	9.356,7	<b>61.286,0</b>	25,2	59,5	15,3	<b>100,0</b>

Bron: NBB

De Belgische **uitvoer van diensten** nam tussen 1995 en 2011 toe van 23,2 naar 70,3 mld. euro. Aan Brussel werd tussen 27,7 en 32,6 % van de totale dienstenuitvoer toegekend. De Brusselse dienstenuitvoer is tussen 1995 en 2011 toegenomen van 6,8 tot 19,6 mld. euro (+187,2 %). Tussen 54,6 en 59,4 % van de uitvoer van diensten werd toegekend aan het Vlaams Gewest, wat overeenstemde met een uitvoerbedrag van 13,4 mld. euro in 1995 en 41,4 mld. euro in 2011 (+207,8 %). Aan Wallonië werd tussen 12,1 en 14,3 % van de dienstenuitvoer toegekend. De Waalse uitvoer groeide van 3,0 mld. euro in 1995 naar 9,4 mld. euro in 2011 (+216,4 %).

TABEL 13 UITVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011

jaar	Uitvoer van diensten per gewest (in mln. euro)				Aandeel van ieder gewest in de totale uitvoer van het Rijk (in %)			
	BHG	VL	W	Rijk	BHG	VL	W	Rijk
1995	6.807,2	13.433,1	2.982,7	<b>23.223,0</b>	29,3	57,8	12,8	<b>100,0</b>
1996	6.995,6	13.657,7	3.197,8	<b>23.851,1</b>	29,3	57,3	13,4	<b>100,0</b>
1997	7.945,3	15.864,2	3.392,4	<b>27.201,9</b>	29,2	58,3	12,5	<b>100,0</b>
1998	8.754,9	16.972,2	3.556,9	<b>29.284,0</b>	29,9	58,0	12,1	<b>100,0</b>
1999	9.829,8	18.020,0	4.007,1	<b>31.857,0</b>	30,9	56,6	12,6	<b>100,0</b>
2000	11.694,2	22.203,3	4.749,7	<b>38.647,3</b>	30,3	57,5	12,3	<b>100,0</b>
2001	13.064,5	22.770,1	5.123,2	<b>40.957,8</b>	31,9	55,6	12,5	<b>100,0</b>
2002	13.061,9	22.756,2	5.861,5	<b>41.679,7</b>	31,3	54,6	14,1	<b>100,0</b>
2003	13.430,6	22.573,3	5.226,9	<b>41.230,8</b>	32,6	54,7	12,7	<b>100,0</b>
2004	13.249,3	25.434,4	5.625,3	<b>44.308,9</b>	29,9	57,4	12,7	<b>100,0</b>
2005	15.007,3	25.845,5	6.468,0	<b>47.320,8</b>	31,7	54,6	13,7	<b>100,0</b>
2006				<b>49.223,9</b>				<b>100,0</b>
2007				<b>55.947,1</b>				<b>100,0</b>
2008	17.784,0	37.305,6	7.729,9	<b>62.819,5</b>	28,3	59,4	12,3	<b>100,0</b>
2009	18.263,1	36.446,4	8.074,2	<b>62.783,7</b>	29,1	58,1	12,9	<b>100,0</b>
2010	19.190,4	40.251,2	9.914,4	<b>69.356,0</b>	27,7	58,0	14,3	<b>100,0</b>
2011	19.550,3	41.350,2	9.438,5	<b>70.339,0</b>	27,8	58,8	13,4	<b>100,0</b>

Bron: NBB

De **netto-uitvoer van diensten** is op het niveau van het Rijk altijd beduidend positief geweest, en is tussen 1995 en 2011 fors toegenomen van 0,3 naar 9,1 mld. euro. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft in alle jaren een sterk positief saldo gehad, dat fluctueerde tussen 0,3 en 5,2 mld. euro. Dit is een bevestiging voor het feit dat Brussel vooral een diensteneconomie is. De Vlaamse netto-uitvoer was in de periode 1995-2005 significant lager dan in de periode 2008-2011, waar zelfs een negatief saldo opgetekend werd in 1996 en 1999. Sinds 2008 was de netto uitvoer van diensten in Vlaanderen beduidend positief. In de periode 1995-2005 was de netto uitvoer in Wallonië steeds negatief, maar de absolute waarde ervan nam door de jaren heen stelselmatig af. In de periode 2008-2011 was de Waalse netto-uitvoer licht positief en schommelde tussen 0 en 0,6 mld. euro.

TABEL 14 NETTO-UITVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST, 1995-2011  
(in mln. euro)

	BHG	VL	W	Rijk
<b>1995</b>	338,3	637,5	-683,9	<b>292,0</b>
<b>1996</b>	998,2	-27,7	-630,5	<b>340,0</b>
<b>1997</b>	1.563,2	318,3	-605,3	<b>1.276,1</b>
<b>1998</b>	2.207,5	134,2	-965,4	<b>1.376,3</b>
<b>1999</b>	2.167,2	-116,8	-596,5	<b>1.453,8</b>
<b>2000</b>	2.635,8	141,5	-672,7	<b>2.104,7</b>
<b>2001</b>	2.386,4	155,5	-531,5	<b>2.010,4</b>
<b>2002</b>	2.875,2	139,0	-508,2	<b>2.506,0</b>
<b>2003</b>	3.174,6	118,0	-683,4	<b>2.609,2</b>
<b>2004</b>	2.984,4	1.617,2	-526,3	<b>4.075,3</b>
<b>2005</b>	3.665,1	1.869,5	-11,4	<b>5.523,2</b>
<b>2006</b>				<b>5.711,8</b>
<b>2007</b>				<b>7.568,1</b>
<b>2008</b>	3.482,3	4.806,0	38,2	<b>8.326,5</b>
<b>2009</b>	4.333,5	5.840,7	323,8	<b>10.498,0</b>
<b>2010</b>	5.150,9	4.629,8	635,3	<b>10.416,0</b>
<b>2011</b>	4.096,0	4.875,2	81,8	<b>9.053,0</b>

Bron: NBB

### 3.2 In- en uitvoer van diensten per gewest en per A38-bedrijfstak

De invoer van diensten gebeurde in de periode 1995-2011 in alle drie de gewesten vooral door dienstenbedrijfstakken<sup>1</sup>. Daarnaast was in alle jaren een zeer groot deel van de invoer van diensten bestemd voor de consumptieve bestedingen. Dit deel heeft betrekking op de invoer van privé-reisverkeer.

In Brussel waren de handel, de zakelijke dienstverlening en de "financiële activiteiten en verzekeringen" steeds de belangrijkste takken bij de in- en uitvoer van diensten. Langs de uitvoerzijde was ook de horeca belangrijk. De Brusselse industrie vertegenwoordigde slechts een klein aandeel in zowel de in- als uitvoer van diensten.

In Vlaanderen waren "vervoer en opslag" en de handel de belangrijkste takken voor de in- en uitvoer van diensten. De totale industrie had een aandeel van gemiddeld 19 % in de invoer. Vooral de chemische en farmaceutische nijverheid en de tak "vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten" waren van belang. Voor de uitvoer hadden ook de horeca en de zakelijke dienstverlening een belangrijk aandeel.

In Wallonië waren naast "vervoer en opslag" en de handel, verschillende industriële bedrijfstakken van belang voor de invoer van diensten: de farmacie, de chemie, de metaalnijverheid en de "vervaardiging van producten van kunststof en rubber". Langs de uitvoerzijde hadden vooral de "financiële activiteiten en verzekeringen" en de horeca een belangrijk aandeel. Ook de farmaceutische nijverheid was een belangrijke bedrijfstak voor de uitvoer van diensten.

<sup>1</sup> Dit betreft de A38-bedrijfstakken GG tot en met TT.



In wat volgt wordt de in- en uitvoer van diensten voor de jaren 2010 en 2011 per A38-bedrijfstak gedetailleerd beschreven.

In **2010** groeide de invoer van diensten met 12,7 % op het niveau van het Rijk. In Brussel kwam de invoergroei neer op 0,8 %, terwijl in Vlaanderen en Wallonië zeer hoge groeipercentages werden opgetekend van respectievelijk 16,4 en 19,7 %. De uitvoer van diensten groeide op het niveau van het Rijk eveneens aanzienlijk (met 10,5%). De groei was het sterkst in Wallonië (22,8 %), op ruime afstand gevolgd door Vlaanderen (10,4 %) en Brussel (5,1 %).

**TABEL 15**      **BEDRIJFSTAKKEN MET DE GROOTSTE IMPACT OP DE GROEI VAN DE IN- EN UITVOER VAN DIENSTEN**  
**PER GEWEST, JAAR 2010**  
(in %punt)

2010	Invoer			Uitvoer		
	BHG	VL	W	BHG	VL	W
Industrie (C), waarvan	-0,10	1,31	8,66	-0,64	-0,25	8,17
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	0,05	-0,62	7,33	-0,02	-1,52	6,85
Vervaardiging van metalen en producten van metaal, machines en apparaten (CH)	-0,01	0,26	1,48	0,04	0,05	0,22
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	0,83	1,02	0,97	0,67	0,49	0,22
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	5,30	1,34	1,44	1,35	-0,86	-0,67
Vervoer, opslag (HH)	0,61	5,93	1,20	-0,24	8,49	2,62
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	-0,01	0,02	0,01	0,80	1,24	0,33
Telecommunicatie (JB)	-1,49	0,11	0,25	-0,93	0,10	-0,33
Informatiediensten en dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (JC)	0,08	0,10	-0,23	-0,24	0,43	1,02
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	-2,94	-0,11	1,79	-1,26	-0,03	5,92
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen (MA)	-2,45	2,51	0,72	5,37	-0,62	2,75
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	-0,31	0,67	0,34	0,20	0,30	1,16
Consumptieve bestedingen (P.3)	0,85	1,92	4,59	-	-	-
<b>Totale groei (%)</b>	<b>0,79</b>	<b>16,39</b>	<b>19,72</b>	<b>5,08</b>	<b>10,44</b>	<b>22,79</b>

Bron: NBB

Onderstaande hoofdlijnen tekenen zich af in de bedrijfstakanalyse:

- de industrie had weinig impact op de totale in- en uitvoer van diensten, met uitzondering van Wallonië waar de farmaceutische nijverheid een zeer hoge groeibijdrage leverde;
- vooral in Vlaanderen realiseerde de tak "vervoer en opslag" een belangrijke groeibijdrage tot de in- en uitvoer van diensten;
- de zakelijke dienstverlening (de A38-bedrijfstak MA) had in alle gewesten een belangrijk impact op de groei, hetzij positief, hetzij negatief.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest leverde de handel een groeibijdrage van 5,3 %punt voor de invoer, maar die werd grotendeels teniet gedaan door de negatieve bijdragen van de bedrijfstakken "financiële activiteiten en verzekeringen", de zakelijke dienstverlening en "telecommunicatie". De consumptieve bestedingen hadden een bijdrage tot de invoergroei van 0,9 %punt, door een stijging van de invoer van privé-reisverkeer. Langs de uitvoerzijde werd de groei quasi volledig gedragen door de zakelijke dienstverlening en de handel. Net zoals bij de invoer, maar dan in iets mindere mate, werd de uitvoergroei in Brussel significant naar beneden getrokken door de "financiële activiteiten en verzekeringen" en "telecommunicatie". De industriële bedrijfstakken hadden weinig impact op de internationale handel in diensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het jaar 2010.

In het Vlaams Gewest werd de grootste bijdrage tot de groei van de in- en uitvoer van diensten geleverd door de bedrijfstak "vervoer en opslag" (resp. 5,9 en 8,5 %punt). De totale industrie had slechts weinig impact op de groei van de in- en uitvoer van diensten, o.a. door de negatieve bijdrage van de farmaceutische nijverheid. Langs de invoerzijde droeg de zakelijke dienstverlening in belangrijke mate bij tot de groei. Ook de consumptieve bestedingen namen een niet onbelangrijk deel van de groei van de invoer voor hun rekening. De groeibijdrage van

de handel was eerder klein voor de invoer en zelfs negatief voor de uitvoer. De bedrijfstak "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht" tekende een groeibijdrage van 1,0 %punt op langs de invoerzijde. Voor de uitvoer was ook de positieve groeibijdrage van de horeca vermeldenswaardig.

In Wallonië werd de toename van zowel de in- als uitvoer van diensten in grote mate gerealiseerd door de farmaceutische nijverheid (met een groeibijdrage van telkens om en bij de 7 %punt). Binnen de industrie leverde enkel nog de metaalnijverheid langs invoerzijde een groeibijdrage van meer dan 1 %punt. Verder kwam de groei van de invoer van diensten op rekening van de consumptieve bestedingen (4,6 %punt) en de bedrijfstakken "financiële activiteiten en verzekeringen", de handel en "vervoer en opslag" die elk een groeibijdrage hadden van meer dan 1 %punt. Langs de uitvoerzijde werd de groei verder vooral ondersteund door de takken "financiële activiteiten en verzekeringen", de zakelijke dienstverlening, "vervoer en opslag", "administratieve en ondersteunende diensten" en "informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie".

Op het niveau van het Rijk groeide de invoer van diensten in **2011** met 4,0 %. De sterkste groei werd genoteerd in Brussel (10,1 %), op ruime afstand gevolgd door Vlaanderen (2,4 %) en Wallonië (0,8 %). Enkel in Brussel werd een groeiversnelling gerealiseerd ten opzichte van 2010. In Vlaanderen en Wallonië lag de groei veel lager dan in 2010. De Belgische uitvoer van diensten nam in 2011 toe met 1,4 %punt. In Vlaanderen werd een uitvoergroei opgetekend van 2,7 % en in Brussel van 1,9 %. In Wallonië daalde de uitvoer van diensten met 4,8 %. T.o.v. 2010 was er in alle gewesten een aanzienlijke terugval van de uitvoergroei van diensten.

TABEL 16 BEDRIJFSTAKKEN MET DE GROOTSTE IMPACT OP DE GROEI VAN DE IN- EN UITVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST, JAAR 2011 (in %punt)

2011	Invoer			Uitvoer		
	BHG	VL	W	BHG	VL	W
Industrie (C), waarvan	1,10	0,05	-5,11	-0,56	1,34	-11,23
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (CB)	0,98	-0,02	-0,05	0,03	0,00	-0,03
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	-0,03	-1,46	-6,37	-0,29	0,33	-12,00
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	-0,60	-0,60	0,93	-0,42	0,18	0,82
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	3,55	2,04	0,37	2,81	1,82	2,70
Vervoer, opslag (HH)	-1,54	-0,10	0,23	0,14	0,67	-0,28
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	-0,01	-0,02	0,01	-0,67	0,43	-1,34
Telecommunicatie (JB)	0,97	0,35	-0,72	0,70	0,16	1,00
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (JC)	1,23	0,48	-0,05	0,64	0,08	1,23
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	1,93	0,26	1,25	-0,82	0,03	1,79
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen (MA)	2,23	-2,40	0,56	-0,07	1,07	0,42
Consumptieve bestedingen (P.3)	0,38	1,07	1,65			
<b>Totale groei (%)</b>	<b>10,08</b>	<b>2,40</b>	<b>0,84</b>	<b>1,88</b>	<b>2,73</b>	<b>-4,80</b>

Bron: NBB

Onderstaande hoofdlijnen tekenen zich af in de bedrijfstakanalyse:

- de industrie had net zoals in 2010 een lage bijdrage tot de groei van de in- en uitvoer van diensten in Brussel en Vlaanderen; in Wallonië werd een opvallend negatieve groeibijdrage geleverd door de farmaceutische nijverheid;
- de handel droeg in alle gewesten in belangrijke mate bij tot de groei van de dienstenuvoer en -uitvoer.

In Brussel werd de groei van de in- en uitvoer van diensten in 2011 in belangrijke mate gerealiseerd door de handel. Langs de invoerzijde leverden volgende bedrijfstakken eveneens een duidelijke groeibijdrage: zakelijke dienstverlening, "financiële activiteiten en verzekeringen", "informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie" en de textielnijverheid. De bedrijfstak "vervoer en opslag" trok de groei van de dienstenuvoer met 1,5 %punt naar beneden.

In Vlaanderen werd de beperkte groei van de in- en uitvoer van diensten eveneens vooral gerealiseerd door de handel. Langs de invoerzijde kwamen daar nog de consumptieve bestedingen bij. De zakelijke dienstverlening trok de groei van zowel de in- als uitvoer naar beneden. Bij de invoer was dit ook het geval voor de farmaceutische nijverheid.

Wallonië was het enige gewest waar de industrie een belangrijk impact had op de groei van de in- en uitvoer van diensten en dit door de sterk negatieve groeibijdrage van de farmaceutische nijverheid. Langs invoerzijde hadden enkel de consumptieve bestedingen en de "financiële activiteiten en verzekeringen" een positieve groeibijdrage van meer dan 1 %punt. Langs de uitvoerzijde leverden volgende takken een significante groeibijdrage: de handel, "financiële activiteiten en verzekeringen", "informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie" en "telecommunicatie". De horeca trok de groei van de uitvoer van diensten met 1,3 %punt naar beneden.



# Conceptuele en methodologische toelichtingen

Deze bijdrage verduidelijkt de wijze waarop de regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten geraamd wordt en welk bronnenmateriaal daarvoor gebruikt wordt.

Vooreerst worden een aantal begrippen beknopt toegelicht. Daarna komt de regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van enerzijds goederen en anderzijds diensten aan bod, gevolgd door een synthese van het relatief belang van de onderliggende informatie voor de regionale verdeling.

Tenslotte wordt ingegaan op de verschillen tussen de hier gepresenteerde verdeling en de door het INR gepubliceerde regionale uitsplitsing van de in- en uitvoer van goederen. Er zijn hiertoe voornamelijk 2 redenen. Vooreerst worden de hier gepresenteerde nieuwe nationale gegevens gezuiverd voor transithandel en zijn zij coherent met de in- en uitvoercijfers van de nationale rekeningen na arbitrage om de drie optieken van de nationale rekeningen in overeenstemming te brengen met elkaar. Vervolgens steunen de hier gepresenteerde resultaten van de regionale verdeling van de in- en uitvoertransacties op een andere methodiek, met name op de Europees vastgelegde regels inzake regionale verdeling van de variabelen uit de regionale rekeningen.

Dit deel is ook als afzonderlijke [methodologische nota](#) beschikbaar op de website van de NBB.

## 1. Inleiding

Tussen de Nationale Bank van België en het Brussels Hoofdstedelijk, Vlaams en Waals Gewest werd een project opgestart om de regionale rekeningen uit te breiden met een regionale verdeling van de **Belgische** in- en uitvoer van goederen (P.71 en P.61) en diensten (P.72 en P.62).

Die regionale cijfers maken geen deel uit van de Europese statistische verplichtingen. De regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten gebeurt echter wel op basis van de op Europees niveau vastgelegde methodologische principes gehanteerd bij de overige variabelen per bedrijfstak die in het kader van de regionale rekeningen uitgesplitst worden per gewest, provincie en arrondissement op basis van de werkplaats (beloning van werknemers, bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen, bruto investeringen in vaste activa, aantal werkzame personen). De resultaten die voortvloeien uit de regionale verdeling van de internationale in- en uitvoer zijn dan ook coherent en vergelijkbaar met de overige aggregaten uit de regionale rekeningen.

De cijfers voor het Rijk zijn coherent met die uit de nationale rekeningen die het INR jaarlijks per eind september publiceert.

Voor de geografische indeling wordt gebruik gemaakt van de NUTS-nomenclatuur ("Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques"). In deze nomenclatuur worden drie regionale niveaus onderscheiden. Voor België

zijn dat de drie gewesten (NUTS 1), de tien provincies (NUTS 2) en de 45<sup>1</sup> arrondissementen (NUTS 3). Voor een gedetailleerde beschrijving van het begrip "regionaal gebied" en de NUTS-indeling wordt verwezen naar de algemene methodologische nota van de regionale rekeningen<sup>2</sup>.

Verder werd ook een bedrijfstakindeling gemaakt van de regionale in- en uitvoer van goederen en diensten. In overeenstemming met de overige aggregaten van de regionale rekeningen is deze indeling gebaseerd op de NACE-nomenclatuur van 2008 ("Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes") gegroepeerd naar 3 (A3), 10 (A10), 21 (A21), 38 (A38) en 64 (A64) bedrijfstakken. Voor een gedetailleerde beschrijving van de basisbeginselen voor de bedrijfstakindeling van de regionale aggregaten wordt verwezen naar de algemene methodologische nota van de regionale rekeningen<sup>3</sup>.

Alle berekeningen gebeuren op het laagst mogelijke niveau. Op geografisch vlak betekent dit een verdeling tot op het niveau van de arrondissementen (NUTS 3). De gegevens voor de provincies (NUTS 2) en de gewesten (NUTS 1) worden verkregen door optelling van de gegevens voor de desbetreffende arrondissementen. Voor de bedrijfstakindeling betekent dit dat in principe teruggedaan wordt tot het niveau van de SUT<sup>4</sup>-bedrijfstakken (ongeveer 120 bedrijfstakken). Het bedrijfstakniveau waarop de in- en uitvoer van goederen en diensten gepubliceerd wordt, is afhankelijk van het NUTS-niveau:

- 64 bedrijfstakken (A64) in combinatie met de gewesten (NUTS 1);
- 38 bedrijfstakken (A38) in combinatie met de provincies (NUTS 2);
- 10 bedrijfstakken (A10) in combinatie met de arrondissementen (NUTS 3).

Vanuit regionaal oogpunt vormen de in- en uitvoercijfers uit de nationale rekeningen gegeven grootheden. Om die nationale cijfers te verdelen bestaan er verschillende methoden:

- *bottom-up* methode: berekening van de variabele op het niveau van de individuele eenheid, wat bij de aggregaten per bedrijfstak de lokale eenheid van economische activiteit is;
- *pseudo-bottom-up* methode: geldt enkel voor de verdeling van de aggregaten per bedrijfstak in het geval van multiregionale en heterogene ondernemingen, waarbij gegevens voor de lokale eenheid van economische activiteit worden afgeleid uit gegevens voor de onderneming, de eenheid van economische activiteit, of de lokale eenheid;
- *top-down* methode: het nationale aggregaat wordt over de gebieden verdeeld volgens een indicator die zo dicht mogelijk bij de te schatten variabele ligt (individuele eenheden worden niet geïdentificeerd);
- *gemengde* methoden: combinatie van bovenvermelde methoden.

De keuze van de methode is afhankelijk van de beschikbare statistische bronnen. De kwaliteit van de regionale verdeling wordt minder bepaald door de gekozen methode dan wel door de kwaliteit van de detailgegevens of die van de indicator.

Wanneer in het kader van de regionale rekeningen detailgegevens worden gebruikt, komt het in een aantal gevallen voor dat niet het bedrag uit de nationale rekeningen wordt bereikt. Dat eventuele verschil wordt dan proportioneel verdeeld volgens de resultaten van de detailinformatie.

Rekening houdend met het feit dat in de Belgische regionale rekeningen de onderneming de basiseenheid is voor de verdeling van de aggregaten per bedrijfstak, wordt er maximaal gebruik gemaakt van bottom-up methoden voor uni-arrondissementele ondernemingen (i.e. ondernemingen die slechts in 1 arrondissement voorkomen of waarvan alle vestigingen zich binnen één arrondissement bevinden, de UA's). Voor de uitsplitsing van multi-arrondissementele ondernemingen (i.e. ondernemingen met vestigingen in meerdere arrondissementen, de MA's) wordt de pseudo-bottom-up methode toegepast. In een aantal gevallen is de informatie niet beschikbaar op het niveau van de individuele onderneming en wordt er een beroep gedaan op top-down methoden (cf. infra, deel "items met een specifieke behandeling").

1 45 arrondissementen met uitsplitsing van Verviers in een Franstalig en een Duitstalig deel en toevoeging van de extra-regio. Deze laatste komt niet voor bij de regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer.

2 Zie de INR-publicatie "[Regionale rekeningen. Toelichtingen van conceptuele en methodologische aard](#)", punt I.2: regionaal gebied, blz. 8.

3 Ibidem, punt II.1: Basisbeginselen voor de regionale verdeling van de variabelen per bedrijfstak, blz. 11.

4 Bedrijfstak gespecificeerd voor de opmaak van de Supply and Use Table (SUT) of aanbod- en gebruikstabel die de basis vormt voor de opmaak van de input-outputtabel.

In het kader van het overkoepelend project tussen de Nationale Bank en de gewesten werd ook een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de raming van de interregionale handel. Er zijn echter nog geen eindresultaten beschikbaar, omdat het bronnenmateriaal hier eerder beperkt is. De stromen tussen de gewesten kunnen geraamd worden via het BTW-leveranciersbestand<sup>1</sup> maar dit beperkt zich tot BTW-plichtige eenheden. Handel met of tussen niet BTW-plichtigen is hierin niet vervat. De totaliteit van de stromen tussen de gewesten wordt best benaderd binnen het geheel van een regionale input-outputtabel. Aangezien de stromen tussen de gewesten niet opgenomen zijn in voorliggende nieuwe statistiek is het dus ook nog **niet mogelijk om per gewest de handelsbalans op te stellen**.

In wat volgt, wordt beschreven hoe de Belgische in- en uitvoer van enerzijds goederen en anderzijds diensten regionaal verdeeld wordt.

## 2. In- en uitvoer van goederen (P.71 en P.61)

### 2.1 Raming van de in- en uitvoer van goederen op het niveau van het Rijk

De in- en uitvoer van goederen omvat volgens het ESR 1995 de totale waarde van goederenstromen tussen ingezetenen en niet-ingezetenen vanaf het moment dat er **eigendomsoverdracht** plaatsvindt. Wanneer ingezetenen en niet-ingezetenen geaffilieerde bedrijven goederen leveren aan elkaar, wordt er eveneens aangenomen dat er een eigendomsoverdracht heeft plaats gevonden. Of er sprake is van een fysieke grensoverschrijdende goederenbeweging heeft geen belang. Ook goederen die bestemd zijn om maakloonwerk of herstellingen te ondergaan, behoren in het ESR 1995 tot de in- en uitvoer. Goederen die België binnenkomen en vervolgens worden doorgestuurd naar een ander land (m.a.w. goederen die het voorwerp uitmaken van transithandel), worden niet opgenomen in de in- en uitvoercijfers van de nationale rekeningen (ESR 1995, § 3.132 en 3.133).

De raming van de in- en uitvoer van goederen in de nationale rekeningen is in grote mate gebaseerd op gegevens van de buitenlandse handel volgens **nationaal concept**<sup>2</sup>, waarop nog enkele correcties gebeuren bij opname ervan in de betalingsbalans.

De gegevens van de buitenlandse handel zijn grotendeels gebaseerd op individuele ondernemingsgegevens m.b.t. maandelijkse in- en uitvoerwaarden. In de internationale goederenstromen wordt onderscheid gemaakt tussen transacties tussen lidstaten van de EU (intracommunautaire handel) enerzijds en tussen de EU en derde landen (extracommunautaire handel) anderzijds. Deze twee types handel worden op een verschillende manier geregistreerd.

De intracommunautaire handel wordt geregistreerd via de maandelijkse Intrastataangifte. Alle ondernemingen, wiens jaarlijks bedrag van aankomsten of verzendingen minstens gelijk is aan een drempelbedrag<sup>3</sup>, zijn aangifteplichtig. Er worden bijschattingen gedaan voor de in- en uitvoer van goederen door aangevers wiens jaarlijkse in- of uitvoerwaarde onder de aangiftedrempel valt. Die bijschattingen gebeuren via statistische methoden.

De extracommunautaire handel wordt geregistreerd via douaneaangiften en is exhaustief. Er worden echter wel kleine bijschattingen gedaan voor de non-respons.

Een belangrijk deel van de in- en uitvoer van goederen wordt aangegeven door fiscale vertegenwoordigers. Fiscale vertegenwoordigers zijn ondernemingen die administratieve taken vervullen voor ondernemingen van een internationale groep die in België een BTW-nummer hebben. Fiscale vertegenwoordigers hebben hier meestal geen personeel<sup>4</sup> noch vaste inrichting en creëren weinig of geen toegevoegde waarde. Bijgevolg kan de uitvoer van fiscale vertegenwoordigers enkel afkomstig zijn uit aankopen bij ingezetenen en niet uit eigen

1 In dit bestand worden alle factuurstromen tussen ingezetenen BTW-plichtigen geregistreerd.

2 De in- en uitvoer van goederen volgens nationaal concept betreft de in- en uitvoer van goederen die de nationale landsgrenzen overschrijden waarbij één partij Belgische ingezetene is. Dit in tegenstelling tot het communautair concept dat een aanzienlijke hoeveelheid handel bevat waarbij geen Belgische ingezetenen betrokken zijn.

3 Dit bedrag wordt vastgelegd op jaarbasis. De Europese wetgeving bepaalt dat de lidstaten, bij het opmaken van de statistieken van de intracommunautaire handel in goederen, erover moeten waken dat de informatie die ze voor deze statistieken inwinnen minstens een bepaald percentage van de in- en uitvoer omvat. Deze percentages wijzigen doorheen de tijd; in 2010 bedroeg dit percentage voor de invoer bijvoorbeeld 95% en voor de uitvoer 97%. Drempelwaarden worden bepaald in functie van die percentages.

4 Tenzij voor de uitvoering van administratief werk.

productie. Omgekeerd is hun invoer niet bestemd voor intermediair verbruik (of investeringen), maar voor verkopen aan ingezetenen. Op basis van deze redenering wordt de invoer door fiscale vertegenwoordigers afgeleid uit de verkopen van fiscale vertegenwoordigers aan ingezetenen en de uitvoer uit de aankopen door fiscale vertegenwoordigers bij ingezetenen. Die aan- en verkopen zijn terug te vinden in het BTW-leveranciersbestand. Voor grote fiscale vertegenwoordigers worden individuele analyses gedaan op basis waarvan hun in- en uitvoer wordt bepaald.

De in- en uitvoertransacties die geregistreerd worden, gaan steeds gepaard met een fysieke grensoverschrijdende goederenbeweging. Om die gegevens te integreren in de betalingsbalans worden nog een aantal correcties gedaan voor de in- en uitvoer van goederen waarvoor er geen grensoverschrijdende goederenbeweging is, maar er wel een eigendomsoverdracht heeft plaats gehad tussen ingezetenen en niet-ingezetenen, m.n.:

- uitvoer naar enclaves, die zich bevinden op het grondgebied van België;
- in- en uitvoer van boordprovisie; het betreft aan- en verkopen van brandstof en proviand in zee- en luchthavens;
- in- en uitvoer van herstellingen in het geval de techniek zich verplaatst.

Binnen de nationale rekeningen worden de bekomen eindtotalen voor de in- en uitvoer van goederen op de betalingsbalans nog verminderd met de transit van aardgas. In de cijfers van de buitenlandse handel en de betalingsbalans zijn deze transitcijfers immers nog opgenomen. Volgens het principe van eigendomsoverdracht mag transit van aardgas echter niet opgenomen worden in de in- en uitvoercijfers. Geen enkele Belgische ingezetene wordt namelijk eigenaar van dit doorgevoerde gas. Gezien de enorme omvang van de transit van aardgas door ons land (België is een draaischijf voor de transit van aardgas binnen Europa) werd een methode ontwikkeld om deze transit te elimineren uit de in- en uitvoer van goederen op basis van informatie uit de enquête naar de structuur van ondernemingen van ADS (Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie).

Daarna worden de eindtotalen nog beïnvloed door de globale arbitrage binnen de nationale rekeningen om de drie optieken ter berekening van het bbp met elkaar in evenwicht te brengen.

Tot slot wordt de invoer en uitvoer van goederen binnen de nationale rekeningen in het kader van de aanbod- en gebruikstabellen nog uitgesplitst naar verschillende producten. In het kader van de regionale verdeling werd dit productdetail niet meegenomen.

## 2.2 Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen

De raming van de in- en uitvoer van goederen in de nationale rekeningen is grotendeels gebaseerd op individuele ondernemingsgegevens. De individuele aangiftegegevens vormen het vertrekpunt voor de regionalisering van de in- en uitvoer van goederen.

### 2.2.1 Algemene werkwijze voor de regionale verdeling

De in- en uitvoer van goederen wordt toegekend aan de eenheid die eigenaar is van de goederen en die de transactie verricht. Dit impliceert dat de in- en uitvoer van goederen regionaal verdeeld wordt volgens het arrondissement waar de in- of uitvoerder, eigenaar van het goed, gevestigd is en toegekend aan de SUT-bedrijfstaking waartoe de in- of uitvoerder behoort.

Voor uni-arrondissementele ondernemingen (UA's) kan de in- of uitvoer als dusdanig toegekend worden aan het betreffende arrondissement en de bedrijfstaking waartoe de aangever behoort (bottom-up methode).

Voor multi-arrondissementele ondernemingen (MA's) is niet gekend welke vestiging in- of uitvoert en dient een verdeelsleutel te worden gezocht. In overeenstemming met de regionale verdeling van andere regionale aggregaten per bedrijfstaking wordt het aantal jobs per vestiging (beschikbaar via het vestigingenbestand van de RSZ) gebruikt als sleutel (pseudo-bottom-up methode). De in- en uitvoer wordt toegekend aan de bedrijfstaking waartoe de aangever behoort.

Daarna kunnen de per arrondissement en bedrijfstaking opgesplitste in- en uitvoercijfers gegroepeerd worden naar hogere geografische niveaus (provincies en gewesten) en hogere bedrijfstakingniveaus (A64, A38, A21, A10, A3 en A0).



## 2.2.2 Items met een specifieke behandeling

In bepaalde gevallen is de individuele in- of uitvoerder niet gekend en wordt de in- en uitvoer van goederen verdeeld volgens een indicator.

### 2.2.2.1 FISCALE VERTEGENWOORDIGERS

De uitvoer van fiscale vertegenwoordigers kan enkel afkomstig zijn uit aankopen bij ingezetenen en niet uit eigen productie. Omgekeerd is de invoer van fiscale vertegenwoordigers niet bestemd voor intermediair verbruik (of investeringen), maar voor verkopen aan ingezetenen. Het heeft dus geen zin om de in- en uitvoer aangegeven door fiscale vertegenwoordigers toe te wijzen aan het arrondissement waar de fiscale vertegenwoordiger gevestigd is. Dit impliceert dat de in- en uitvoer van fiscale vertegenwoordigers geregionaliseerd dient te worden volgens de lokalisatie van de ingezeten ondernemingen waarmee de fiscale vertegenwoordiger transacties heeft. De leveranciers van de fiscale vertegenwoordiger zijn namelijk de echte producenten/uitvoerders van de aangegeven uitvoer en de klanten van de fiscale vertegenwoordiger zijn namelijk de echte gebruikers/invoerders van de aangegeven invoer. Die informatie is te vinden in het BTW-leveranciersbestand.

De invoer wordt verdeeld volgens het aandeel van elke klant in de totale verkopen van de fiscale vertegenwoordiger en regionaal over de arrondissementen verdeeld waar de klanten – en dus de werkelijke invoerders – gevestigd zijn en toegekend aan de bedrijfstak waartoe de klant behoort. Is de klant een uni-arrondissementele onderneming, dan wordt het verkoopbedrag aan die klant volgens dit aandeel integraal toegewezen aan het arrondissement van de klant. Is de klant een multi-arrondissementele aangever, dan wordt het bedrag volgens het aandeel van de klant in de totale verkopen van de fiscale vertegenwoordiger toegeschreven aan de verschillende arrondissementen van de klant, rekening houdend met het aantal jobs per vestiging (volgens de RSZ).

De uitvoer van de fiscale vertegenwoordigers wordt verdeeld volgens het aandeel van elke leverancier in de totale aankopen van de fiscale vertegenwoordiger en regionaal over de arrondissementen verdeeld waar de leveranciers – en dus de werkelijke uitvoerders – gevestigd zijn en toegekend aan de bedrijfstak waartoe de leverancier behoort. Is de leverancier een uni-arrondissementele aangever, dan wordt het aankoopbedrag aan die leverancier volgens dit aandeel integraal toegewezen aan het arrondissement van de leverancier. Is de leverancier een multi-arrondissementele aangever, dan wordt het bedrag volgens het aandeel van de leverancier in de totale aankopen van de fiscale vertegenwoordiger toegeschreven aan de verschillende arrondissementen van de leverancier, rekening houdend met het aantal jobs per vestiging (volgens de RSZ).

Het BTW leveranciersbestand is evenwel pas sinds 2000 beschikbaar. Voor de periode 1995-1999 wordt gebruik gemaakt van de regionale verdeling van toepassing in 2000. De belangrijkste fiscale vertegenwoordigers werden in de nationale rekeningen individueel geanalyseerd en de klanten en leveranciers werden bepaald op basis van die analyses i.p.v. op het BTW-leveranciersbestand.

### 2.2.2.2 IN- EN UITVOER VAN DIAMANT

De in- en uitvoer van diamant wordt aangegeven door de "Antwerp World Diamond Office" (opvolger van de Hoge Raad voor Diamant) en op basis van informatie verkregen via de FOD Economie – dienst vergunningen, toegekend aan de bedrijfstakken "groothandel" (SUT 46A) en "bewerking van edelstenen en vervaardiging van sieraden en dergelijke artikelen" (SUT 32A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van die bedrijfstakken.

### 2.2.2.3 IN- EN UITVOER VAN GAS EN ELEKTRICITEIT

De in- en uitvoer van gas en elektriciteit wordt vanaf datajaar 2005 aangegeven door de transmissienetbeheerders Elia en Fluxys. Deze aangevers zijn echter geen eigenaars van deze goederen maar vervoeren de elektriciteit en het gas over de grenzen heen.

Gedetailleerd onderzoek op basis van diverse bronnen leidde tot volgende beslissingen.

De in- en uitvoer van elektriciteit wordt toegekend aan de bedrijfstak "productie en distributie van elektriciteit, stoom en gekoelde lucht" (SUT 35A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van de NACE 351 (opwekking, transmissie en distributie van elektriciteit).

De invoer van aardgas wordt toegekend aan de bedrijfstak "productie en distributie van gas" (SUT 35B) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van de NACE 352 (productie en distributie van gas). De uitvoer van aardgas wordt toegekend aan de aangevers uit de NACE 352 die uitvoer aangeven in de structurenquête en toegekend aan de arrondissementen waar zij vestigingen hebben.

#### 2.2.2.4 IN- EN UITVOER VAN BOORDPROVISIE

De invoer van boordprovisie wordt toegekend aan de bedrijfstakken "scheepvaart" (SUT 50A), "luchtvaart" (SUT 51A) en "wegvervoer" (SUT 49C) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze takken.

De uitvoer van boordprovisie wordt toegekend aan de bedrijfstak "groothandel" (SUT 46A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze tak.

#### 2.2.3 Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden

In bepaalde gevallen werd geen detailinformatie over de in- of uitvoerder gevonden en werd de in- en uitvoer uit de regionale verdeelsleutel gelaten en verdeeld zoals de gekende in- en uitvoer. Dit is het geval voor:

- in- en uitvoer van pleziervaartuigen;
- in- en uitvoer van luchtvaartuigen;
- in- en uitvoer van visserijproducten;
- in- en uitvoer door particulieren;
- uitvoer naar enclaves;
- in- en uitvoer van herstellingen waarbij de techniek zich verplaatst vanaf datajaar 2006;
- de bijschattingen voor non-respons bij de intra- en extracommunautaire handel en aangiften onder de drempelwaarde bij de intracommunautaire handel;
- de arbitrages uit de nationale rekeningen.

### 3. In- en uitvoer van diensten oud systeem (1995-2005) (P.72 en P.62)

#### 3.1 Raming van de in- en uitvoer van diensten op het niveau van het Rijk

De in- en uitvoer van een dienst omvat de totale waarde van de verleende dienst tussen ingezetenen en niet-ingezetenen. Waar de dienst verleend wordt, maakt niet uit om te spreken van in- of uitvoer van de dienst.

Volgens het ESR 1995 omvat in- en uitvoer van diensten tussen ingezetenen en niet-ingezetenen een breed spectrum aan dienstentransacties. Op de betalingsbalans wordt onderscheid gemaakt tussen 11 types diensten:

- vervoersdiensten;
- diensten m.b.t. reisverkeer;
- communicatiediensten;
- constructiediensten;
- verzekeringsdiensten;
- financiële diensten;
- royalty's en licenties;
- informatica- en berichtgevingsdiensten;
- andere diensten aan ondernemingen;
- persoonlijke, culturele en ontspanningsdiensten;
- niet elders vermelde overheidsdiensten;

De in- en uitvoer van diensten op de betalingsbalans werd tussen 1995 en 2005 grotendeels geraamd op basis

van aangiften door kredietinstellingen. De banken deden dagelijks aangifte van alle internationale betalingen die betrekking hadden op in- en uitvoer van diensten, zowel voor hun klanten als voor eigen rekening. Voor kleine bedragen dienden de banken echter geen detailinformatie op te leveren. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tussen de periode 1995-2001 en de periode 2002-2005:

- periode 1995-2001:
  - Tussen 1995 en 2001 bestond er voor de banken een vereenvoudigingsdrempel voor bedragen kleiner dan 9 000 euro. Individuele verrichtingen onder deze drempel mochten gegroepeerd meegedeeld worden. Een specificatie van de dienst of de aangever werd niet aangegeven.
  - De bedragen tussen 9 000 en 25 000 euro moesten per dienstenrubriek aangegeven worden, maar zonder specificatie van de aangevers.
- periode 2002-2006:
  - Vanaf 2002 wijzigde de wetgeving m.b.t. de kleine bedragen. Enerzijds werd de drempel van 9 000 euro opgetrokken tot 12 500 euro. Anderzijds werd de nieuwe drempel van 12 500 euro een uitsluitingsdrempel. Hierdoor werden verrichtingen met een transactiewaarde kleiner dan 12 500 euro helemaal niet meer aangegeven en volledig bijgeschat per dienstenrubriek.
  - De bedragen tussen 12 500 en 25 000 euro moesten wel aangegeven worden met vermelding van de dienstenrubriek en specificatie van de individuele aangever.

Synthese opgeleverde informatie in bankenaangiften (1995-2005)

Periode 1995-2001		
(X of M) < 9 000 euro	Aangever ongekend	Dienstenrubriek ongekend
9 000 euro < (X of M) < 25 000 euro	Aangever ongekend	Dienstenrubriek gekend
25 000 euro < (X of M)	Aangever gekend	Dienstenrubriek gekend
Periode 2002-2005		
(X of M) < 12 500 euro	Geen aangifte	Geen aangifte (raming van de bedragen)
12 500 euro < (X of M)	Aangever gekend	Dienstenrubriek gekend

X = uitvoer; M = invoer

Verder werd de in- en uitvoer van diensten waarvan de betaling niet via Belgische financiële instellingen verliep, aangegeven door de ondernemingen zelf (directe rapporteurs). Wanneer deze ondernemingen geen aangifte deden, werden bijschattingen gedaan voor deze in- en uitvoerders.

De in- en uitvoer van verzekeringsdiensten werd geraamd als een percentage van de betaalde of ontvangen premies, aangezien slechts een deel daarvan betrekking heeft op de verzekeringsdienst zelf.

Verder werden de betalingsgegevens en aangiften door directe rapporteurs nog aangevuld met externe bronnen.

- De in- en uitvoer van en naar Europese instellingen werd opgeleverd door Eurostat.
- De in- en uitvoer van reisverkeer werd – naast de individuele aangiften – geraamd via een combinatie van gegevens opgeleverd door STATEC<sup>1</sup> (voor grensarbeid met Luxemburg), het RIZIV (voor grensarbeid met Nederland, Frankrijk, Duitsland en reizen om gezondheidsredenen), de overnachtingenstatistiek van ADS, een enquête georganiseerd door ADS naar bestedingen van Belgische toeristen in het buitenland, gegevens over het biljettenverkeer en betalingsgegevens van kredietkaartmaatschappijen.
- De uitvoer van constructiediensten werd opgehoogd met een cijfer voor ontwikkelingshulp.
- De in- en uitvoer van financiële diensten van en naar Luxemburg werd in grote mate geraamd op basis van cijfers van STATEC die als spiegelrekening werden overgenomen.
- De in- en uitvoer van andere diensten aan ondernemingen werd nog gecorrigeerd voor niet-grensarbeid in het geval een (niet-)ingezeten werknemer voor minder dan een jaar ging werken voor een niet-ingezeten (ingezeten) onderneming.
- De uitvoer naar de NATO werd opgeleverd door de NATO zelf.

Het cijfer van de betalingsbalans werd in de nationale rekeningen overgenomen, maar nog aangevuld met enkele correcties.

<sup>1</sup> STATEC is het Nationaal Statistisch Instituut van Luxemburg.

Een eerste correctie heeft betrekking op indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI, FISIM<sup>1</sup>). De productie van financiële diensten bestaat enerzijds uit commissies en anderzijds uit inkomsten voor financiële intermediair. Een belangrijk deel van de financiële diensten wordt indirect gefactureerd. De banken boeken een exploitatieoverschot door de rente die ze ontvangen op verstrekte middelen hoger te maken dan de rente die ze betalen op opgenomen middelen. Deze niet direct toegerekende dienst wordt FISIM genoemd. Zowel de in- als uitvoer van FISIM worden niet opgenomen op de betalingsbalans. De nationale rekeningen maken hiervoor een bijstelling.

Een tweede correctie heeft betrekking op de in- en uitvoer door instellingen voor collectieve belegging. Dit zijn financiële bemiddelaars, die middelen aantrekken door deelbewijzen uit te geven en die deze middelen beleggen in diverse financiële instrumenten. De productie door instellingen voor collectieve belegging wordt voor een deel toegekend aan de export. Die uitvoer wordt evenmin opgenomen op de betalingsbalans, maar wel in de nationale rekeningen.

De bekomen eindtotalen worden dan nog beïnvloed door de globale arbitrage binnen de nationale rekeningen om de drie optieken ter berekening van het bbp met elkaar in evenwicht te brengen.

### 3.2 Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten (1995-2005)

De raming van de in- en uitvoer van diensten in de nationale rekeningen is grotendeels gebaseerd op individuele ondernemingsgegevens. De individuele aangiften door de banken voor rekening van ondernemingen en de aangiften door de directe rapporteurs vormen het vertrekpunt voor de regionalisering van de in- en uitvoer van diensten t.e.m. 2005.

#### 3.2.1 Algemene werkwijze voor de regionale verdeling

Net zoals bij de goederen, wordt de in- en uitvoer van diensten toegekend aan diegene die de transactie verricht.

Voor uni-arrondissementale ondernemingen (UA's) kan de in- of uitvoer direct toegekend worden aan het arrondissement en de bedrijfstak waartoe de in- of uitvoerder behoort (bottom-up methode).

Voor multi-arrondissementale ondernemingen (MA's) dient een verdeelsleutel te worden gezocht. In overeenstemming met de andere regionale aggregaten per bedrijfstak wordt het aantal jobs per vestiging (gekend via het vestigingenbestand van de RSZ) gebruikt als sleutel (pseudo-bottom-up methode). De in- en uitvoer wordt toegekend aan de bedrijfstak waartoe de aangever behoort.

Daarna kunnen de per arrondissement en bedrijfstak opgesplitste in- en uitvoercijfers gegroepeerd worden naar hogere geografische niveaus (provincies en gewesten) en hogere bedrijfstakniveaus (A64, A38, A21, A10, A3 en A0).

#### 3.2.2 Items met een specifieke behandeling

In bepaalde gevallen was de individuele in- of uitvoerder niet gekend en werd de in- en uitvoer van diensten verdeeld volgens een indicator.

##### 3.2.2.1 IN- EN UITVOER VAN DIENSTEN KLEINER DAN 9 000 (1995-2001) OF 12 500 EURO (2002-2006)

Voor de in- en uitvoer van diensten waarvan de waarde kleiner was dan 9 000 euro in de periode 1995-2001 of kleiner dan 12 500 euro vanaf 2002 was de dienst noch de aangever gespecificeerd. Deze transacties kunnen dus niet toegekend worden aan een specifieke in- of uitvoerder. Er wordt aangenomen dat de aangeverspopulatie van deze kleine bedragen niet wezenlijk verschilt van de aangeverspopulatie van de bedragen tussen 9 000 en 25 000 euro in de periode 1995-2001 en tussen 12 500 en 25 000 euro vanaf 2002. Daarom wordt de in- en uitvoer

<sup>1</sup> In het jargon wordt meestal de afkorting van de Engelse benaming gebruikt, m.n. FISIM voor "financial intermediation services indirectly measured".

van diensten met een transactiewaarde kleiner dan 9 000 (resp. 12 500) euro per dienst verdeeld zoals de in- en uitvoer met een transactiewaarde tussen 12 500 en 25 000 euro in het jaar 2002, zowel wat de regionale verdeling als de bedrijfstaktoekenning betreft.

Vanaf het jaar 2003 kunnen de bijgeschatte kleine bedragen (lager dan 12 500 euro) regionaal verdeeld worden zoals de bedragen tussen 12 500 en 25 000 euro van het jaar zelf en dit per dienstenrubriek.

#### 3.2.2.2 IN- EN UITVOER VAN DIENSTEN TUSSEN 9000 EN 25 000 EURO (1995-2001)

De in- en uitvoer van diensten met een transactiewaarde tussen 9 000 en 25 000 euro in de periode 1995-2001 wordt regionaal verdeeld zoals de in- en uitvoer van diensten tussen 12 500 en 25 000 euro in 2002. Deze verdeling gebeurt per dienstenrubriek.

#### 3.2.2.3 UITVOER VAN NIET ELDERS VERMELDE OVERHEIDSDIENSTEN NAAR EUROPESE INSTELLINGEN

De uitvoer van niet elders vermelde overheidsdiensten naar Europese instellingen heeft hoofdzakelijk betrekking op een vergoeding voor de Douane voor het innen van invoerrechten aan de grens en wordt toegekend aan de bedrijfstak "openbaar bestuur excl. defensie en verplichte sociale verzekeringen" (SUT 84A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van de FOD Financiën.

#### 3.2.2.4 IN- EN UITVOER VAN REISVERKEER GERAAMD VIA GEGEVENS M.B.T. HET BILJETTENVERKEER, KREDIETKAARTMAATSCHAPPIJEN, HET RIZIV EN STATEC

De invoer van zakenreizen geraamd via gegevens m.b.t. het biljettenverkeer en betalingsgegevens van kredietkaartmaatschappijen wordt regionaal en bedrijfstakgewijs verdeeld zoals de toegevoegde waarde.

De invoer van privé-reizen geraamd via gegevens m.b.t. het biljettenverkeer en betalingsgegevens van kredietkaartmaatschappijen wordt toegekend aan de consumptieve bestedingen van gezinnen (P.3) en regionaal verdeeld op basis van informatie uit de gezinsbudgetenquête per gewest en binnen een gewest volgens de verdeling van de gemiddelde bevolking.

De uitvoer van zaken- en privéreizen geraamd via gegevens m.b.t. het biljettenverkeer en betalingsgegevens van kredietkaartmaatschappijen wordt regionaal verdeeld op basis van de overnachtingenstatistieken opgesplitst naar enerzijds zaken- en anderzijds privéreizen en toegekend aan de bedrijfstakken die reisdiensten uitvoeren (detailhandel (SUT 47A), groothandel in brandstoffen (SUT 46B), verschaffen van accommodatie (SUT 55A), eet- en drinkgelegenheden (SUT 56A)) op basis van het belang van de toegevoegde waarde van deze takken in het betreffende arrondissement.

De invoer van reizen om gezondheidsredenen geraamd via het RIZIV wordt verdeeld zoals de gemiddelde bevolking en toegekend aan de consumptieve bestedingen. De uitvoer van reizen om gezondheidsredenen geraamd via het RIZIV wordt toegekend aan de bedrijfstak "ziekenhuizen" (SUT 86A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak.

De invoer van reisverkeer door uitgaande grensarbeiders wordt regionaal verdeeld zoals de lonen van uitgaande grensarbeiders per arrondissement en toegekend aan de consumptieve bestedingen (P.3) omdat deze uitgaven vooral betrekking hebben op (private) uitgaven in handelszaken of restaurants. De uitvoer van reisverkeer naar inkomende grensarbeiders wordt regionaal verdeeld zoals de lonen van inkomende grensarbeiders per arrondissement en toegekend aan de bedrijfstakken "detailhandel" (SUT 47A), "groothandel in brandstoffen" (SUT 46B) en "eet- en drinkgelegenheden" (SUT 56B) op basis van het belang van de toegevoegde waarde van deze takken in het betreffende arrondissement.

De invoer van reizen om educatieve redenen geraamd via de kredietkaartmaatschappijen wordt regionaal verdeeld zoals de bevolking van 18 tot 24 jaar en toegekend aan de consumptieve bestedingen (P.3). De uitvoer van reizen om educatieve redenen wordt toegekend aan de bedrijfstak "onderwijs" (SUT 85A) en regionaal verdeeld zoals de

toegevoegde waarde van deze bedrijfstak in de overheidssector (onderwijs georganiseerd door gemeenschappen en lokale overheden).

#### 3.2.2.5 UITVOER VAN CONSTRUCTIEDIENSTEN IN HET KADER VAN ONTWIKKELINGSHULP

De uitvoer van constructiediensten naar ontwikkelingslanden heeft betrekking op uitvoer door niet-gouvernementele organisaties en wordt toegekend aan de bedrijfstak "overige verenigingen" (SUT 94A, i.h.b. NACE 94995: Verenigingen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak.

#### 3.2.2.6 IN- EN UITVOER VAN FINANCIËLE DIENSTEN VAN EN NAAR LUXEMBURG GERAAMD VIA STATEC

De invoer van financiële diensten uit Luxemburg heeft betrekking op particulieren en wordt regionaal verdeeld zoals het inkomen uit vermogen door gezinnen, partim het inkomen uit rente en dividenden en toegekend aan de consumptieve bestedingen (P.3). De uitvoer van financiële diensten wordt regionaal en bedrijfstakgewijs verdeeld zoals de gekende uitvoer van financiële diensten.

#### 3.2.2.7 UITVOER DOOR INSTELLINGEN VOOR COLLECTIEVE BELEGGING

De uitvoer door instellingen voor collectieve belegging wordt toegekend aan de bedrijfstak "financiële dienstverlening, excl. verzekeringen en pensioenfondsen" (SUT 64A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak.

#### 3.2.2.8 IN- EN UITVOER VAN INDIRECT GEMETEN DIENSTEN VAN FINANCIËLE INTERMEDIARIS (FISIM)

De invoer van FISIM door aangevers behorende tot de niet-financiële ondernemingen (S.11) wordt verdeeld zoals de regionale verdeling van de invoer van financiële diensten door aangevers uit S.11; de invoer door de gezinnen (S.14) wordt verdeeld zoals het inkomen uit interesten en dividenden en toegekend aan de consumptieve bestedingen (P.3).

De uitvoer van FISIM wordt toegekend aan de bedrijfstak "financiële dienstverlening, excl. verzekeringen en pensioenfondsen" (SUT 64A) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak.

#### 3.2.3 Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden

In bepaalde gevallen werd geen detailinformatie over de in- of uitvoerder gevonden en werd de in- en uitvoer per dienstenrubriek uit de regionale verdeelsleutel gelaten en verdeeld zoals de gekende in- en uitvoer per dienstenrubriek. Dit is het geval voor:

- in- en uitvoer van en naar Europese instellingen (m.u.v. de uitvoer van niet elders vermelde overheidsdiensten) (cf. supra, punt 3.2.2.3);
- uitvoer naar de NATO;
- bijschattingen voor ontbrekende aangiften van directe rapporteurs;
- arbitrages uit de nationale rekeningen (die zijn echter niet gekend per dienstenrubriek en werden verdeeld zoals de totale in- en uitvoer van diensten).

## 4. In- en uitvoer van diensten nieuw systeem (vanaf 2008) (P.72 en P.62)

### 4.1 Raming van de in- en uitvoer van diensten op het niveau van het Rijk

Vanaf het jaar 2007 wordt de in- en uitvoer van diensten rechtstreeks bevestigd bij de in- en uitvoerende ondernemingen via al dan niet exhaustieve enquêtes. De bevestiging van ondernemingen wordt selectief en gericht georganiseerd. Er is een aparte en aangepaste bevestiging van verschillende specifieke bedrijfstakken, om zo een voldoende dekking te krijgen voor alle dienstenrubrieken op de betalingsbalans.

- Boven bepaalde drempelwaarden<sup>1</sup> wordt een kern van ondernemingen, die verantwoordelijk is voor een groot percentage van de in- en uitvoer van diensten, bevraagd over alle dienstenrubrieken op de betalingsbalans.
- Alle coördinatiecentra worden bevraagd over alle dienstenrubrieken op de betalingsbalans gezien hun grote belang in de totale in- en uitvoer van diensten.
- Alle financiële ondernemingen worden bevraagd over de in- en uitvoer van financiële en verzekeringsdiensten.
- Boven bepaalde drempelwaarden<sup>1</sup> worden alle touroperators en reisbureaus bevraagd over de in- en uitvoer van reisverkeer.
- Boven bepaalde drempelwaarden<sup>1</sup> worden alle aanbieders van audiovisuele media bevraagd over de in- en uitvoer van audiovisuele diensten.
- De bouwnijverheid wordt bevraagd via gerichte steekproeven over de in- en uitvoer van constructiediensten.
- Transportondernemingen worden via gerichte steekproeven bevraagd over de in- en uitvoer van vervoersdiensten.
- Driehoekshandelaars worden via gerichte steekproeven bevraagd over de waarde van de in- en uitgevoerde goederen die aan driehoekshandel onderhevig zijn.

Ondernemingen die nog niet in één van bovenstaande specifieke bevragingen opgenomen zijn, worden via gerichte steekproeven bevraagd over hun in- en uitvoer van alle diensten.

De resultaten van de steekproefenquête worden geëxtrapoleerd naar de volledige populatie om de totale in- en uitvoer van diensten te ramen.

De in- en uitvoer van verzekeringsdiensten wordt geraamd als een percentage van de betaalde of ontvangen premies, aangezien slechts een deel ervan betrekking heeft op de verzekeringsdienst zelf.

De enquêtegegevens en extrapolaties worden nog aangevuld met externe bronnen wanneer de in- en uitvoer van diensten niet geraamd kan worden via een bevraging bij ondernemingen.

- De in- en uitvoer van en naar Europese instellingen wordt opgeleverd door Eurostat.
- De in- en uitvoer van reisverkeer wordt – naast de enquêtes – geraamd via een combinatie van gegevens opgeleverd door STATEC (voor grensarbeid met Luxemburg), het RIZIV (voor grensarbeid met Nederland, Frankrijk, Duitsland en reizen om gezondheidsredenen), de overnachtingenstatistiek van ADS, een enquête georganiseerd door ADS naar bestedingen van Belgische toeristen in het buitenland en betalingsgegevens van kredietkaartmaatschappijen.
- De uitvoer naar de NATO wordt opgeleverd door de NATO.
- De invoer door de federale overheid betaald via de NBB is gekend via de NBB-boekhouding .

Net zoals in het oud systeem worden nog correcties gedaan voor in- en uitvoer van FISIM en in- en uitvoer door instellingen voor collectieve belegging. De bekomen eindtotalen worden dan nog beïnvloed door de globale arbitrage binnen de nationale rekeningen om de drie optieken ter berekening van het bbp met elkaar in evenwicht te brengen.

## 4.2 Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van diensten (vanaf 2008)

De raming van de in- en uitvoer van diensten in de nationale rekeningen is grotendeels gebaseerd op individuele ondernemingsgegevens. De individuele enquêtegegevens vormen het vertrekpunt voor de regionalisering van de in- en uitvoer van diensten.

### 4.2.1 Algemene werkwijze voor de regionale verdeling

De in- en uitvoer van diensten wordt toegekend aan diegene die de transactie verricht.

Voor uni-arrondissementele ondernemingen (UA's) wordt de in- of uitvoer toegekend aan het arrondissement en de bedrijfstak waartoe de in- of uitvoerder behoort (bottom up methode).

<sup>1</sup> Op basis van de waarden vermeld in specifieke BTW-aangiftevakken.

Voor multi-arrondissementale ondernemingen (MA's) dient een verdeelsleutel te worden gezocht. In overeenstemming met de andere regionale aggregaten per bedrijfstak wordt het aantal jobs per vestiging (volgens het vestigingenbestand van de RSZ) gebruikt als sleutel (pseudo-bottom-up methode). De in- en uitvoer wordt toegekend aan de bedrijfstak waartoe de aangever behoort.

Daarna kunnen de per arrondissement en bedrijfstak opgesplitste in- en uitvoercijfers gegroepeerd worden naar hogere geografische niveaus (provincies en gewesten) en hogere bedrijfstakniveaus (A64, A38, A21, A10, A3 en A0).

#### 4.2.2 Items met een specifieke behandeling

In bepaalde gevallen is de individuele in- of uitvoerder niet gekend en wordt de in- en uitvoer van diensten verdeeld volgens een indicator.

##### 4.2.2.1 UITVOER VAN NIET ELDERS VERMELDE OVERHEIDSDIENSTEN NAAR EUROPESE INSTELLINGEN

Dit item wordt verdeeld zoals in het oud systeem (cf. supra: punt 3.2.2.3).

##### 4.2.2.2 IN- EN UITVOER VAN REISVERKEER GERAAMD VIA KREDIETKAARTMAATSCHAPPIJEN, HET RIZIV EN STATEC

Dit item wordt verdeeld zoals in het oud systeem (cf. supra: punt 3.2.2.4)

##### 4.2.2.3 INVOER DOOR DE FEDERALE OVERHEID GEREGISTREERD VIA DE NBB

In het geval de NBB in opdracht van de federale overheid de betalingen doet naar het buitenland, is niet de NBB maar wel de federale overheid de werkelijke invoerder. Daarom wordt de invoer van niet elders vermelde overheidsdiensten geregistreerd via de NBB toegekend aan de SUT 84A (Openbaar bestuur exclusief defensie en verplichte sociale verzekeringen) en regionaal verdeeld zoals de toegevoegde waarde van deze tak binnen de federale overheid (S.1311).

##### 4.2.2.4 UITVOER DOOR INSTELLINGEN VOOR COLLECTIEVE BELEGGING

Dit item wordt verdeeld zoals in het oud systeem (cf. supra: punt 3.2.2.7)

##### 4.2.2.5 IN- EN UITVOER VAN INDIRECT GEMETEN DIENSTEN VAN FINANCIËLE INTERMEDIARIS (FISIM)

Dit item wordt verdeeld zoals in het oud systeem (cf. supra: punt 3.2.2.8)

#### 4.2.3 Items die uit de regionale verdeelsleutel gelaten worden

In bepaalde gevallen is er geen detailinformatie over de in- of uitvoerder beschikbaar en wordt de in- en uitvoer uit de regionale verdeelsleutel gelaten en verdeeld zoals de gekende in- en uitvoer per dienstenrubriek. Dit is het geval voor:

- in- en uitvoer van en naar Europese instellingen (m.u.v. de uitvoer van niet elders vermelde overheidsdiensten) (cf. supra, punt 4.2.2.1);
- uitvoer naar de NATO;
- extrapolaties per dienstenrubriek;
- arbitrages uit de nationale rekeningen (die zijn echter niet gekend per dienstenrubriek en worden verdeeld zoals de totale in- en uitvoer van diensten).



## 5. In- en uitvoer van diensten voor datajaren 2006-2007 (P.72 en P.62)

De in- en uitvoer van diensten voor het datajaar 2006 werd nog grotendeels geraamd zoals in de periode 1995-2005, met andere woorden op basis van bankenaangiften en aangiften door directe rapporteurs. De kwaliteit van deze basisgegevens is echter laag, omdat aan de banken beloofd werd dat die administratieve last zou vervallen en zij in de toekomst geen aangifte meer zouden moeten doen. In de praktijk had dit als gevolg dat een aantal banken wel nog globaal aangifte deed van de internationale betalingen, maar geen dienstendetail of individuele in- of uitvoerder meer vermeldde. Voor een regionale verdeling zijn die globale gegevens niet bruikbaar.

De in- en uitvoer van diensten voor het datajaar 2007 werd reeds geraamd op basis van enquêtes. Het nieuwe systeem stond echter nog in zijn kinderschoenen en de kwaliteit van de basisgegevens is niet voldoende om een regionale verdeling toe te laten.

Bovendien deden zich voor de jaren 2006 en 2007 op het niveau van het Rijk in bepaalde dienstenrubrieken niveaoverschuivingen voor of kende de in- en uitvoer een grillig verloop. Een interpolatie tussen 2005 en 2008 leek daardoor niet aangewezen. Er is dus geen regionale verdeling van de in- en uitvoer van diensten voor de jaren 2006 en 2007.

## 6. Synthese

Een belangrijk deel van de in- en uitvoer van goederen en diensten werd regionaal verdeeld op basis van individuele informatie. Wanneer geen informatie beschikbaar was over de individuele in- of uitvoerder, werd steeds gezocht naar een indicator die direct gelieerd was met het te verdelen item. Indien een dergelijke indicator niet voorhanden was, werd in bepaalde gevallen beslist om de in- of uitvoer uit de regionale verdeelsleutel te laten.

Belang van de verdeelsleutels in de totale in- en uitvoer, periode 1995-2011, niveau Rijk

	<b>In- en uitvoerder gekend</b>	<b>Regionale verdeling via indicator</b>	<b>Niet in verdeelsleutel opgenomen<sup>1</sup></b>	<i>Aandeel MA's in "In- en uitvoerder gekend"</i>
Goederen 1995-2011				
– Invoer	92 à 99 %	-	1 à 8%	28 à 41 %
– Uitvoer	92 à 99 %	-	1 à 8%	28 à 40 %
Diensten 1995-2005 oud systeem				
– Invoer	55 à 66 %	33 à 43 %	1 à 4 %	35 à 44 %
– Uitvoer	62 à 72 %	26 à 33 %	2 à 5 %	37 à 44 %
Diensten 2008-2011 nieuw systeem				
– Invoer	73 à 77 %	23 à 25 %	0 à 3 %	33 à 37 %
– Uitvoer	71 à 77 %	18 à 19 %	4 à 10 %	31 à 38 %

Bovenstaande tabel toont aan dat voor meer dan 90% van zowel de in- als uitvoer van goederen de individuele in- en uitvoerder gekend is. Ook bij de in- en uitvoer van diensten is een zeer groot deel (55 à 77 %), weliswaar kleiner dan bij de goederen, gestoeld op individuele informatie. Ongeveer een derde à 40 % van deze gekende in- en uitvoer gebeurde door multi-arrondissementele aangevers (MA's), waarvoor de in- of uitvoer verdeeld werd op basis van het aantal jobs per arrondissement volgens het RSZ-vestigingenbestand.

<sup>1</sup> En dus regionaal verdeeld zoals de elementen die wel gekend zijn.

Daarnaast is ook een belangrijk deel van de diensten (26 à 43 % in het oud systeem en 18 à 25 % in het nieuw systeem) verdeeld volgens een indicator die direct gelieerd is met het te verdelen item. Dit grote aandeel wordt vooral verklaard door de in- en uitvoer van reisverkeer, waarvan het overgrote deel nationaal geraamd werd via informatie van kredietkaartmaatschappijen en het biljettenverkeer, dat niet regionaal beschikbaar is.

Een beperkt deel van de in- en uitvoer werd uit de regionale verdeelsleutel gelaten. Voor de goederen ging dit om 1 à 8 %. Voor de diensten oud systeem schommelde dit aandeel tussen 1 en 5 %. Voor de diensten nieuw systeem lag dit aandeel tussen 0 en 10 %.

## 7. In- en uitvoer van goederen: verschillen met de buitenlandse handel van België per gewest volgens het INR

Sinds het datajaar 2002 publiceert het INR in- en uitvoercijfers voor goederen per gewest (NUTS 1). Die resultaten – totaalcijfers voor het Rijk en aandelen per gewest – verschillen van degene die in het kader van de nationale en, nu ook, regionale rekeningen gepubliceerd worden.

In de nationale en regionale rekeningen is de transithandel van goederen geëlimineerd en is er een impact van de arbitrage om de drie optieken van het bbp met elkaar in evenwicht te brengen.

Naast het conceptuele verschil op nationaal niveau spruiten de verschillen in de aandelen per gewest ook voort uit de verschillende methodologische principes die gehanteerd worden bij de regionale verdeling zelf. Concreet heeft dit alles tot gevolg dat het aandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgens de principes van de regionale rekeningen hoger ligt dan dat volgens de principes van de buitenlandse handel, terwijl het aandeel van het Vlaams Gewest lager ligt volgens de principes van de regionale rekeningen dan volgens de principes van de buitenlandse handel.

In de INR-statistieken van de buitenlandse handel wordt de invoer toegekend aan het gewest waar de eerste toegevoegde waarde zal gebeuren en de uitvoer aan het gewest waar de laatste toegevoegde waarde werd gerealiseerd. Indien de locatie waar die toegevoegde waarde plaats vindt (vond) niet gekend is, wordt de invoer (uitvoer) toegekend aan het gewest waarnaar (van waaruit) de goederen worden (werden) verzonden. Indien ook die locatie onbekend is, wordt de invoer (uitvoer) toegekend aan het gewest waar het handelsproces geschiedt (geschiedde). In dit laatste geval komt dit neer op het gewest waar de hoofdzetel gevestigd is. Iedere in- of uitvoerder rapporteert het gewest van oorsprong of bestemming in zijn aangifte. Het is niet gekend welk van de drie allocatiemogelijkheden de aangever precies hanteert.

In de regionale rekeningen wordt de in- en uitvoer toegekend aan het (de) gewest(en) waar de in- of uitvoerder vestigingen heeft. Indien de aangever vestigingen heeft in meerdere arrondissementen, wordt het aantal jobs per vestiging gehanteerd als verdeelsleutel. Dat is dus volgens het vast principe voor de regionale allocatie van aggregaten per bedrijfstak (toegevoegde waarde, beloning, investeringen, werkgelegenheid) in de regionale rekeningen.

In de praktijk is het daardoor mogelijk dat de in- of uitvoer van een multi-arrondissementele aangever die vestigingen heeft in verschillende gewesten in de INR-statistieken van de buitenlandse handel aan één gewest toegekend wordt. In de regionale rekeningen wordt deze in- en uitvoer uitgesplitst over meerdere gewesten volgens de verdeelsleutel van het aantal jobs in de gewesten. Omgekeerd is het ook mogelijk dat de in- of uitvoer van een uni-arrondissementele aangever in de INR-statistieken van de buitenlandse handel aan meerdere gewesten wordt toegekend, terwijl dit in de regionale rekeningen aan slechts één gewest wordt toegekend.

# Tabellen

## Introductie

Vooreerst is er de presentatie van de globale resultaten voor de gewesten, provincies en arrondissementen voor de periode 1995-2011. Daarna volgen de resultaten per bedrijfstak volgens de NACE 2008-nomenclatuur, waarbij de volgende combinaties beschikbaar zijn:

- gewesten x 64 bedrijfstakken,
- provincies x 38 bedrijfstakken,
- arrondissementen x 10 bedrijfstakken.

Omwille van confidentialiteitsproblemen is publicatie van een groter detail niet mogelijk.

De bovenstaande combinaties met alle details van de resultaten 1995-2011 zijn consulteerbaar op de NBB-website. Een [methodologische nota](#) kan er eveneens worden geraadpleegd.

De pdf-publicatie van de regionale resultaten bevat een beperkte selectie van tabellen en cijfers.

- De globale resultaten per arrondissement, provincie en gewest worden opgenomen voor zowel de invoer, uitvoer als netto-uitvoer en dit telkens voor de goederen, de diensten en de som van beide.
- De bedrijfstakresultaten zijn enkel opgenomen per gewest, maar worden wel afzonderlijk gepresenteerd voor de in- en uitvoer telkens opgesplitst naar goederen en diensten.
- De resultaten zijn beperkt tot de jaren 1995, 2000 en 2005-2011.

De in de pdf-publicatie opgenomen resultaten worden voorgesteld in zes reeksen tabellen.

De eerste reeks bevat een algemeen overzicht per gewest, provincie en arrondissement van zowel de invoer, uitvoer als netto-uitvoer en dit telkens voor de goederen, de diensten en de som van beide.

De reeksen 2 tot 6 hebben betrekking op de bedrijfstakverdeling van de in- en uitvoer van enerzijds goederen en anderzijds diensten per gewest. De resultaten voor de provincies en arrondissementen worden enkel gepubliceerd op de website van de NBB.

Achtereenvolgens komen volgende aggregaten aan bod:

- de invoer van goederen per gewest (reeks 2),
- de uitvoer van goederen per gewest (reeks 3),
- de invoer van diensten per gewest (reeks 4),
- de uitvoer van diensten per gewest (reeks 5),
- de resultaten voor de Duitstalige Gemeenschap (reeks 6).



## 1. Globale resultaten

1.1 INVOER VAN GOEDEREN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>17.505,0</b>	<b>26.146,0</b>	<b>31.256,1</b>	<b>35.371,6</b>	<b>34.840,5</b>	<b>42.053,0</b>	<b>33.677,1</b>	<b>37.291,5</b>	<b>44.306,0</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>73.275,8</b>	<b>105.808,1</b>	<b>129.043,6</b>	<b>138.204,6</b>	<b>150.827,3</b>	<b>158.983,0</b>	<b>126.724,6</b>	<b>147.550,1</b>	<b>169.579,4</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	32.481,4	47.323,9	60.818,2	63.451,9	67.763,9	71.728,8	55.646,0	68.093,2	78.835,9
Antwerpen (arrondissement)	23.212,6	34.741,7	43.518,1	43.812,9	46.880,5	50.203,4	37.784,2	47.802,9	58.079,1
Mechelen	4.072,8	5.133,3	7.080,4	7.905,7	8.288,8	8.470,5	7.629,7	7.899,4	8.078,6
Turnhout	5.196,0	7.448,9	10.219,7	11.733,3	12.594,6	13.054,9	10.232,1	12.390,9	12.678,2
<i>Limburg</i>	9.153,2	12.687,4	12.762,9	14.450,9	16.635,8	17.127,3	12.275,5	13.878,0	15.720,3
Hasselt	6.708,4	9.351,6	8.923,5	10.011,0	11.349,8	11.895,2	8.556,7	9.646,7	10.894,0
Maaseik	1.500,7	1.889,2	2.078,5	2.372,5	2.809,5	2.821,9	2.230,7	2.397,3	2.692,1
Tongeren	944,1	1.446,6	1.760,9	2.067,4	2.476,5	2.410,2	1.488,1	1.834,0	2.134,2
<i>Oost-Vlaanderen</i>	13.106,7	17.035,8	22.155,2	23.274,1	24.824,9	25.948,1	20.667,7	24.949,9	29.030,5
Aalst	1.242,0	2.025,4	2.217,9	2.391,4	2.540,6	2.714,8	2.619,8	2.688,4	2.811,5
Dendermonde	1.211,0	1.622,2	1.914,1	2.159,0	2.422,4	2.463,5	2.135,4	2.307,3	2.849,7
Eeklo	317,5	396,7	410,7	500,5	584,0	711,1	650,7	674,9	572,5
Gent	7.345,1	8.707,6	12.604,9	13.130,6	13.948,9	14.812,4	11.049,6	13.929,9	17.110,3
Oudenaarde	849,5	1.222,5	1.329,6	1.496,5	1.692,0	1.448,4	1.265,2	1.412,8	1.541,5
Sint-Niklaas	2.141,6	3.061,4	3.678,0	3.596,1	3.637,0	3.797,9	2.947,0	3.936,6	4.145,0
<i>Vlaams-Brabant</i>	10.694,0	18.281,7	20.633,6	23.615,5	26.691,4	28.294,7	24.807,4	25.540,6	29.239,2
Halle-Vilvoorde	8.756,9	14.818,3	15.118,8	17.038,2	19.372,7	20.548,1	18.078,8	19.025,6	21.587,1
Leuven	1.937,1	3.463,4	5.514,8	6.577,3	7.318,7	7.746,6	6.728,6	6.515,0	7.652,1
<i>West-Vlaanderen</i>	7.840,5	10.479,3	12.673,7	13.412,2	14.911,3	15.884,1	13.328,0	15.088,4	16.753,5
Brugge	1.538,1	1.832,9	2.730,9	2.675,9	2.811,8	3.298,7	2.776,2	3.036,7	3.245,0
Diksmuide	202,1	288,9	302,9	272,4	319,8	321,5	299,4	277,3	300,5
Ieper	566,3	694,8	908,6	950,2	1.062,6	1.043,0	944,8	1.053,0	1.190,3
Kortrijk	2.393,9	3.510,4	3.919,9	4.297,0	4.610,5	4.680,7	3.854,4	4.593,3	4.973,7
Oostende	445,0	728,9	997,9	1.011,4	1.189,4	1.259,0	1.064,0	1.090,0	1.264,6
Roeselare	1.489,9	1.797,1	1.992,6	2.185,0	2.643,7	2.972,7	2.537,3	2.902,4	3.310,3
Tielt	1.051,7	1.437,6	1.619,1	1.783,9	2.019,4	2.028,3	1.602,8	1.895,5	2.199,7
Veurne	153,5	188,7	201,8	236,4	254,1	280,2	249,1	240,2	269,4
<b>Waaals Gewest</b>	<b>14.008,5</b>	<b>21.450,5</b>	<b>24.704,2</b>	<b>28.257,2</b>	<b>30.251,6</b>	<b>33.953,7</b>	<b>29.126,8</b>	<b>32.679,4</b>	<b>35.576,3</b>
<i>Waaals-Brabant</i>	2.977,1	5.371,8	4.734,0	5.139,5	5.864,5	6.946,5	7.181,1	8.665,5	8.349,2
<i>Henegouwen</i>	5.099,5	7.803,5	10.218,9	12.180,3	12.777,6	14.221,6	11.767,8	12.295,3	14.088,1
Aat	127,8	202,0	281,0	285,5	375,7	388,5	289,2	391,1	440,4
Charleroi	2.769,8	4.370,6	5.688,5	7.238,0	7.786,8	8.614,4	6.500,9	6.924,6	7.956,9
Bergen	582,4	898,2	814,4	1.026,0	1.185,6	1.297,8	1.145,5	1.362,7	1.455,3
Moeskroen	387,0	722,5	777,6	804,7	935,0	885,2	763,9	920,9	1.040,2
Zinnik	652,3	894,4	1.739,4	1.884,4	1.532,5	1.975,3	2.127,3	1.726,7	2.050,1
Thuin	175,7	269,9	258,0	261,6	228,9	247,6	216,9	216,8	253,7
Doornik	404,5	445,9	660,0	680,1	733,1	812,8	724,1	752,5	891,5
<i>Luik (provincie)</i>	4.317,4	6.094,8	7.173,8	8.061,7	8.368,0	9.405,5	7.222,1	8.553,3	9.573,4
Hoei	262,3	343,4	412,7	474,7	524,1	706,8	572,1	659,3	832,5
Luik (arrondissement)	2.347,7	3.335,6	4.329,8	4.885,6	4.869,1	5.588,7	4.242,1	5.247,4	5.855,0
Verviers	1.575,1	2.231,7	2.279,3	2.527,3	2.756,7	2.860,7	2.198,6	2.441,0	2.643,6
Borgworm	132,3	184,1	152,0	174,1	218,1	249,3	209,3	205,6	242,3
<i>Luxemburg</i>	862,3	1.021,4	1.287,2	1.435,0	1.657,8	1.633,6	1.415,7	1.597,0	1.742,4
Aarlen	296,3	359,7	395,5	442,2	557,8	509,4	476,7	523,6	572,9
Bastenaken	62,9	69,5	207,1	221,9	258,0	262,2	230,7	250,4	260,2
Marche-en-Famenne	64,1	83,3	98,1	135,5	168,3	188,0	131,6	137,4	152,8
Neufchâteau	102,5	161,4	193,8	198,9	236,3	265,1	252,6	262,0	304,8
Virton	336,5	347,5	392,7	436,5	437,4	408,9	324,1	423,6	451,7
<i>Namen (provincie)</i>	752,2	1.159,0	1.290,3	1.440,7	1.583,7	1.746,5	1.540,1	1.568,3	1.823,2
Dinant	132,8	123,5	133,1	120,0	138,7	173,7	169,7	166,7	225,7
Namen (arrondissement)	561,1	954,3	1.078,7	1.222,0	1.327,4	1.449,8	1.256,3	1.284,0	1.463,9
Philippeville	58,3	81,2	78,5	98,7	117,6	123,0	114,1	117,6	133,6
<b>Het Rijk</b>	<b>104.789,3</b>	<b>153.404,6</b>	<b>185.003,9</b>	<b>201.833,4</b>	<b>215.919,4</b>	<b>234.989,7</b>	<b>189.528,5</b>	<b>217.521,0</b>	<b>249.461,7</b>

Bron: NBB

## 1.2 UITVOER VAN GOEDEREN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>10.997,9</b>	<b>15.557,9</b>	<b>18.931,9</b>	<b>21.008,9</b>	<b>20.160,9</b>	<b>23.626,5</b>	<b>19.195,6</b>	<b>22.696,9</b>	<b>26.268,4</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>82.742,2</b>	<b>116.444,7</b>	<b>140.912,4</b>	<b>151.320,7</b>	<b>162.794,5</b>	<b>164.900,6</b>	<b>133.106,6</b>	<b>153.475,1</b>	<b>175.074,0</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	34.477,2	50.585,2	63.278,2	67.861,7	72.310,8	72.388,6	59.107,4	72.537,5	83.782,0
Antwerpen (arrondissement)	23.459,4	35.205,9	42.329,0	44.073,0	47.188,9	47.152,0	36.963,2	47.707,3	57.483,3
Mechelen	4.225,9	5.225,8	7.703,2	9.117,7	9.392,9	9.232,0	8.882,3	9.504,5	9.364,4
Turnhout	6.791,9	10.153,5	13.246,0	14.671,0	15.729,0	16.004,6	13.261,9	15.325,7	16.934,3
<i>Limburg</i>	13.252,1	16.831,7	17.359,9	19.038,3	21.949,9	22.590,6	15.363,9	16.876,2	18.260,5
Hasselt	9.954,8	12.172,0	11.951,7	12.960,2	14.812,7	15.517,8	10.345,9	11.350,7	12.293,0
Maaseik	2.102,3	2.813,0	3.095,6	3.397,6	3.957,8	3.926,2	2.969,9	3.099,5	3.334,9
Tongeren	1.195,0	1.846,7	2.312,6	2.680,5	3.179,4	3.146,6	2.048,1	2.426,0	2.632,6
<i>Oost-Vlaanderen</i>	15.988,9	21.098,1	26.906,2	28.416,0	29.815,5	29.882,4	24.843,1	28.674,5	32.942,5
Aalst	1.442,2	2.163,0	2.233,8	2.307,2	2.534,9	2.575,7	2.261,0	2.346,4	2.504,2
Dendermonde	1.408,9	2.021,7	2.430,5	2.679,8	2.879,6	2.892,3	2.653,2	2.739,3	3.212,4
Eeklo	319,6	405,4	676,5	785,2	879,2	946,6	864,0	886,8	870,8
Gent	8.604,2	10.542,3	15.212,7	15.870,7	16.675,9	16.654,7	13.656,9	16.368,9	19.681,8
Oudenaarde	1.449,3	2.197,6	2.101,7	2.309,1	2.427,4	2.281,9	1.889,6	1.961,7	2.094,1
Sint-Niklaas	2.764,7	3.768,1	4.251,0	4.464,0	4.418,5	4.531,2	3.518,4	4.371,4	4.579,2
<i>Vlaams-Brabant</i>	7.589,7	12.231,0	14.800,5	16.339,3	17.444,5	18.992,5	15.686,5	16.629,3	19.603,7
Halle-Vilvoorde	5.462,0	8.388,2	9.159,5	9.638,5	10.423,2	12.094,0	10.007,0	10.841,6	13.086,2
Leuven	2.127,7	3.842,8	5.641,0	6.700,8	7.021,3	6.898,5	5.679,5	5.787,7	6.517,5
<i>West-Vlaanderen</i>	11.434,3	15.698,7	18.567,6	19.665,4	21.273,8	21.046,5	18.105,7	18.757,6	20.485,3
Brugge	1.840,5	1.966,1	2.291,4	2.448,7	2.809,0	2.897,0	2.321,2	2.291,5	2.724,9
Diksmuide	215,8	340,1	341,1	296,2	386,3	375,0	344,3	328,7	336,3
Ieper	1.200,2	1.397,3	1.871,1	1.999,7	2.105,0	2.073,4	1.940,7	2.004,7	2.189,6
Kortrijk	3.650,6	5.436,9	6.434,7	6.836,8	6.982,0	6.437,3	5.543,8	5.999,5	6.293,9
Oostende	505,1	936,7	1.241,6	1.329,2	1.589,2	1.599,3	1.219,2	1.277,5	1.378,8
Roeselare	1.988,3	2.545,7	2.774,7	2.897,9	3.245,5	3.599,1	3.194,1	3.194,9	3.606,1
Tielt	1.867,0	2.859,9	3.381,4	3.621,6	3.885,6	3.765,7	3.242,1	3.429,2	3.714,7
Veurne	166,8	216,0	231,6	235,3	271,2	299,7	300,3	231,6	241,0
<b>Waaals Gewest</b>	<b>18.932,5</b>	<b>26.690,3</b>	<b>31.571,5</b>	<b>35.944,1</b>	<b>38.300,7</b>	<b>41.099,2</b>	<b>35.948,6</b>	<b>38.437,4</b>	<b>42.129,6</b>
<i>Waaals-Brabant</i>	3.053,4	4.944,5	5.310,8	5.894,8	6.149,5	6.926,1	8.429,7	8.806,9	8.926,4
<i>Henegouwen</i>	7.009,3	10.039,5	12.814,0	15.451,6	17.070,6	18.239,9	14.302,4	14.711,0	17.078,2
Aat	213,7	339,5	405,1	431,3	563,1	593,7	433,2	568,9	602,2
Charleroi	3.419,0	5.765,1	7.040,6	8.893,8	9.746,8	10.673,4	7.630,3	7.447,6	8.867,4
Bergen	899,6	1.263,9	1.184,4	1.462,6	1.659,1	1.673,6	1.188,8	1.327,1	1.570,0
Moeskroen	644,5	969,5	1.190,1	1.172,2	1.277,2	1.309,6	1.149,0	1.196,1	1.307,0
Zinnik	1.059,3	864,2	1.858,7	2.332,9	2.506,5	2.613,8	2.582,7	2.694,6	3.094,2
Thuin	151,9	197,5	185,2	185,4	192,8	204,0	179,3	172,5	201,9
Doornik	621,3	639,8	949,9	973,4	1.125,1	1.171,8	1.139,1	1.304,2	1.435,5
<i>Luik (provincie)</i>	6.605,1	8.518,3	9.739,1	10.522,2	10.676,3	11.321,5	9.412,3	10.843,5	11.630,9
Hoei	478,7	499,0	534,6	626,6	702,6	892,7	762,2	890,3	993,0
Luik (arrondissement)	3.554,8	4.625,5	5.725,5	6.168,9	5.870,3	6.346,9	5.297,2	5.906,4	6.510,3
Verviers	2.404,9	3.011,5	3.087,6	3.313,2	3.711,3	3.670,7	2.953,9	3.257,3	3.472,6
Borgworm	166,7	382,3	391,4	413,5	392,1	411,2	399,0	789,5	655,0
<i>Luxemburg</i>	1.343,0	1.862,8	2.218,5	2.404,4	2.624,6	2.721,1	2.258,7	2.466,0	2.657,7
Aarlen	488,9	517,4	578,4	630,7	685,7	757,1	639,7	767,3	851,4
Bastenaken	60,8	151,4	341,8	395,9	448,0	428,6	340,9	362,4	380,4
Marche-en-Famenne	62,0	107,7	127,5	172,6	193,5	211,5	145,9	116,7	114,6
Neufchâteau	103,5	269,5	399,3	390,2	458,9	502,0	418,3	446,3	523,1
Virton	627,8	816,8	771,5	815,0	838,5	821,9	713,9	773,3	788,2
<i>Namen (provincie)</i>	921,7	1.325,2	1.489,1	1.671,1	1.779,7	1.890,6	1.545,5	1.610,0	1.836,4
Dinant	87,5	108,8	112,2	109,5	105,9	125,0	126,9	148,5	168,0
Namen (arrondissement)	781,0	1.151,2	1.314,0	1.491,6	1.598,2	1.685,1	1.346,0	1.391,6	1.575,6
Philippeville	53,2	65,2	62,9	70,0	75,6	80,5	72,6	69,9	92,8
<b>Het Rijk</b>	<b>112.672,6</b>	<b>158.692,9</b>	<b>191.415,8</b>	<b>208.273,7</b>	<b>221.256,1</b>	<b>229.626,3</b>	<b>188.250,8</b>	<b>214.609,4</b>	<b>243.472,0</b>

Bron: NBB

### 1.3 NETTO-UITVOER VAN GOEDEREN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>-6.507,1</b>	<b>-10.588,1</b>	<b>-12.324,2</b>	<b>-14.362,7</b>	<b>-14.679,6</b>	<b>-18.426,5</b>	<b>-14.481,5</b>	<b>-14.594,6</b>	<b>-18.037,6</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>9.466,4</b>	<b>10.636,6</b>	<b>11.868,8</b>	<b>13.116,1</b>	<b>11.967,2</b>	<b>5.917,6</b>	<b>6.382,0</b>	<b>5.925,0</b>	<b>5.494,6</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	1.995,8	3.261,3	2.460,0	4.409,8	4.546,9	659,8	3.461,4	4.444,3	4.946,1
Antwerpen (arrondissement)	246,8	464,2	-1.189,1	260,1	308,4	-3.051,4	-821,0	-95,6	-595,8
Mechelen	153,1	92,5	622,8	1.212,0	1.104,1	761,5	1.252,6	1.605,1	1.285,8
Turnhout	1.595,9	2.704,6	3.026,3	2.937,7	3.134,4	2.949,7	3.029,8	2.934,8	4.256,1
<i>Limburg</i>	4.098,9	4.144,3	4.597,0	4.587,4	5.314,1	5.463,3	3.088,4	2.998,2	2.540,2
Hasselt	3.246,4	2.820,4	3.028,2	2.949,2	3.462,9	3.622,6	1.789,2	1.704,0	1.399,0
Maaseik	601,6	923,8	1.017,1	1.025,1	1.148,3	1.104,3	739,2	702,2	642,8
Tongeren	250,9	400,1	551,7	613,1	702,9	736,4	560,0	592,0	498,4
<i>Oost-Vlaanderen</i>	2.882,2	4.062,3	4.751,0	5.141,9	4.990,6	3.934,3	4.175,4	3.724,6	3.912,0
Aalst	200,2	137,6	15,9	-84,2	-5,7	-139,1	-358,8	-342,0	-307,3
Dendermonde	197,9	399,5	516,4	520,8	457,2	428,8	517,8	432,0	362,7
Eeklo	2,1	8,7	265,8	284,7	295,2	235,5	213,3	211,9	298,3
Gent	1.259,1	1.834,7	2.607,8	2.740,1	2.727,0	1.842,3	2.607,3	2.439,0	2.571,5
Oudenaarde	599,8	975,1	772,1	812,6	735,4	833,5	624,4	548,9	552,6
Sint-Niklaas	623,1	706,7	573,0	867,9	781,5	733,3	571,4	434,8	434,2
<i>Vlaams-Brabant</i>	-3.104,3	-6.050,7	-5.833,1	-7.276,2	-9.246,9	-9.302,2	-9.120,9	-8.911,3	-9.635,5
Halle-Vilvoorde	-3.294,9	-6.430,1	-5.959,3	-7.399,7	-8.949,5	-8.454,1	-8.071,8	-8.184,0	-8.500,9
Leuven	190,6	379,4	126,2	123,5	-297,4	-848,1	-1.049,1	-727,3	-1.134,6
<i>West-Vlaanderen</i>	3.593,8	5.219,4	5.893,9	6.253,2	6.362,5	5.162,4	4.777,7	3.669,2	3.731,8
Brugge	302,4	133,2	-439,5	-227,2	-2,8	-401,7	-455,0	-745,2	-520,1
Diksmuide	13,7	51,2	38,2	23,8	66,5	53,5	44,9	51,4	35,8
Ieper	633,9	702,5	962,5	1.049,5	1.042,4	1.030,4	995,9	951,7	999,3
Kortrijk	1.256,7	1.926,5	2.514,8	2.539,8	2.371,5	1.756,6	1.689,4	1.406,2	1.320,2
Oostende	60,1	207,8	243,7	317,8	399,8	340,3	155,2	187,5	114,2
Roeselare	498,4	748,6	782,1	712,9	601,8	626,4	656,8	292,5	295,8
Tielt	815,3	1.422,3	1.762,3	1.837,7	1.866,2	1.737,4	1.639,3	1.533,7	1.515,0
Veurne	13,3	27,3	29,8	-1,1	17,1	19,5	51,2	-8,6	-28,4
<b>Waals Gewest</b>	<b>4.924,0</b>	<b>5.239,8</b>	<b>6.867,3</b>	<b>7.686,9</b>	<b>8.049,1</b>	<b>7.145,5</b>	<b>6.821,8</b>	<b>5.758,0</b>	<b>6.553,3</b>
<i>Waals-Brabant</i>	76,3	-427,3	576,8	755,3	285,0	-20,4	1.248,6	141,4	577,2
<i>Henegouwen</i>	1.909,8	2.236,0	2.595,1	3.271,3	4.293,0	4.018,3	2.534,6	2.415,7	2.990,1
Aat	85,9	137,5	124,1	145,8	187,4	205,2	144,0	177,8	161,8
Charleroi	649,2	1.394,5	1.352,1	1.655,8	1.960,0	2.059,0	1.129,4	523,0	910,5
Bergen	317,2	365,7	370,0	436,6	473,5	375,8	43,3	-35,6	114,7
Moeskroen	257,5	247,0	412,5	367,5	342,2	424,4	385,1	275,2	266,8
Zinnik	407,0	-30,2	119,3	448,5	974,0	638,5	455,4	967,9	1.044,1
Thuin	-23,8	-72,4	-72,8	-76,2	-36,1	-43,6	-37,6	-44,3	-51,8
Doornik	216,8	193,9	289,9	293,3	392,0	359,0	415,0	551,7	544,0
<i>Luik (provincie)</i>	2.287,7	2.423,5	2.565,3	2.460,5	2.308,3	1.916,0	2.190,2	2.290,2	2.057,5
Hoei	216,4	155,6	121,9	151,9	178,5	185,9	190,1	231,0	160,5
Luik (arrondissement)	1.207,1	1.289,9	1.395,7	1.283,3	1.001,2	758,2	1.055,1	659,0	655,3
Verviers	829,8	779,8	808,3	785,9	954,6	810,0	755,3	816,3	829,0
Borgworm	34,4	198,2	239,4	239,4	174,0	161,9	189,7	583,9	412,7
<i>Luxemburg</i>	480,7	841,4	931,3	969,4	966,8	1.087,5	843,0	869,0	915,3
Aarlen	192,6	157,7	182,9	188,5	127,9	247,7	163,0	243,7	278,5
Bastenaken	-2,1	81,9	134,7	174,0	190,0	166,4	110,2	112,0	120,2
Marche-en-Famenne	-2,1	24,4	29,4	37,1	25,2	23,5	14,3	-20,7	-38,2
Neufchâteau	1,0	108,1	205,5	191,3	222,6	236,9	165,7	184,3	218,3
Virton	291,3	469,3	378,8	378,5	401,1	413,0	389,8	349,7	336,5
<i>Namen (provincie)</i>	169,5	166,2	198,8	230,4	196,0	144,1	5,4	41,7	13,2
Dinant	-45,3	-14,7	-20,9	-10,5	-32,8	-48,7	-42,8	-18,2	-57,7
Namen (arrondissement)	219,9	196,9	235,3	269,6	270,8	235,3	89,7	107,6	111,7
Philippeville	-5,1	-16,0	-15,6	-28,7	-42,0	-42,5	-41,5	-47,7	-40,8
<b>Het Rijk</b>	<b>7.883,3</b>	<b>5.288,3</b>	<b>6.411,9</b>	<b>6.440,3</b>	<b>5.336,7</b>	<b>-5.363,4</b>	<b>-1.277,7</b>	<b>-2.911,6</b>	<b>-5.989,7</b>

Bron: NBB



## 1.4 INVOER VAN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>6.468,9</b>	<b>9.058,4</b>	<b>11.342,3</b>	n.	n.	<b>14.301,7</b>	<b>13.929,6</b>	<b>14.039,5</b>	<b>15.454,3</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>12.795,6</b>	<b>22.062,1</b>	<b>23.975,8</b>	n.	n.	<b>32.499,6</b>	<b>30.605,7</b>	<b>35.621,4</b>	<b>36.475,0</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	5.598,8	8.626,8	10.203,6	n.	n.	14.943,1	13.653,7	15.893,3	15.767,2
Antwerpen (arrondissement)	4.422,6	6.404,7	7.098,4	n.	n.	10.584,8	9.140,0	11.518,4	11.704,2
Mechelen	552,5	1.019,4	896,3	n.	n.	1.448,7	1.453,3	1.477,7	1.524,1
Turnhout	623,7	1.202,7	2.208,9	n.	n.	2.909,6	3.060,4	2.897,2	2.538,9
<i>Limburg</i>	922,8	1.421,9	1.556,7	n.	n.	2.103,3	2.007,5	2.199,8	2.386,1
Hasselt	512,7	810,0	876,2	n.	n.	1.176,7	1.126,6	1.253,2	1.289,6
Maaseik	211,1	343,0	363,2	n.	n.	515,9	489,2	515,8	561,6
Tongeren	199,0	268,9	317,3	n.	n.	410,7	391,7	430,8	534,9
<i>Oost-Vlaanderen</i>	1.990,2	3.383,0	3.516,2	n.	n.	4.507,7	4.231,7	5.075,1	5.596,7
Aalst	259,1	382,8	409,0	n.	n.	581,8	599,7	811,9	961,9
Dendermonde	167,3	289,3	310,5	n.	n.	398,4	431,7	539,0	573,9
Eeklo	63,7	95,2	110,2	n.	n.	145,5	144,7	152,8	188,9
Gent	1.052,5	1.899,3	2.056,3	n.	n.	2.413,8	2.079,3	2.533,0	2.769,7
Oudenaarde	128,0	197,6	200,3	n.	n.	306,8	261,2	277,6	276,8
Sint-Niklaas	319,6	518,8	429,9	n.	n.	661,4	715,1	760,8	825,5
<i>Vlaams-Brabant</i>	2.698,9	5.779,0	6.061,2	n.	n.	8.027,3	7.699,5	8.778,3	9.160,3
Halle-Vilvoorde	2.128,6	4.720,8	4.894,4	n.	n.	6.352,2	5.928,9	6.626,6	7.051,5
Leuven	570,3	1.058,2	1.166,8	n.	n.	1.675,1	1.770,6	2.151,7	2.108,8
<i>West-Vlaanderen</i>	1.584,9	2.851,4	2.638,1	n.	n.	2.918,2	3.013,3	3.674,9	3.564,7
Brugge	414,4	746,3	699,9	n.	n.	854,6	879,3	1.309,0	1.122,8
Diksmuide	30,1	52,1	57,5	n.	n.	65,8	67,3	71,7	74,3
Ieper	136,9	235,8	180,2	n.	n.	242,6	250,8	265,5	288,8
Kortrijk	345,8	569,4	538,8	n.	n.	717,2	763,9	838,8	841,6
Oostende	340,1	706,4	658,5	n.	n.	383,2	370,3	422,6	411,4
Roeselare	155,6	262,6	253,6	n.	n.	344,0	357,1	409,0	421,3
Tielt	120,1	173,7	171,5	n.	n.	211,3	225,0	256,6	298,8
Veurne	41,9	105,1	78,1	n.	n.	99,5	99,6	101,7	105,7
<b>Waals Gewest</b>	<b>3.666,7</b>	<b>5.422,4</b>	<b>6.479,5</b>	n.	n.	<b>7.691,7</b>	<b>7.750,4</b>	<b>9.279,1</b>	<b>9.356,7</b>
<i>Waals-Brabant</i>	752,5	1.477,5	1.351,9	n.	n.	1.942,2	2.326,6	3.254,7	2.845,2
<i>Henegouwen</i>	1.242,2	1.575,7	2.116,5	n.	n.	2.178,0	2.014,6	2.141,9	2.329,7
Aat	56,1	78,9	104,9	n.	n.	95,1	125,1	128,6	141,5
Charleroi	494,8	644,3	970,8	n.	n.	960,5	836,5	842,2	925,4
Bergen	216,8	315,2	339,5	n.	n.	396,4	330,3	370,4	380,0
Moeskroen	76,5	90,7	116,1	n.	n.	103,5	119,2	138,6	135,1
Zinnik	189,3	173,2	219,1	n.	n.	242,8	215,5	245,7	292,5
Thuin	77,8	100,7	151,1	n.	n.	139,2	144,0	157,0	167,5
Doornik	130,9	172,7	215,0	n.	n.	240,5	244,0	259,4	287,7
<i>Luik (provincie)</i>	1.088,8	1.554,5	1.877,2	n.	n.	2.094,8	1.934,3	2.314,1	2.505,6
Hoei	88,0	114,8	135,4	n.	n.	189,1	202,3	223,7	293,5
Luik (arrondissement)	693,5	1.002,3	1.192,8	n.	n.	1.297,3	1.140,2	1.419,7	1.461,1
Verviers	259,2	378,5	466,2	n.	n.	524,6	501,7	567,6	634,8
Borgworm	48,1	58,9	82,8	n.	n.	83,8	90,1	103,1	116,2
<i>Luxemburg</i>	238,3	317,3	555,7	n.	n.	809,8	832,2	846,3	893,6
Aarlen	86,8	133,0	255,4	n.	n.	314,7	326,5	323,3	373,2
Bastenaken	24,3	32,4	62,5	n.	n.	96,9	93,7	123,1	102,1
Marche-en-Famenne	31,3	49,5	62,0	n.	n.	65,7	62,5	66,2	71,5
Neufchâteau	54,9	56,8	81,6	n.	n.	136,1	158,4	142,7	156,8
Virton	41,0	45,6	94,2	n.	n.	196,4	191,1	191,0	190,0
<i>Namen (provincie)</i>	344,9	497,4	578,2	n.	n.	666,9	642,7	722,1	782,6
Dinant	58,0	79,3	101,4	n.	n.	107,7	105,7	115,8	119,7
Namen (arrondissement)	254,1	374,5	413,2	n.	n.	499,0	477,0	542,0	593,7
Philippeville	32,8	43,6	63,6	n.	n.	60,2	60,0	64,3	69,2
<b>Het Rijk</b>	<b>22.931,0</b>	<b>36.542,6</b>	<b>41.797,6</b>	<b>43.512,1</b>	<b>48.379,0</b>	<b>54.493,0</b>	<b>52.285,7</b>	<b>58.940,0</b>	<b>61.286,0</b>

Bron: NBB

1.5 UITVOER VAN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>6.807,2</b>	<b>11.694,2</b>	<b>15.007,3</b>	n.	n.	<b>17.784,0</b>	<b>18.263,1</b>	<b>19.190,4</b>	<b>19.550,3</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>13.433,2</b>	<b>22.203,3</b>	<b>25.845,5</b>	n.	n.	<b>37.305,6</b>	<b>36.446,4</b>	<b>40.251,2</b>	<b>41.350,2</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	6.071,2	9.156,1	11.649,2	n.	n.	17.575,6	15.889,4	18.538,6	19.160,4
Antwerpen (arrondissement)	5.133,4	7.266,1	8.897,1	n.	n.	13.955,3	11.816,2	14.719,0	14.840,6
Mechelen	371,1	846,0	899,2	n.	n.	1.478,2	1.277,2	1.379,0	1.418,5
Turnhout	566,7	1.044,0	1.852,9	n.	n.	2.142,1	2.796,0	2.440,6	2.901,3
<i>Limburg</i>	946,4	1.310,1	1.737,0	n.	n.	2.074,2	2.094,1	2.350,6	2.514,9
Hasselt	375,0	554,1	848,0	n.	n.	1.070,9	1.147,0	1.268,9	1.114,5
Maaseik	382,5	542,1	635,2	n.	n.	690,4	672,2	704,5	1.160,3
Tongeren	188,9	213,9	253,8	n.	n.	312,9	274,9	377,2	240,1
<i>Oost-Vlaanderen</i>	1.509,7	2.381,0	2.964,0	n.	n.	3.467,5	3.369,8	3.991,0	4.259,9
Aalst	158,9	206,9	380,3	n.	n.	336,8	361,0	520,2	723,2
Dendermonde	103,5	129,7	145,3	n.	n.	195,4	227,2	246,1	275,4
Eeklo	38,0	68,9	88,6	n.	n.	53,9	69,4	89,3	82,4
Gent	780,8	1.355,4	1.680,1	n.	n.	2.075,3	2.020,4	2.412,1	2.475,2
Oudenaarde	69,9	118,5	150,6	n.	n.	214,2	138,9	164,4	167,8
Sint-Niklaas	358,6	501,6	519,1	n.	n.	591,9	552,9	558,9	535,9
<i>Vlaams-Brabant</i>	3.223,7	6.705,7	6.329,9	n.	n.	10.603,9	11.424,9	10.949,1	10.693,6
Halle-Vilvoorde	2.737,0	6.020,5	4.911,4	n.	n.	7.373,4	7.153,7	7.372,7	7.489,4
Leuven	486,7	685,2	1.418,5	n.	n.	3.230,5	4.271,2	3.576,4	3.204,2
<i>West-Vlaanderen</i>	1.682,2	2.650,4	3.165,4	n.	n.	3.584,4	3.668,2	4.421,9	4.721,4
Brugge	637,3	1.097,8	1.267,8	n.	n.	1.529,0	1.454,0	1.882,6	2.312,9
Diksmuide	46,5	71,8	86,6	n.	n.	34,2	34,7	42,3	26,4
Ieper	72,4	145,8	167,7	n.	n.	250,3	214,6	231,4	251,9
Kortrijk	234,3	376,8	491,3	n.	n.	663,9	767,0	920,0	680,8
Oostende	439,7	539,7	617,7	n.	n.	530,4	582,6	651,1	810,3
Roeselare	107,8	145,7	179,5	n.	n.	231,7	251,8	281,6	227,5
Tielt	61,0	74,0	137,0	n.	n.	85,1	94,8	122,6	123,0
Veurne	83,2	198,8	217,8	n.	n.	259,8	268,7	290,3	288,6
<b>Waals Gewest</b>	<b>2.982,6</b>	<b>4.749,7</b>	<b>6.468,0</b>	n.	n.	<b>7.729,9</b>	<b>8.074,2</b>	<b>9.914,4</b>	<b>9.438,5</b>
<i>Waals-Brabant</i>	828,5	1.581,0	2.402,3	n.	n.	3.079,3	3.640,8	4.830,5	4.158,6
<i>Henegouwen</i>	684,0	1.067,9	1.410,7	n.	n.	1.491,4	1.542,3	1.775,7	1.963,4
Aat	39,7	69,1	100,3	n.	n.	85,0	76,8	63,4	69,8
Charleroi	247,3	392,8	546,2	n.	n.	542,5	551,2	622,9	589,9
Bergen	102,9	124,6	170,0	n.	n.	265,6	286,4	350,4	482,9
Moeskroen	52,3	75,8	160,3	n.	n.	87,4	95,4	115,9	144,9
Zinnik	119,0	83,6	116,2	n.	n.	182,6	190,0	245,0	225,1
Thuin	21,9	31,6	59,8	n.	n.	40,4	51,3	53,7	107,6
Doornik	100,9	290,4	257,9	n.	n.	287,9	291,2	324,4	343,2
<i>Luik (provincie)</i>	734,4	1.149,9	1.431,9	n.	n.	1.813,9	1.545,9	1.854,2	1.951,7
Hoei	43,8	46,9	57,3	n.	n.	67,5	60,0	75,0	121,5
Luik (arrondissement)	405,1	673,8	869,5	n.	n.	1.149,3	975,4	1.139,6	1.210,4
Verviers	266,1	394,3	481,7	n.	n.	559,4	470,3	600,3	563,2
Borgworm	19,4	34,9	23,4	n.	n.	37,7	40,2	39,3	56,6
<i>Luxemburg</i>	403,5	571,8	743,2	n.	n.	888,8	878,9	907,9	856,6
Aarlen	140,2	187,8	218,2	n.	n.	275,5	214,2	224,1	192,4
Bastenaken	59,8	78,5	104,7	n.	n.	115,8	129,8	131,5	175,3
Marche-en-Famenne	86,9	130,4	175,8	n.	n.	186,0	203,7	204,8	193,5
Neufchâteau	76,9	114,6	175,8	n.	n.	213,3	230,9	243,1	185,9
Virton	39,7	60,5	68,7	n.	n.	98,2	100,3	104,4	109,5
<i>Namen (provincie)</i>	332,2	379,1	479,9	n.	n.	456,5	466,3	546,1	508,2
Dinant	67,2	81,4	97,4	n.	n.	112,1	111,0	123,5	163,0
Namen (arrondissement)	241,0	264,6	326,6	n.	n.	322,2	331,5	397,9	319,9
Philippeville	24,0	33,1	55,9	n.	n.	22,2	23,8	24,7	25,3
<b>Het Rijk</b>	<b>23.223,0</b>	<b>38.647,3</b>	<b>47.320,8</b>	<b>49.223,9</b>	<b>55.947,1</b>	<b>62.819,5</b>	<b>62.783,7</b>	<b>69.356,0</b>	<b>70.339,0</b>

Bron: NBB

## 1.6 NETTO-UITVOER VAN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>338,3</b>	<b>2.635,8</b>	<b>3.665,1</b>	n.	n.	<b>3.482,3</b>	<b>4.333,5</b>	<b>5.150,9</b>	<b>4.096,0</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>637,5</b>	<b>141,8</b>	<b>1.869,3</b>	n.	n.	<b>4.806,0</b>	<b>5.840,7</b>	<b>4.629,8</b>	<b>4.875,2</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	472,4	529,5	1.445,5	n.	n.	2.632,5	2.235,7	2.645,3	3.393,2
Antwerpen (arrondissement)	710,8	861,5	1.798,7	n.	n.	3.370,5	2.676,2	3.200,6	3.136,4
Mechelen	-181,4	-173,3	2,9	n.	n.	29,5	-176,1	-98,7	-105,6
Turnhout	-57,0	-158,7	-356,1	n.	n.	-767,5	-264,4	-456,6	362,4
<i>Limburg</i>	23,6	-111,7	180,3	n.	n.	-29,1	86,6	150,8	128,8
Hasselt	-137,7	-255,9	-28,2	n.	n.	-105,8	20,4	15,7	-175,1
Maaseik	171,4	199,1	272,0	n.	n.	174,5	183,0	188,7	598,7
Tongeren	-10,1	-54,9	-63,5	n.	n.	-97,8	-116,8	-53,6	-294,8
<i>Oost-Vlaanderen</i>	-480,5	-1.001,8	-552,3	n.	n.	-1.040,2	-861,9	-1.084,1	-1.336,8
Aalst	-100,2	-175,9	-28,7	n.	n.	-245,0	-238,7	-291,7	-238,7
Dendermonde	-63,8	-159,6	-165,2	n.	n.	-203,0	-204,5	-292,9	-298,5
Eeklo	-25,7	-26,2	-21,6	n.	n.	-91,6	-75,3	-63,5	-106,5
Gent	-271,7	-543,9	-376,2	n.	n.	-338,5	-58,9	-120,9	-294,5
Oudenaarde	-58,1	-79,0	-49,8	n.	n.	-92,6	-122,3	-113,2	-109,0
Sint-Niklaas	39,0	-17,2	89,2	n.	n.	-69,5	-162,2	-201,9	-289,6
<i>Vlaams-Brabant</i>	524,7	926,6	268,7	n.	n.	2.576,6	3.725,4	2.170,8	1.533,3
Halle-Vilvoorde	608,4	1.299,6	17,0	n.	n.	1.021,2	1.224,8	746,1	437,9
Leuven	-83,7	-373,0	251,7	n.	n.	1.555,4	2.500,6	1.424,7	1.095,4
<i>West-Vlaanderen</i>	97,3	-200,8	527,1	n.	n.	666,2	654,9	747,0	1.156,7
Brugge	222,9	351,5	567,8	n.	n.	674,4	574,7	573,6	1.190,1
Diksmuide	16,4	19,8	29,1	n.	n.	-31,6	-32,6	-29,4	-47,9
Ieper	-64,5	-90,0	-12,5	n.	n.	7,7	-36,2	-34,1	-36,9
Kortrijk	-111,5	-192,6	-47,5	n.	n.	-53,3	3,1	81,2	-160,8
Oostende	99,6	-166,7	-40,8	n.	n.	147,2	212,3	228,5	398,9
Roeselare	-47,9	-116,9	-74,2	n.	n.	-112,3	-105,3	-127,4	-193,8
Tielt	-59,0	-99,7	-34,5	n.	n.	-126,2	-130,2	-134,0	-175,8
Veurne	41,3	93,8	139,7	n.	n.	160,3	169,1	188,6	182,9
<b>Waals Gewest</b>	<b>-683,7</b>	<b>-672,6</b>	<b>-11,4</b>	<b>n.</b>	<b>n.</b>	<b>38,2</b>	<b>323,8</b>	<b>635,3</b>	<b>81,8</b>
<i>Waals-Brabant</i>	76,1	103,6	1.050,4	n.	n.	1.137,1	1.314,2	1.575,8	1.313,4
<i>Henegouwen</i>	-558,2	-507,8	-705,8	n.	n.	-686,6	-472,3	-366,2	-366,3
Aat	-16,4	-9,8	-4,5	n.	n.	-10,1	-48,3	-65,2	-71,7
Charleroi	-247,5	-251,5	-424,6	n.	n.	-418,0	-285,3	-219,3	-335,5
Bergen	-113,9	-190,6	-169,5	n.	n.	-130,8	-43,9	-20,0	102,9
Moeskroen	-24,2	-14,9	44,2	n.	n.	-16,1	-23,8	-22,7	9,8
Zinnik	-70,3	-89,6	-102,9	n.	n.	-60,2	-25,5	-0,7	-67,4
Thuin	-56,0	-69,1	-91,4	n.	n.	-98,8	-92,7	-103,3	-59,9
Doornik	-29,9	117,7	42,9	n.	n.	47,4	47,2	65,0	55,5
<i>Luik (provincie)</i>	-354,4	-404,6	-445,3	n.	n.	-280,9	-388,4	-459,9	-553,9
Hoei	-44,2	-68,0	-78,1	n.	n.	-121,6	-142,3	-148,7	-172,0
Luik (arrondissement)	-288,4	-328,5	-323,3	n.	n.	-148,0	-164,8	-280,1	-250,7
Verviers	6,9	15,9	15,5	n.	n.	34,8	-31,4	32,7	-71,6
Borgworm	-28,7	-24,0	-59,4	n.	n.	-46,1	-49,9	-63,8	-59,6
<i>Luxemburg</i>	165,4	254,5	187,6	n.	n.	79,0	46,7	61,6	-37,0
Aarlen	53,4	54,8	-37,2	n.	n.	-39,2	-112,3	-99,2	-180,8
Bastenaken	35,5	46,1	42,1	n.	n.	18,9	36,1	8,4	73,2
Marche-en-Famenne	55,7	80,9	113,8	n.	n.	120,3	141,2	138,6	122,0
Neufchâteau	22,1	57,8	94,3	n.	n.	77,2	72,5	100,4	29,1
Virton	-1,3	14,9	-25,4	n.	n.	-98,2	-90,8	-86,6	-80,5
<i>Namen (provincie)</i>	-12,6	-118,3	-98,3	n.	n.	-210,4	-176,4	-176,0	-274,4
Dinant	9,2	2,1	-4,0	n.	n.	4,4	5,3	7,7	43,3
Namen (arrondissement)	-13,1	-109,9	-86,6	n.	n.	-176,8	-145,5	-144,1	-273,8
Philippeville	-8,7	-10,5	-7,7	n.	n.	-38,0	-36,2	-39,6	-43,9
<b>Het Rijk</b>	<b>292,0</b>	<b>2.104,7</b>	<b>5.523,2</b>	<b>5.711,8</b>	<b>7.568,1</b>	<b>8.326,5</b>	<b>10.498,0</b>	<b>10.416,0</b>	<b>9.053,0</b>

Bron: NBB

1.7 INVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>23.973,9</b>	<b>35.204,4</b>	<b>42.598,4</b>	n.	n.	<b>56.354,7</b>	<b>47.606,7</b>	<b>51.331,0</b>	<b>59.760,3</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>86.071,4</b>	<b>127.870,2</b>	<b>153.019,4</b>	n.	n.	<b>191.482,6</b>	<b>157.330,3</b>	<b>183.171,5</b>	<b>206.054,4</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	38.080,2	55.950,7	71.021,8	n.	n.	86.671,9	69.299,7	83.986,5	94.603,1
Antwerpen (arrondissement)	27.635,2	41.146,4	50.616,5	n.	n.	60.788,2	46.924,2	59.321,3	69.783,3
Mechelen	4.625,3	6.152,7	7.976,7	n.	n.	9.919,2	9.083,0	9.377,1	9.602,7
Turnhout	5.819,7	8.651,6	12.428,6	n.	n.	15.964,5	13.292,5	15.288,1	15.217,1
<i>Limburg</i>	10.076,0	14.109,3	14.319,6	n.	n.	19.230,6	14.283,0	16.077,8	18.106,4
Hasselt	7.221,1	10.161,6	9.799,7	n.	n.	13.071,9	9.683,3	10.899,9	12.183,6
Maaseik	1.711,8	2.232,2	2.441,7	n.	n.	3.337,8	2.719,9	2.913,1	3.253,7
Tongeren	1.143,1	1.715,5	2.078,2	n.	n.	2.820,9	1.879,8	2.264,8	2.669,1
<i>Oost-Vlaanderen</i>	15.096,9	20.418,8	25.671,4	n.	n.	30.455,8	24.899,4	30.025,0	34.627,2
Aalst	1.501,1	2.408,2	2.626,9	n.	n.	3.296,6	3.219,5	3.500,3	3.773,4
Dendermonde	1.378,3	1.911,5	2.224,6	n.	n.	2.861,9	2.567,1	2.846,3	3.423,6
Eeklo	381,2	491,9	520,9	n.	n.	856,6	795,4	827,7	761,4
Gent	8.397,6	10.606,9	14.661,2	n.	n.	17.226,2	13.128,9	16.462,9	19.880,0
Oudenaarde	977,5	1.420,1	1.529,9	n.	n.	1.755,2	1.526,4	1.690,4	1.818,3
Sint-Niklaas	2.461,2	3.580,2	4.107,9	n.	n.	4.459,3	3.662,1	4.697,4	4.970,5
<i>Vlaams-Brabant</i>	13.392,9	24.060,7	26.694,8	n.	n.	36.322,0	32.506,9	34.318,9	38.399,5
Halle-Vilvoorde	10.885,5	19.539,1	20.013,2	n.	n.	26.900,3	24.007,7	25.652,2	28.638,6
Leuven	2.507,4	4.521,6	6.681,6	n.	n.	9.421,7	8.499,2	8.666,7	9.760,9
<i>West-Vlaanderen</i>	9.425,4	13.330,7	15.311,8	n.	n.	18.802,3	16.341,3	18.763,3	20.318,2
Brugge	1.952,5	2.579,2	3.430,8	n.	n.	4.153,3	3.655,5	4.345,7	4.367,8
Diksmuide	232,2	341,0	360,4	n.	n.	387,3	366,7	349,0	374,8
Ieper	703,2	930,6	1.088,8	n.	n.	1.285,6	1.195,6	1.318,5	1.479,1
Kortrijk	2.739,7	4.079,8	4.458,7	n.	n.	5.397,9	4.618,3	5.432,1	5.815,3
Oostende	785,1	1.435,3	1.656,4	n.	n.	1.642,2	1.434,3	1.512,6	1.676,0
Roeselare	1.645,5	2.059,7	2.246,2	n.	n.	3.316,7	2.894,4	3.311,4	3.731,6
Tielt	1.171,8	1.611,3	1.790,6	n.	n.	2.239,6	1.827,8	2.152,1	2.498,5
Veurne	195,4	293,8	279,9	n.	n.	379,7	348,7	341,9	375,1
<b>Waals Gewest</b>	<b>17.675,2</b>	<b>26.872,9</b>	<b>31.183,7</b>	n.	n.	<b>41.645,4</b>	<b>36.877,2</b>	<b>41.958,5</b>	<b>44.933,0</b>
<i>Waals-Brabant</i>	3.729,6	6.849,3	6.085,9	n.	n.	8.888,7	9.507,7	11.920,2	11.194,4
<i>Henegouwen</i>	6.341,7	9.379,2	12.335,4	n.	n.	16.399,6	13.782,4	14.437,2	16.417,8
Aat	183,9	280,9	385,9	n.	n.	483,6	414,3	519,7	581,9
Charleroi	3.264,6	5.014,9	6.659,3	n.	n.	9.574,9	7.337,4	7.766,8	8.882,3
Bergen	799,2	1.213,4	1.153,9	n.	n.	1.694,2	1.475,8	1.733,1	1.835,3
Moeskroen	463,5	813,2	893,7	n.	n.	988,7	883,1	1.059,5	1.175,3
Zinnik	841,6	1.067,6	1.958,5	n.	n.	2.218,1	2.342,8	1.972,4	2.342,6
Thuin	253,5	370,6	409,1	n.	n.	386,8	360,9	373,8	421,2
Doornik	535,4	618,6	875,0	n.	n.	1.053,3	968,1	1.011,9	1.179,2
<i>Luik (provincie)</i>	5.406,2	7.649,3	9.051,0	n.	n.	11.500,3	9.156,4	10.867,4	12.079,0
Hoei	350,3	458,2	548,1	n.	n.	895,9	774,4	883,0	1.126,0
Luik (arrondissement)	3.041,2	4.337,9	5.522,6	n.	n.	6.886,0	5.382,3	6.667,1	7.316,1
Verviers	1.834,3	2.610,2	2.745,5	n.	n.	3.385,3	2.700,3	3.008,6	3.278,4
Borgworm	180,4	243,0	234,8	n.	n.	333,1	299,4	308,7	358,5
<i>Luxemburg</i>	1.100,6	1.338,7	1.842,9	n.	n.	2.443,4	2.247,9	2.443,3	2.636,0
Aarlen	383,1	492,7	650,9	n.	n.	824,1	803,2	846,9	946,1
Bastenaken	87,2	101,9	269,6	n.	n.	359,1	324,4	373,5	362,3
Marche-en-Famenne	95,4	132,8	160,1	n.	n.	253,7	194,1	203,6	224,3
Neufchâteau	157,4	218,2	275,4	n.	n.	401,2	411,0	404,7	461,6
Virton	377,5	393,1	486,9	n.	n.	605,3	515,2	614,6	641,7
<i>Namen (provincie)</i>	1.097,1	1.656,4	1.868,5	n.	n.	2.413,4	2.182,8	2.290,4	2.605,8
Dinant	190,8	202,8	234,5	n.	n.	281,4	275,4	282,5	345,4
Namen (arrondissement)	815,2	1.328,8	1.491,9	n.	n.	1.948,8	1.733,3	1.826,0	2.057,6
Philippeville	91,1	124,8	142,1	n.	n.	183,2	174,1	181,9	202,8
<b>Het Rijk</b>	<b>127.720,3</b>	<b>189.947,2</b>	<b>226.801,5</b>	<b>245.345,5</b>	<b>264.298,4</b>	<b>289.482,7</b>	<b>241.814,2</b>	<b>276.461,0</b>	<b>310.747,7</b>

Bron: NBB

## 1.8 UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>17.805,1</b>	<b>27.252,1</b>	<b>33.939,2</b>	n.	n.	<b>41.410,5</b>	<b>37.458,7</b>	<b>41.887,3</b>	<b>45.818,7</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>96.175,4</b>	<b>138.648,0</b>	<b>166.757,9</b>	n.	n.	<b>202.206,2</b>	<b>169.553,0</b>	<b>193.726,3</b>	<b>216.424,2</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	40.548,4	59.741,3	74.927,4	n.	n.	89.964,2	74.996,8	91.076,1	102.942,4
Antwerpen (arrondissement)	28.592,8	42.472,0	51.226,1	n.	n.	61.107,3	48.779,4	62.426,3	72.323,9
Mechelen	4.597,0	6.071,8	8.602,4	n.	n.	10.710,2	10.159,5	10.883,5	10.782,9
Turnhout	7.358,6	11.197,5	15.098,9	n.	n.	18.146,7	16.057,9	17.766,3	19.835,6
<i>Limburg</i>	14.198,5	18.141,8	19.096,9	n.	n.	24.664,8	17.458,0	19.226,8	20.775,4
Hasselt	10.329,8	12.726,1	12.799,7	n.	n.	16.588,7	11.492,9	12.619,6	13.407,5
Maaseik	2.484,8	3.355,1	3.730,8	n.	n.	4.616,6	3.642,1	3.804,0	4.495,2
Tongeren	1.383,9	2.060,6	2.566,4	n.	n.	3.459,5	2.323,0	2.803,2	2.872,7
<i>Oost-Vlaanderen</i>	17.498,6	23.479,1	29.870,2	n.	n.	33.349,9	28.212,9	32.665,5	37.202,4
Aalst	1.601,1	2.369,9	2.614,1	n.	n.	2.912,5	2.622,0	2.866,6	3.227,4
Dendermonde	1.512,4	2.151,4	2.575,8	n.	n.	3.087,7	2.880,4	2.985,4	3.487,8
Eeklo	357,6	474,3	765,1	n.	n.	1.000,5	933,4	976,1	953,2
Gent	9.385,0	11.897,7	16.892,8	n.	n.	18.730,0	15.677,3	18.781,0	22.157,0
Oudenaarde	1.519,2	2.316,1	2.252,3	n.	n.	2.496,1	2.028,5	2.126,1	2.261,9
Sint-Niklaas	3.123,3	4.269,7	4.770,1	n.	n.	5.123,1	4.071,3	4.930,3	5.115,1
<i>Vlaams-Brabant</i>	10.813,4	18.936,7	21.130,4	n.	n.	29.596,4	27.111,4	27.578,4	30.297,3
Halle-Vilvoorde	8.199,0	14.408,7	14.070,9	n.	n.	19.467,4	17.160,7	18.214,3	20.575,6
Leuven	2.614,4	4.528,0	7.059,5	n.	n.	10.129,0	9.950,7	9.364,1	9.721,7
<i>West-Vlaanderen</i>	13.116,5	18.349,1	21.733,0	n.	n.	24.630,9	21.773,9	23.179,5	25.206,7
Brugge	2.477,8	3.063,9	3.559,2	n.	n.	4.426,0	3.775,2	4.174,1	5.037,8
Diksmuide	262,3	411,9	427,7	n.	n.	409,2	379,0	371,0	362,7
Ieper	1.272,6	1.543,1	2.038,8	n.	n.	2.323,7	2.155,3	2.236,1	2.441,5
Kortrijk	3.884,9	5.813,7	6.926,0	n.	n.	7.101,2	6.310,8	6.919,5	6.974,7
Oostende	944,8	1.476,4	1.859,3	n.	n.	2.129,7	1.801,8	1.928,6	2.189,1
Roeselare	2.096,1	2.691,4	2.954,2	n.	n.	3.830,8	3.445,9	3.476,5	3.833,6
Tielt	1.928,0	2.933,9	3.518,4	n.	n.	3.850,8	3.336,9	3.551,8	3.837,7
Veurne	250,0	414,8	449,4	n.	n.	559,5	569,0	521,9	529,6
<b>Waaals Gewest</b>	<b>21.915,1</b>	<b>31.440,0</b>	<b>38.039,5</b>	n.	n.	<b>48.829,1</b>	<b>44.022,8</b>	<b>48.351,8</b>	<b>51.568,1</b>
<i>Waaals-Brabant</i>	3.881,9	6.525,5	7.713,1	n.	n.	10.005,4	12.070,5	13.637,4	13.085,0
<i>Henegouwen</i>	7.693,3	11.107,4	14.224,7	n.	n.	19.731,3	15.844,7	16.486,7	19.041,6
Aat	253,4	408,6	505,4	n.	n.	678,7	510,0	632,3	672,0
Charleroi	3.666,3	6.157,9	7.586,8	n.	n.	11.215,9	8.181,5	8.070,5	9.457,3
Bergen	1.002,5	1.388,5	1.354,4	n.	n.	1.939,2	1.475,2	1.677,5	2.052,9
Moeskroen	696,8	1.045,3	1.350,4	n.	n.	1.397,0	1.244,4	1.312,0	1.451,9
Zinnik	1.178,3	947,8	1.974,9	n.	n.	2.796,4	2.772,7	2.939,6	3.319,3
Thuin	173,8	229,1	245,0	n.	n.	244,4	230,6	226,2	309,5
Doornik	722,2	930,2	1.207,8	n.	n.	1.459,7	1.430,3	1.628,6	1.778,7
<i>Luik (provincie)</i>	7.339,5	9.668,2	11.171,0	n.	n.	13.135,4	10.958,2	12.697,7	13.582,6
Hoei	522,5	545,9	591,9	n.	n.	960,2	822,2	965,3	1.114,5
Luik (arrondissement)	3.959,9	5.299,3	6.595,0	n.	n.	7.496,2	6.272,6	7.046,0	7.720,7
Verviers	2.671,0	3.405,8	3.569,3	n.	n.	4.230,1	3.424,2	3.857,6	4.035,8
Borgworm	186,1	417,2	414,8	n.	n.	448,9	439,2	828,8	711,6
<i>Luxemburg</i>	1.746,5	2.434,6	2.961,7	n.	n.	3.609,9	3.137,6	3.373,9	3.514,3
Aarlen	629,1	705,2	796,6	n.	n.	1.032,6	853,9	991,4	1.043,8
Bastenaken	120,6	229,9	446,5	n.	n.	544,4	470,7	493,9	555,7
Marche-en-Famenne	148,9	238,1	303,3	n.	n.	397,5	349,6	321,5	308,1
Neufchâteau	180,4	384,1	575,1	n.	n.	715,3	649,2	689,4	709,0
Virton	667,5	877,3	840,2	n.	n.	920,1	814,2	877,7	897,7
<i>Namen (provincie)</i>	1.253,9	1.704,3	1.969,0	n.	n.	2.347,1	2.011,8	2.156,1	2.344,6
Dinant	154,7	190,2	209,6	n.	n.	237,1	237,9	272,0	331,0
Namen (arrondissement)	1.022,0	1.415,8	1.640,6	n.	n.	2.007,3	1.677,5	1.789,5	1.895,5
Philippeville	77,2	98,3	118,8	n.	n.	102,7	96,4	94,6	118,1
<b>Het Rijk</b>	<b>135.895,6</b>	<b>197.340,2</b>	<b>238.736,6</b>	<b>257.497,6</b>	<b>277.203,2</b>	<b>292.445,8</b>	<b>251.034,5</b>	<b>283.965,4</b>	<b>313.811,0</b>

Bron: NBB

## 1.9 NETTO-UITVOER VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<b>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</b>	<b>-6.168,8</b>	<b>-7.952,3</b>	<b>-8.659,2</b>	n.	n.	<b>-14.944,2</b>	<b>-10.148,0</b>	<b>-9.443,7</b>	<b>-13.941,6</b>
<b>Vlaams Gewest</b>	<b>10.104,0</b>	<b>10.777,8</b>	<b>13.738,5</b>	n.	n.	<b>10.723,6</b>	<b>12.222,7</b>	<b>10.554,8</b>	<b>10.369,8</b>
<i>Antwerpen (provincie)</i>	2.468,2	3.790,6	3.905,6	n.	n.	3.292,3	5.697,1	7.089,6	8.339,3
Antwerpen (arrondissement)	957,6	1.325,6	609,6	n.	n.	319,1	1.855,2	3.105,0	2.540,6
Mechelen	-28,3	-80,9	625,7	n.	n.	791,0	1.076,5	1.506,4	1.180,2
Turnhout	1.538,9	2.545,9	2.670,3	n.	n.	2.182,2	2.765,4	2.478,2	4.618,5
<i>Limburg</i>	4.122,5	4.032,5	4.777,3	n.	n.	5.434,2	3.175,0	3.149,0	2.669,0
Hasselt	3.108,7	2.564,5	3.000,0	n.	n.	3.516,8	1.809,6	1.719,7	1.223,9
Maaseik	773,0	1.122,9	1.289,1	n.	n.	1.278,8	922,2	890,9	1.241,5
Tongeren	240,8	345,1	488,2	n.	n.	638,6	443,2	538,4	203,6
<i>Oost-Vlaanderen</i>	2.401,7	3.060,3	4.198,8	n.	n.	2.894,1	3.313,5	2.640,5	2.575,2
Aalst	100,0	-38,3	-12,8	n.	n.	-384,1	-597,5	-633,7	-546,0
Dendermonde	134,1	239,9	351,2	n.	n.	225,8	313,3	139,1	64,2
Eeklo	-23,6	-17,6	244,2	n.	n.	143,9	138,0	148,4	191,8
Gent	987,4	1.290,8	2.231,6	n.	n.	1.503,8	2.548,4	2.318,1	2.277,0
Oudenaarde	541,7	896,0	722,4	n.	n.	740,9	502,1	435,7	443,6
Sint-Niklaas	662,1	689,5	662,2	n.	n.	663,8	409,2	232,9	144,6
<i>Vlaams-Brabant</i>	-2.579,5	-5.124,0	-5.564,4	n.	n.	-6.725,6	-5.395,5	-6.740,5	-8.102,2
Halle-Vilvoorde	-2.686,5	-5.130,4	-5.942,3	n.	n.	-7.432,9	-6.847,0	-7.437,9	-8.063,0
Leuven	107,0	6,4	377,9	n.	n.	707,3	1.451,5	697,4	-39,2
<i>West-Vlaanderen</i>	3.691,1	5.018,4	6.421,2	n.	n.	5.828,6	5.432,6	4.416,2	4.888,5
Brugge	525,3	484,7	128,4	n.	n.	272,7	119,7	-171,6	670,0
Diksmuide	30,1	70,9	67,3	n.	n.	21,9	12,3	22,0	-12,1
Ieper	569,4	612,5	950,0	n.	n.	1.038,1	959,7	917,6	962,4
Kortrijk	1.145,2	1.733,9	2.467,3	n.	n.	1.703,3	1.692,5	1.487,4	1.159,4
Oostende	159,7	41,1	202,9	n.	n.	487,5	367,5	416,0	513,1
Roeselare	450,6	631,7	708,0	n.	n.	514,1	551,5	165,1	102,0
Tielt	756,2	1.322,6	1.727,8	n.	n.	1.611,2	1.509,1	1.399,7	1.339,2
Veurne	54,6	121,0	169,5	n.	n.	179,8	220,3	180,0	154,5
<b>Waals Gewest</b>	<b>4.239,9</b>	<b>4.567,1</b>	<b>6.855,8</b>	n.	n.	<b>7.183,7</b>	<b>7.145,6</b>	<b>6.393,3</b>	<b>6.635,1</b>
<i>Waals-Brabant</i>	152,3	-323,8	1.627,2	n.	n.	1.116,7	2.562,8	1.717,2	1.890,6
<i>Henegouwen</i>	1.351,6	1.728,2	1.889,3	n.	n.	3.331,7	2.062,3	2.049,5	2.623,8
Aat	69,5	127,7	119,5	n.	n.	195,1	95,7	112,6	90,1
Charleroi	401,7	1.143,0	927,5	n.	n.	1.641,0	844,1	303,7	575,0
Bergen	203,3	175,1	200,5	n.	n.	245,0	-0,6	-55,6	217,6
Moeskroen	233,3	232,1	456,7	n.	n.	408,3	361,3	252,5	276,6
Zinnik	336,7	-119,8	16,4	n.	n.	578,3	429,9	967,2	976,7
Thuin	-79,7	-141,5	-164,1	n.	n.	-142,4	-130,3	-147,6	-111,7
Doornik	186,8	311,6	332,8	n.	n.	406,4	462,2	616,7	599,5
<i>Luik (provincie)</i>	1.933,3	2.018,9	2.120,0	n.	n.	1.635,1	1.801,8	1.830,3	1.503,6
Hoei	172,2	87,7	43,8	n.	n.	64,3	47,8	82,3	-11,5
Luik (arrondissement)	918,7	961,4	1.072,4	n.	n.	610,2	890,3	378,9	404,6
Verviers	836,7	795,6	823,8	n.	n.	844,8	723,9	849,0	757,4
Borgworm	5,7	174,2	180,0	n.	n.	115,8	139,8	520,1	353,1
<i>Luxemburg</i>	645,9	1.095,9	1.118,8	n.	n.	1.166,5	889,7	930,6	878,3
Aarlen	246,0	212,5	145,7	n.	n.	208,5	50,7	144,5	97,7
Bastenaken	33,4	128,0	176,9	n.	n.	185,3	146,3	120,4	193,4
Marche-en-Famenne	53,5	105,3	143,2	n.	n.	143,8	155,5	117,9	83,8
Neufchâteau	23,0	165,9	299,7	n.	n.	314,1	238,2	284,7	247,4
Virton	290,0	484,2	353,3	n.	n.	314,8	299,0	263,1	256,0
<i>Namen (provincie)</i>	156,8	47,9	100,5	n.	n.	-66,3	-171,0	-134,3	-261,2
Dinant	-36,1	-12,6	-24,9	n.	n.	-44,3	-37,5	-10,5	-14,4
Namen (arrondissement)	206,8	87,0	148,7	n.	n.	58,5	-55,8	-36,5	-162,1
Philippeville	-13,9	-26,5	-23,3	n.	n.	-80,5	-77,7	-87,3	-84,7
<b>Het Rijk</b>	<b>8.175,3</b>	<b>7.393,0</b>	<b>11.935,1</b>	<b>12.152,1</b>	<b>12.904,8</b>	<b>2.963,1</b>	<b>9.220,3</b>	<b>7.504,4</b>	<b>3.063,3</b>

Bron: NBB

## 2. Resultaten per gewest (NUTS1) en A64-bedrijfstak

2.1 INVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST (NUTS1) EN A64-BEDRIJFSTAK

2.1.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	1,2	3,0	3,5	3,4	4,0	3,9	1,4	0,0	0,0
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Visserij en aquacultuur (03)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0,6	1,3	1,2	1,9	2,8	12,5	13,3	14,4	13,9
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	416,8	328,3	261,9	290,9	322,3	314,2	284,4	342,5	528,5
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	177,5	476,7	290,4	261,3	278,4	289,3	254,8	243,6	196,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	5,1	4,1	8,4	9,8	12,5	13,4	10,6	10,8	11,0
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	79,7	47,0	37,6	33,0	27,4	27,9	22,8	21,0	27,8
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	29,9	34,9	19,8	21,2	24,2	28,7	30,8	24,6	40,4
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1.812,5	5.190,8	6.352,5	7.906,8	7.754,9	10.210,8	6.297,7	8.533,6	13.112,9
Vervaardiging van chemische producten (20)	512,5	389,2	309,6	344,6	288,0	562,9	180,6	147,9	140,1
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	163,1	350,8	333,3	348,6	408,9	465,8	529,6	287,9	294,8
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	38,0	15,0	12,7	15,7	17,5	17,1	12,6	12,3	12,2
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	34,0	43,2	29,3	30,1	37,6	40,1	28,0	33,0	41,3
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	234,8	196,5	144,4	624,8	301,1	260,4	148,2	174,7	289,6
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	59,4	41,0	67,5	82,0	38,2	35,6	57,3	64,7	31,2
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	229,1	183,2	128,4	149,0	91,2	104,4	85,6	93,6	69,5
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	71,0	117,2	243,0	320,4	234,6	216,1	153,8	156,3	106,0
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	2.125,3	2.315,8	1.948,1	1.690,9	743,1	946,8	712,1	854,8	1.174,6
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	29,5	53,1	21,2	37,3	27,0	37,3	43,1	28,5	49,9
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	7,8	27,9	18,8	21,8	41,7	78,2	98,0	15,4	24,2
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	47,9	42,3	11,2	7,9	9,1	7,2	4,6	147,0	2,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	730,7	1.493,2	3.272,2	4.521,7	3.937,8	6.415,8	5.026,6	5.527,3	5.419,8
Winning, behandeling en distributie van water (36)	1,3	1,7	1,8	2,2	2,3	2,4	1,6	1,5	1,6
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	111,9	118,5	123,5	139,1	221,2	243,7	245,5	163,4	249,2
Bouwnijverheid (41-43)	57,0	92,2	64,8	66,2	75,6	92,8	119,7	95,9	123,6
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	1.813,1	2.690,2	5.040,3	5.557,9	6.061,7	6.484,5	5.789,0	6.305,1	6.359,8
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	7.210,6	9.481,4	9.566,7	9.939,6	9.909,5	10.685,4	9.517,5	10.169,6	11.137,2
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	950,4	984,2	1.092,5	1.165,4	1.299,6	1.359,9	1.373,5	1.392,1	1.445,1
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	20,6	46,4	112,6	101,3	96,1	130,0	55,8	41,1	103,7
Vervoer over water (50)	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Luchtvaart (51)	23,8	139,6	2,8	0,2	0,5	0,4	0,4	0,8	0,8
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	3,6	20,1	35,1	80,7	150,2	253,8	122,1	88,5	286,0
Posterijen en koeriers (53)	0,3	0,7	1,3	1,8	3,9	2,6	1,6	1,6	1,0
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	9,1	7,2	16,7	13,0	13,0	16,2	14,4	15,9	21,0
Uitgeverijen (58)	56,5	68,5	39,1	34,5	42,8	58,0	51,4	51,3	49,9
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	8,8	19,0	30,1	39,3	33,4	28,7	36,7	36,9	16,2
Telecommunicatie (61)	33,7	193,8	137,1	118,1	135,1	119,2	122,7	137,1	200,6



2.1.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	22,8	100,8	29,7	35,1	30,2	18,9	24,9	13,5	10,2
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	93,3	136,7	218,8	221,6	313,4	363,5	261,6	351,5	532,6
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,7	0,2	0,4	0,1	0,5	0,5	0,6	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	15,6	18,2	22,0	22,9	20,2	41,5	26,6	37,0	94,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	2,4	2,1	3,9	3,7	1,1	33,6	0,8	2,0	13,8
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	41,6	100,9	430,7	465,0	553,2	491,1	532,3	402,5	350,1
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	22,5	21,9	24,1	24,8	23,9	35,4	81,5	52,1	45,2
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	2,6	1,3	2,9	8,8	2,7	2,8	30,5	46,5	43,4
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	63,0	193,9	103,6	74,5	82,9	104,9	128,9	100,8	149,4
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	12,7	10,9	11,7	8,5	5,0	6,3	5,2	7,5	8,1
Verhuur en lease (77)	46,5	74,8	38,7	43,1	50,5	51,4	25,2	24,8	19,5
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,1	0,0	7,6	11,9	9,5	17,7	0,0	0,0	0,0
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	10,2	204,6	347,4	327,5	936,7	1.135,3	922,6	849,6	1.275,6
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,0	4,5	143,0	56,9	61,7	72,4	85,5	61,4	59,0
Onderwijs (85)	0,8	6,3	7,2	7,3	7,7	10,1	11,0	16,7	14,7
Menselijke gezondheidszorg (86)	1,7	19,1	34,5	27,9	52,7	58,0	52,4	58,0	73,8
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	0,5	0,0	0,1	0,1	1,9	0,3	0,1	0,7	0,9
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	18,7	6,7	8,1	7,2	8,5	7,9	9,1	7,1	5,5
Sport, ontspanning en recreatie (93)	0,8	0,1	1,4	0,7	0,9	1,2	1,2	2,4	0,9
Verenigingen (94)	5,3	11,5	14,1	18,7	17,4	20,4	19,7	17,5	21,0
Reparatie van computers en consumententekens (95)	1,7	6,3	19,2	14,6	7,9	9,1	5,0	1,5	1,1
Overige persoonlijke diensten (96)	34,1	6,9	7,1	7,1	4,8	4,7	3,8	3,6	5,0
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	17.505,0	26.146,0	31.256,1	35.371,6	34.840,5	42.053,0	33.677,1	37.291,5	44.306,0

Bron: NBB

## 2.1.2 VLAAMS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	169,2	284,9	257,2	236,3	277,5	328,9	315,0	284,0	314,0
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0,5	0,7	1,4	1,7	1,0	2,4	2,7	2,1	3,9
Visserij en aquacultuur (03)	6,4	9,3	7,6	8,6	9,4	10,4	14,3	9,6	7,6
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	25,3	43,7	49,5	44,7	46,9	46,5	38,7	51,5	47,1
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	4.384,0	5.260,2	6.039,6	6.467,7	7.359,6	8.401,8	7.747,2	7.955,4	9.436,2
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	2.706,0	3.118,3	2.389,1	2.509,2	2.616,8	2.252,1	1.801,5	2.045,6	2.210,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	445,5	615,4	644,2	672,8	761,4	652,1	519,3	592,2	659,7
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	913,1	1.243,7	1.102,0	1.159,6	1.281,4	1.277,2	1.062,2	1.263,0	1.409,8
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	235,2	371,0	340,7	397,5	390,6	410,6	382,9	359,7	364,1
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1.963,8	4.221,8	6.815,6	8.494,1	9.138,6	10.622,5	7.190,8	10.176,7	11.947,7
Vervaardiging van chemische producten (20)	5.561,7	7.663,1	10.055,9	11.615,6	12.422,2	13.887,1	9.139,7	12.174,0	14.244,7
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	696,0	883,8	1.527,8	1.553,1	1.535,4	1.494,8	1.356,4	1.385,3	1.347,1
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	1.119,4	1.529,6	2.012,4	2.223,5	2.421,9	2.522,4	1.879,0	2.279,0	2.523,6
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	494,8	557,9	614,5	691,4	799,9	868,2	761,0	754,1	836,5
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	4.872,4	6.528,0	8.931,0	11.303,4	12.981,0	12.208,6	7.341,8	11.268,4	14.085,4
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	1.217,9	3.091,1	1.464,6	1.629,5	1.780,8	1.739,6	1.242,9	1.282,5	1.220,9
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	889,3	1.469,9	1.233,7	1.290,5	1.085,7	1.109,7	890,1	1.039,3	1.078,8
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	1.071,5	1.802,2	2.465,2	2.893,1	3.476,2	3.705,9	2.561,2	2.379,4	2.930,1
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	10.792,5	11.194,1	12.071,6	12.186,9	12.419,5	11.594,3	8.166,6	10.028,0	11.372,2
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	77,0	626,3	170,9	311,4	289,3	300,2	244,0	309,7	308,9
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	1.158,9	1.828,2	1.106,9	1.160,6	1.477,3	1.467,4	1.158,1	1.473,9	1.699,6
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	89,4	518,1	215,1	223,2	221,4	191,6	505,4	329,5	389,7
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	484,7	967,8	1.495,6	1.462,6	1.135,9	1.548,1	1.561,5	1.910,6	2.014,0
Winnings-, behandeling en distributie van water (36)	3,0	7,0	7,6	7,7	8,3	10,1	10,8	11,2	18,7
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	488,1	780,0	985,3	1.115,2	580,9	566,8	431,6	616,1	702,2
Bouwnijverheid (41-43)	344,6	449,2	632,8	571,0	681,9	1.079,2	1.305,8	1.205,9	1.636,7
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	4.283,7	6.474,7	10.431,2	12.040,2	13.154,1	13.756,6	11.736,2	12.616,0	13.909,5
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	24.481,5	36.342,9	43.925,4	46.252,5	50.936,3	54.151,1	44.930,9	51.781,6	59.026,0
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	2.584,5	3.581,5	4.981,7	5.304,0	5.898,1	6.439,9	6.401,9	6.489,8	6.910,7
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	79,3	155,9	249,9	260,3	289,9	240,9	273,3	229,9	288,8
Vervoer over water (50)	4,0	3,0	2.674,9	449,8	533,0	568,5	623,8	444,6	144,1
Luchtvaart (51)	346,2	420,4	158,2	193,9	409,9	378,4	260,7	188,9	305,5
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	369,0	501,7	581,8	384,0	423,0	889,2	1.039,1	763,7	1.399,2
Posterijen en koeriers (53)	9,6	8,6	13,2	15,1	19,6	17,4	13,3	10,0	7,1
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	32,6	35,4	61,9	65,7	66,3	73,8	63,2	68,3	72,2
Uitgeverijen (58)	212,9	363,8	141,5	182,3	190,0	193,4	168,6	167,6	141,0
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	4,2	12,8	20,8	14,8	18,2	20,5	16,9	17,5	16,5
Telecommunicatie (61)	10,5	79,4	67,9	93,2	89,2	167,4	198,4	189,9	213,6

2.1.2 VLAAMS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	55,3	247,2	224,8	230,7	297,3	255,7	147,9	110,9	118,8
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	36,3	110,0	141,1	135,9	147,3	227,4	222,4	165,4	170,7
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	14,8	14,2	5,5	2,9	2,4	2,1	1,9	1,0	1,0
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	11,8	14,4	33,8	38,0	35,0	47,9	36,5	36,9	52,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	80,8	746,9	552,8	577,3	720,3	589,4	762,9	792,9	774,1
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	84,0	161,3	233,2	197,0	254,2	330,9	335,8	514,9	335,8
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	16,3	60,7	138,1	160,6	167,3	150,6	143,3	126,1	208,4
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	74,3	216,5	138,3	147,3	172,3	176,3	187,2	194,3	246,0
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	29,6	29,3	23,9	27,5	22,7	19,3	22,3	27,7	33,1
Verhuur en lease (77)	67,1	122,0	164,6	161,3	214,8	249,2	155,4	165,5	189,7
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,6	6,6	6,5	6,2	6,2	6,4	6,4	9,0	10,8
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,1	0,7	0,7	0,0	0,3	3,9	29,1	4,5	30,7
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	96,2	877,8	1.156,8	729,0	1.253,9	1.422,4	1.021,0	983,5	1.858,5
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,7	1,3	1,8	110,3	110,5	113,2	96,1	73,1	58,5
Onderwijs (85)	1,6	5,2	15,2	18,7	32,1	36,0	36,7	37,4	56,0
Menselijke gezondheidszorg (86)	7,1	20,3	32,9	37,3	51,0	54,5	61,8	59,9	66,9
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	20,2	33,0	42,3	39,1	39,0	34,3	30,1	28,2	30,2
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	3,8	4,5	11,4	16,6	15,7	14,9	6,1	4,1	4,9
Sport, ontspanning en recreatie (93)	5,0	9,7	15,2	17,5	13,5	11,9	14,9	13,8	20,3
Verenigingen (94)	0,2	0,3	1,9	1,2	1,6	3,1	3,5	2,2	1,1
Reparatie van computers en consumententekens (95)	31,2	64,4	137,6	47,9	23,0	16,1	25,1	28,6	38,0
Overige persoonlijke diensten (96)	10,1	16,4	18,7	15,9	17,9	21,8	21,4	15,6	30,2
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	73.275,8	105.808,1	129.043,6	138.204,6	150.827,3	158.983,0	126.724,6	147.550,1	169.579,4

Bron: NBB

### 2.1.3 WAALS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	8,9	15,7	14,1	15,6	20,2	24,0	36,7	30,7	31,0
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	7,7	9,0	10,5	9,4	16,8	20,2	19,1	20,7	19,9
Visserij en aquacultuur (03)	9,8	10,1	6,1	6,9	6,3	5,6	5,6	4,2	4,1
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	20,2	16,7	13,8	18,2	21,2	43,8	45,0	47,7	55,9
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	847,3	1.220,1	1.460,4	1.457,9	1.661,8	1.702,0	1.538,1	1.658,7	1.812,6
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	295,0	307,7	198,4	198,5	202,8	184,5	192,8	254,3	318,6
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	44,6	94,0	134,9	161,6	222,9	189,1	137,7	168,3	161,9
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	609,4	696,2	548,8	606,5	609,4	573,5	405,3	479,2	483,0
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	61,2	108,5	110,9	111,5	165,7	200,9	215,2	192,3	198,2
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	19,8	24,5	294,1	42,3	60,5	56,4	56,7	100,9	136,8
Vervaardiging van chemische producten (20)	1.091,0	1.640,5	1.667,5	1.717,2	2.438,5	3.026,0	2.224,6	2.510,3	2.493,7
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	354,6	834,6	1.498,1	1.886,0	1.658,9	2.277,5	3.411,7	3.726,3	3.219,0
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	456,9	685,9	475,4	553,3	601,5	631,8	593,3	701,7	687,6
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	442,5	634,0	706,0	870,1	922,1	917,3	595,0	728,2	789,4
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	1.728,0	2.566,0	2.568,3	4.206,8	4.477,6	4.733,1	2.763,8	4.507,5	5.246,7
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	133,7	140,5	63,2	73,9	98,8	110,4	82,9	148,3	129,8
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	203,6	343,4	357,7	546,5	604,9	671,0	495,9	495,9	553,8
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	761,0	1.612,6	1.805,4	2.189,7	2.266,6	2.353,0	1.364,7	1.898,3	2.476,8
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	679,8	646,7	209,3	234,9	249,7	240,9	152,8	175,7	201,8
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	151,4	363,4	215,7	231,6	290,4	439,7	392,2	253,8	329,9
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	102,3	75,0	80,3	80,4	84,2	83,7	82,7	78,8	91,4
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	36,1	39,6	33,8	40,0	36,7	50,9	72,7	98,6	109,3
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	180,4	346,3	1.473,6	1.541,6	898,1	997,2	978,4	1.145,1	1.178,5
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0,3	1,2	1,6	1,3	1,5	1,3	1,5	2,3	3,3
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	63,4	61,8	160,7	188,9	201,1	233,3	157,1	269,9	312,2
Bouwnijverheid (41-43)	64,3	73,2	95,6	95,5	102,5	137,8	179,9	159,9	227,4
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	963,9	1.449,8	1.587,4	1.609,3	1.776,6	2.194,8	2.164,2	2.422,1	2.587,9
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	3.383,8	4.675,6	5.707,4	6.184,4	6.272,0	7.123,1	5.720,6	6.556,0	7.590,3
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	1.085,6	2.315,4	2.213,9	2.297,1	2.536,9	2.586,2	2.670,4	2.612,3	2.749,0
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	36,1	94,2	69,8	50,1	71,8	103,1	92,6	51,9	135,1
Vervoer over water (50)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Luchtvaart (51)	0,8	0,0	3,2	138,0	253,0	114,1	12,5	20,2	54,0
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	3,2	96,3	97,0	79,3	553,7	1.141,8	1.428,5	160,5	145,0
Posterijen en koeriers (53)	0,0	0,7	2,1	3,2	6,4	3,6	2,4	1,9	2,1
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	7,6	5,3	7,8	6,5	9,5	8,4	10,1	14,5	19,7
Uitgeverijen (58)	15,8	21,0	17,3	15,8	14,5	17,1	19,0	32,9	27,3
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	1,5	4,5	-1,3	5,2	4,5	9,0	4,3	20,0	12,9
Telecommunicatie (61)	10,5	42,1	26,6	26,0	22,3	37,1	40,9	51,6	52,8

### 2.1.3 WAALS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	6,6	7,6	39,3	27,2	23,2	62,7	111,5	151,3	144,2
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	3,1	6,6	24,1	29,9	36,7	41,1	39,2	34,1	42,3
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	0,1	0,8	0,9	1,2	0,9	1,1	0,3	0,2	0,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	1,1	3,3	3,0	7,3	4,1	7,2	2,2	0,8	3,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	12,2	-35,0	34,5	59,5	79,2	57,3	57,2	106,3	89,3
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	23,1	39,9	76,5	70,1	77,5	87,3	89,3	59,7	79,5
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	5,3	4,7	41,3	41,5	35,9	34,4	39,2	50,0	48,5
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	9,1	22,7	29,6	20,0	17,5	23,5	20,9	34,2	19,9
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	1,9	2,1	3,5	3,2	3,8	6,5	14,9	12,4	6,6
Verhuur en lease (77)	2,9	12,1	19,1	34,9	35,8	29,0	24,7	28,0	49,8
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,0	0,0	0,0	1,3	0,1	0,1	9,4	8,0	9,9
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	5,8	54,4	423,5	292,3	326,7	178,0	166,7	221,9	279,9
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,0	0,9	0,7	79,3	76,5	77,5	67,3	51,9	37,3
Onderwijs (85)	2,8	6,1	9,2	9,7	11,2	12,8	16,3	19,3	17,5
Menselijke gezondheidszorg (86)	0,3	3,7	16,1	17,8	21,3	26,2	37,8	39,3	43,5
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	9,0	10,4	18,2	31,3	27,7	32,5	30,1	27,6	16,3
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	0,6	0,8	1,0	0,9	2,6	1,5	1,7	3,0	5,3
Sport, ontspanning en recreatie (93)	3,1	2,2	5,6	5,4	5,0	5,9	7,1	8,6	12,5
Verenigingen (94)	2,1	8,4	9,3	8,6	6,2	6,4	4,7	3,5	4,0
Reparatie van computers en consumententartikelen (95)	33,7	5,4	5,3	6,3	9,9	9,8	10,9	9,2	8,4
Overige persoonlijke diensten (96)	4,3	21,1	8,5	8,3	8,3	9,0	8,4	8,7	9,4
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	14.008,5	21.450,5	24.704,2	28.257,2	30.251,6	33.953,7	29.126,8	32.679,4	35.576,3

Bron: NBB

2.1.4 HET RIJK

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	179,3	303,6	274,8	255,3	301,7	356,8	353,1	314,7	345,0
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	8,3	9,7	11,9	11,1	17,8	22,6	21,8	22,8	23,8
Visserij en aquacultuur (03)	16,2	19,4	13,7	15,5	15,7	16,0	19,9	13,8	11,7
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	46,1	61,7	64,5	64,8	70,9	102,8	97,0	113,6	116,9
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	5.648,1	6.808,6	7.761,9	8.216,5	9.343,7	10.418,0	9.569,7	9.956,6	11.777,3
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	3.178,5	3.902,7	2.877,9	2.969,0	3.098,0	2.725,9	2.249,1	2.543,5	2.725,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	495,2	713,5	787,5	844,2	996,8	854,6	667,6	771,3	832,6
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	1.602,2	1.986,9	1.688,4	1.799,1	1.918,2	1.878,6	1.490,3	1.763,2	1.920,6
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	326,3	514,4	471,4	530,2	580,5	640,2	628,9	576,6	602,7
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	3.796,1	9.437,1	13.462,2	16.443,2	16.954,0	20.889,7	13.545,2	18.811,2	25.197,4
Vervaardiging van chemische producten (20)	7.165,2	9.692,8	12.033,0	13.677,4	15.148,7	17.476,0	11.544,9	14.832,2	16.878,5
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	1.213,7	2.069,2	3.359,2	3.787,7	3.603,2	4.238,1	5.297,7	5.399,5	4.860,9
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	1.614,3	2.230,5	2.500,5	2.792,5	3.040,9	3.171,3	2.484,9	2.993,0	3.223,4
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	971,3	1.235,1	1.349,8	1.591,6	1.759,6	1.825,6	1.384,0	1.515,3	1.667,2
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	6.835,2	9.290,5	11.643,7	16.135,0	17.759,7	17.202,1	10.253,8	15.950,6	19.621,7
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	1.411,0	3.272,6	1.595,3	1.785,4	1.917,8	1.885,6	1.383,1	1.495,5	1.381,9
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	1.322,0	1.996,5	1.719,8	1.986,0	1.781,8	1.885,1	1.471,6	1.628,8	1.702,1
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	1.903,5	3.532,0	4.513,6	5.403,2	5.977,4	6.275,0	4.079,7	4.434,0	5.512,9
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	13.597,6	14.156,6	14.229,0	14.112,7	13.412,3	12.782,0	9.031,5	11.058,5	12.748,6
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	257,9	1.042,8	407,8	580,3	606,7	777,2	679,3	592,0	688,7
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	1.269,0	1.931,1	1.206,0	1.262,8	1.603,2	1.629,3	1.338,8	1.568,1	1.815,2
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	173,4	600,0	260,1	271,1	267,2	249,7	582,7	575,1	501,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	1.395,8	2.807,3	6.241,4	7.525,9	5.971,8	8.961,1	7.566,5	8.583,0	8.612,3
Winning, behandeling en distributie van water (36)	4,6	9,9	11,0	11,2	12,1	13,8	13,9	15,0	23,6
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	663,4	960,3	1.269,5	1.443,2	1.003,2	1.043,8	834,2	1.049,4	1.263,6
Bouwnijverheid (41-43)	465,8	614,8	793,4	732,8	860,1	1.309,5	1.605,5	1.461,9	1.987,7
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	7.060,7	10.614,7	17.058,9	19.207,4	20.992,4	22.435,9	19.689,4	21.343,2	22.857,2
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	35.075,9	50.499,9	59.199,5	62.376,5	67.117,8	71.959,6	60.169,0	68.507,2	77.753,5
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	4.620,5	6.881,1	8.288,1	8.766,5	9.734,6	10.386,0	10.445,8	10.494,2	11.104,8
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	136,0	296,5	432,3	411,7	457,8	474,0	421,7	322,9	527,6
Vervoer over water (50)	4,0	3,0	2.674,9	450,6	533,0	568,9	624,1	444,6	144,1
Luchtvaart (51)	370,8	560,0	164,2	332,1	663,4	492,9	273,6	209,9	360,3
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	375,8	618,1	713,9	544,0	1.126,9	2.284,8	2.589,7	1.012,7	1.830,2
Posterijen en koeriers (53)	9,9	10,0	16,6	20,1	29,9	23,6	17,3	13,5	10,2
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	49,3	47,9	86,4	85,2	88,8	98,4	87,7	98,7	112,9
Uitgeverijen (58)	285,2	453,3	197,9	232,6	247,3	268,5	239,0	251,8	218,2
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	14,5	36,3	49,6	59,3	56,1	58,2	57,9	74,4	45,6
Telecommunicatie (61)	54,7	315,3	231,6	237,3	246,6	323,7	362,0	378,6	467,0

## 2.1.4 HET RIJK (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	84,7	355,6	293,8	293,0	350,7	337,3	284,3	275,7	273,2
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	132,7	253,3	384,0	387,4	497,4	632,0	523,2	551,0	745,6
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,7	0,2	0,4	0,1	0,7	0,7	0,8	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	30,5	33,2	28,4	27,0	23,5	44,7	28,8	38,2	95,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	15,0	19,6	40,5	48,7	40,2	88,6	39,2	39,6	68,5
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	134,6	812,8	1.018,0	1.101,8	1.352,7	1.137,8	1.352,4	1.301,7	1.213,5
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	129,6	223,1	333,8	291,9	355,6	453,6	506,6	626,7	460,5
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	24,2	66,7	182,3	210,9	205,9	187,8	213,0	222,6	300,3
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	146,4	433,1	271,5	241,8	272,7	304,7	337,0	329,3	415,3
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	44,2	42,3	39,1	39,2	31,5	32,1	42,4	47,6	47,8
Verhuur en lease (77)	116,5	208,9	222,4	239,3	301,1	329,6	205,3	218,3	259,0
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,7	6,9	6,9	6,5	6,2	6,6	6,8	9,1	11,0
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,2	0,7	8,3	13,2	9,9	21,7	38,5	12,5	40,6
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	112,2	1.136,8	1.927,7	1.348,8	2.517,3	2.735,7	2.110,3	2.055,0	3.414,0
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,7	6,7	145,5	246,5	248,7	263,1	248,9	186,4	154,8
Onderwijs (85)	5,2	17,6	31,6	35,7	51,0	58,9	64,0	73,4	88,2
Menselijke gezondheidszorg (86)	9,1	43,1	83,5	83,0	125,0	138,7	152,0	157,2	184,2
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	29,7	43,4	60,6	70,5	68,6	67,1	60,3	56,5	47,4
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	23,1	12,0	20,5	24,7	26,8	24,3	16,9	14,2	15,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	8,9	12,0	22,2	23,6	19,4	19,0	23,2	24,8	33,7
Verenigingen (94)	7,6	20,2	25,3	28,5	25,2	29,9	27,9	23,2	26,1
Reparatie van computers en consumententekens (95)	66,6	76,1	162,1	68,8	40,8	35,0	41,0	39,3	47,5
Overige persoonlijke diensten (96)	48,5	44,4	34,3	31,3	31,0	35,5	33,6	27,9	44,6
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	104.789,3	153.404,6	185.003,9	201.833,4	215.919,4	234.989,7	189.528,5	217.521,0	249.461,7

Bron: NBB

## 2.2 UITVOER VAN GOEDEREN PER GEWEST (NUTS1) EN A64-BEDRIJFSTAK

### 2.2.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	0,8	0,5	2,9	3,0	3,6	3,8	0,1	0,1	0,7
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Visserij en aquacultuur (03)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	6,1	0,0	5,8	21,1	21,0	9,8	5,6	5,1	5,4
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	459,5	331,8	322,4	344,7	387,6	357,3	351,9	317,3	385,2
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	213,0	623,7	499,7	382,0	373,6	423,1	368,2	348,8	321,8
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	2,7	4,1	7,0	6,3	7,4	10,6	7,2	7,5	10,1
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	88,5	69,4	53,2	40,4	33,8	23,4	14,4	15,2	14,2
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	35,5	57,7	46,8	44,2	32,3	42,6	35,6	27,8	42,5
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1.767,0	3.561,5	4.047,4	5.030,0	5.226,1	6.329,6	4.161,9	6.304,6	8.525,1
Vervaardiging van chemische producten (20)	960,7	558,1	474,6	615,1	330,7	643,9	311,3	212,2	179,1
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	138,8	222,4	250,3	242,3	378,9	466,7	526,8	308,7	423,9
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	69,1	19,0	19,2	21,5	22,6	20,4	16,2	15,9	14,7
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	93,1	110,1	108,8	116,5	150,5	151,3	118,5	125,8	144,3
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	327,4	317,0	190,1	694,8	369,7	357,4	221,9	234,5	360,5
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	73,9	47,0	37,4	45,7	27,2	23,8	50,4	56,3	8,1
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	169,4	109,7	25,7	33,5	21,8	38,3	32,4	27,7	32,3
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	75,1	60,3	199,4	247,3	108,2	99,7	96,6	79,2	86,4
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	2.560,6	3.017,6	2.900,2	2.366,9	999,2	1.266,8	904,1	1.165,9	1.808,7
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	46,7	54,0	40,0	46,3	31,4	27,8	32,2	45,8	59,8
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	5,8	15,8	14,6	23,6	51,0	109,0	139,6	7,3	6,0
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	59,8	42,1	6,4	2,3	7,2	1,3	1,3	-0,3	0,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	129,8	161,5	1.176,3	1.791,4	1.780,7	3.029,2	3.059,1	3.810,1	3.507,4
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	50,1	47,1	28,3	33,3	39,5	53,9	16,7	27,8	25,8
Bouwnijverheid (41-43)	37,6	40,3	31,5	26,4	60,3	35,7	36,2	61,1	29,3
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	319,2	590,0	2.679,6	3.035,2	2.970,7	2.556,6	2.169,3	2.006,3	2.008,4
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	2.826,7	4.041,3	3.751,1	4.001,3	4.374,8	4.633,7	4.004,8	4.990,2	5.264,1
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	111,6	218,2	208,3	193,7	270,4	221,4	212,8	216,1	274,9
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	8,8	26,6	29,9	27,3	15,0	12,3	13,8	41,0	16,5
Vervoer over water (50)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Luchtvaart (51)	23,1	0,2	0,1	0,0	0,0	2,2	0,0	0,4	1,1
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	3,2	155,8	323,4	369,3	94,7	1.045,7	778,3	354,4	503,1
Posterijen en koeriers (53)	0,4	0,2	0,3	0,5	0,5	0,5	0,8	0,7	0,6
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	3,8	2,9	8,2	5,4	5,7	4,7	7,7	7,4	5,2
Uitgeverijen (58)	23,1	32,5	56,6	63,1	65,5	70,2	78,0	9,5	7,3
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	5,5	4,3	8,1	5,9	6,4	6,2	11,9	13,5	6,6
Telecommunicatie (61)	3,2	9,4	8,2	7,8	13,6	11,4	10,4	8,6	14,9



## 2.2.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	25,5	62,1	11,3	10,9	11,3	7,9	3,4	4,2	5,3
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	50,0	4,3	46,5	31,1	60,7	16,0	27,4	32,3	28,0
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	14,7	80,8	40,1	41,0	45,9	62,5	42,1	67,5	89,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	2,6	3,5	2,5	2,9	1,9	4,9	0,6	0,7	1,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	35,2	114,2	384,4	306,3	495,9	392,2	398,6	474,0	457,5
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	49,9	30,9	155,0	48,1	40,5	53,2	45,1	41,4	22,4
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	1,1	1,2	0,3	3,7	1,9	0,5	11,8	15,7	20,8
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	76,5	339,6	99,2	116,0	45,3	35,6	66,1	62,2	74,9
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	2,1	2,7	6,6	4,9	0,7	0,6	1,7	2,9	6,7
Verhuur en lease (77)	20,1	65,7	75,0	61,7	58,6	60,7	57,7	61,0	79,6
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,5	0,1	0,1	0,3	0,2	0,5	0,4	0,7	15,7
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,1	0,1	7,8	7,5	10,8	7,9	0,0	0,5	0,0
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	5,5	259,0	454,7	367,5	1.034,4	807,5	667,4	984,8	1.250,7
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,2	16,8	40,9	70,3	6,0	17,2	16,9	17,5	35,2
Onderwijs (85)	0,0	-0,1	0,1	0,4	0,1	0,3	0,3	0,4	0,4
Menselijke gezondheidszorg (86)	0,1	2,0	16,2	16,0	34,1	39,4	36,0	47,5	55,2
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	1,7	0,6	0,2	0,9	4,0	0,7	0,7	6,5	7,5
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	2,3	1,7	1,7	1,9	2,3	2,5	2,5	1,8	4,0
Sport, ontspanning en recreatie (93)	0,0	0,0	1,2	1,9	2,0	2,8	2,4	1,5	0,5
Verenigingen (94)	3,6	13,2	10,1	14,0	15,4	16,9	13,7	14,5	17,0
Reparatie van computers en consumententekens (95)	1,0	4,2	12,7	9,0	4,5	4,5	2,9	5,2	1,3
Overige persoonlijke diensten (96)	5,5	3,1	3,6	4,4	2,5	1,8	1,9	1,4	1,0
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	10.997,9	15.557,9	18.931,9	21.008,9	20.160,9	23.626,5	19.195,6	22.696,9	26.268,4

Bron: NBB

## 2.2.2 VLAAMSE GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	313,1	486,3	503,7	464,5	505,1	558,5	549,7	580,9	645,9
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	5,7	5,8	4,8	2,6	2,9	3,6	1,9	5,9	6,3
Visserij en aquacultuur (03)	10,5	17,2	34,7	35,7	39,0	31,7	23,6	24,5	30,6
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	89,8	133,7	140,7	146,3	152,1	146,2	126,1	131,9	132,9
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	6.221,6	7.480,7	9.243,2	9.907,9	10.729,1	11.998,8	11.543,0	11.153,1	12.807,0
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	4.934,4	5.678,5	5.132,9	5.303,6	5.382,4	4.878,1	4.073,5	4.128,1	4.213,9
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	613,8	979,4	1.188,8	1.281,3	1.329,2	1.164,6	916,9	917,6	999,9
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	1.208,3	1.668,2	1.610,0	1.666,8	1.717,6	1.867,0	1.629,6	1.718,9	1.868,4
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	450,5	585,7	522,4	506,4	590,4	507,4	441,8	418,3	420,7
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1.616,3	3.302,7	5.887,1	5.967,4	6.401,8	8.645,0	5.424,3	7.439,5	11.074,0
Vervaardiging van chemische producten (20)	9.705,6	13.573,3	18.017,8	19.978,1	20.144,6	20.284,0	16.172,9	21.221,9	23.248,0
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	1.950,5	2.010,5	3.201,6	3.339,8	3.040,2	3.016,5	3.174,9	3.464,8	4.037,0
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	1.843,6	2.747,8	3.730,6	3.942,8	4.150,4	4.110,6	3.280,5	3.399,6	3.636,5
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	878,4	1.132,8	1.249,6	1.355,1	1.513,6	1.562,9	1.281,4	1.192,5	1.242,9
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	7.919,9	10.539,9	13.134,1	15.425,9	18.615,4	18.103,7	11.964,8	14.502,5	17.338,9
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	2.099,8	4.505,5	2.122,6	2.331,5	3.171,5	2.946,9	2.155,6	2.246,0	1.976,5
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	1.406,2	2.176,7	2.366,9	2.725,7	1.673,6	1.614,0	1.345,1	1.424,7	1.686,5
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	2.578,6	3.727,3	4.619,3	4.963,9	5.658,8	5.979,3	4.545,8	5.048,6	5.855,4
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	13.555,6	13.620,3	15.663,7	16.550,8	16.801,5	15.875,2	11.294,0	12.448,7	14.969,1
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	114,8	526,5	258,7	214,5	290,8	334,2	216,9	236,5	221,4
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	1.752,4	2.645,3	1.801,3	1.829,5	2.112,3	1.979,5	1.658,9	2.053,3	2.162,4
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	146,2	451,5	267,0	202,9	204,2	177,3	335,9	302,4	278,4
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	66,7	168,2	153,2	249,3	226,3	193,8	395,2	313,3	382,0
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	1,8	1,3
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	783,3	1.063,5	1.451,8	1.723,0	1.084,4	1.031,7	758,0	1.130,0	1.323,1
Bouwnijverheid (41-43)	186,6	226,1	272,8	264,2	307,9	325,8	432,5	343,2	342,1
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	1.482,1	3.259,2	6.859,6	8.158,5	8.881,2	8.591,7	7.654,8	8.199,7	8.843,6
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	18.277,1	29.251,8	35.492,9	37.299,8	41.027,3	41.541,5	34.088,7	40.995,9	46.051,8
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	479,5	948,3	1.142,4	1.177,0	1.546,4	1.647,8	1.200,7	1.474,4	1.450,9
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	100,2	224,7	271,5	317,6	431,0	457,2	510,9	429,9	421,4
Vervoer over water (50)	53,9	26,9	437,6	236,2	67,5	583,0	199,6	171,3	168,5
Luchtvaart (51)	73,3	79,5	32,1	20,1	31,9	36,5	43,9	113,0	39,0
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	1.062,2	481,5	452,2	606,9	1.069,9	1.274,5	2.568,1	2.310,1	2.634,0
Posterijen en koeriers (53)	6,1	12,5	33,1	34,1	28,3	27,1	19,0	33,0	35,3
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	7,5	9,3	34,7	80,5	65,5	91,4	106,9	172,0	150,7
Uitgeverijen (58)	77,6	170,6	112,9	102,2	94,4	104,3	96,6	100,8	98,3
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	3,9	13,7	11,0	12,9	15,8	17,0	20,4	26,8	12,1
Telecommunicatie (61)	1,7	11,3	17,1	17,0	45,0	56,5	42,1	32,6	50,0

2.2.2 VLAAMSE GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	28,3	33,1	95,7	77,3	80,2	117,5	86,4	82,9	81,5
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	23,3	10,5	11,8	33,0	71,5	75,1	86,5	95,8	111,2
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	2,9	3,8	5,9	1,6	1,2	1,1	0,4	0,6	1,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	24,1	7,1	35,2	18,8	15,0	16,3	20,6	21,4	11,7
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	82,4	546,6	440,4	525,1	583,9	572,8	593,5	891,3	1.063,1
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	114,7	254,3	247,9	240,4	280,4	383,2	414,5	594,1	384,8
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	16,9	125,2	75,4	63,0	70,1	87,6	76,5	69,3	75,3
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	57,9	183,1	82,9	94,5	114,0	122,0	89,7	118,6	141,2
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	49,9	48,8	28,9	23,6	22,2	31,5	31,3	30,4	41,5
Verhuur en lease (77)	54,7	125,9	295,8	256,4	247,8	231,9	192,2	198,2	247,9
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	3,2	13,6	11,2	5,5	10,9	11,8	3,6	36,3	9,8
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,1	0,8	0,4	0,2	0,3	0,2	0,6	43,9	0,8
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	134,7	1.017,5	1.384,1	811,7	1.576,8	1.299,8	1.063,8	1.277,6	1.909,1
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,0	0,0	0,0	16,8	14,3	36,4	37,1	11,5	22,1
Onderwijs (85)	0,3	0,4	2,0	1,6	1,7	3,9	1,7	2,1	4,2
Menselijke gezondheidszorg (86)	0,5	0,4	3,2	3,2	5,7	7,2	6,0	11,5	15,3
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	30,2	38,9	588,2	656,1	515,7	97,5	81,7	44,8	43,7
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	3,0	2,4	20,3	20,3	18,7	16,9	5,1	6,7	9,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	1,9	4,6	10,4	3,7	3,7	10,0	6,6	11,6	16,4
Verenigingen (94)	0,7	1,0	0,3	0,5	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1
Reparatie van computers en consumententekens (95)	31,0	81,3	91,0	21,9	9,6	9,2	10,1	15,1	12,7
Overige persoonlijke diensten (96)	3,6	3,5	4,1	3,2	1,2	3,6	3,3	3,5	13,6
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	82.742,2	116.444,7	140.912,4	151.320,7	162.794,5	164.900,6	133.106,6	153.475,1	175.074,0

Bron: NBB

## 2.2.3 WAALSE GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	28,9	37,6	45,6	30,2	28,7	32,6	48,2	49,0	49,6
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	29,3	38,8	38,7	32,8	35,0	41,7	43,3	45,8	53,5
Visserij en aquacultuur (03)	10,9	8,4	5,0	4,5	3,6	3,0	2,7	3,6	4,2
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	123,2	158,4	126,3	154,3	160,1	186,8	158,5	168,3	198,7
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	1.413,7	2.120,6	2.579,7	2.654,4	3.096,6	3.285,6	3.059,8	3.299,1	3.510,7
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	515,9	484,3	390,1	375,1	369,7	349,8	332,7	371,5	435,3
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	97,3	145,6	364,7	437,2	521,6	485,9	337,3	320,7	339,7
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	910,9	1.127,1	1.004,5	1.041,5	998,5	929,6	780,0	795,1	791,1
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	148,2	166,6	195,4	211,5	296,9	309,1	290,3	295,7	308,9
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	19,8	19,1	240,9	27,8	34,8	40,8	58,3	109,3	149,5
Vervaardiging van chemische producten (20)	1.861,0	2.800,1	3.033,5	3.170,3	4.041,3	4.704,8	3.894,1	4.282,9	4.388,9
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	976,1	1.809,9	3.159,2	4.162,1	4.322,7	4.761,8	7.313,8	7.647,2	7.238,3
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	944,6	1.232,3	964,1	1.029,4	1.074,8	1.080,5	968,3	979,9	983,1
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	1.265,2	1.516,1	1.653,7	1.856,2	1.980,0	2.067,5	1.544,7	1.685,2	1.791,3
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	4.208,7	4.796,6	5.444,4	7.667,9	7.839,9	8.295,2	5.667,2	6.584,5	7.709,0
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	130,5	186,0	189,7	210,0	242,4	257,2	227,3	238,5	245,1
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	414,5	534,1	644,8	738,9	800,4	887,8	746,6	639,9	661,4
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	903,5	2.311,8	2.657,2	3.146,3	3.206,3	3.249,8	1.981,9	2.433,1	3.435,1
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	935,6	798,2	430,7	462,1	480,1	468,7	307,0	323,6	339,8
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	219,3	341,3	525,6	628,0	694,8	798,7	657,4	483,0	525,9
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	201,1	153,5	135,1	119,3	127,5	126,9	123,7	122,7	125,5
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	66,2	154,4	84,8	92,7	103,8	126,1	126,6	124,2	157,1
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	27,8	77,3	115,9	160,3	117,6	54,0	129,7	157,9	167,8
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	75,5	131,5	260,2	299,0	332,8	364,1	243,5	440,7	514,5
Bouwnijverheid (41-43)	34,0	63,9	51,1	35,3	57,5	52,5	44,9	56,5	64,3
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	342,2	567,8	794,7	856,2	823,6	725,8	665,8	777,4	872,1
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	2.520,1	3.163,1	4.864,9	4.862,6	4.465,4	5.054,9	3.569,4	4.374,6	5.350,1
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	223,3	984,4	452,3	440,0	547,5	525,2	528,7	559,2	614,3
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	10,9	26,2	31,0	36,3	46,5	39,9	58,5	48,2	50,1
Vervoer over water (50)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Luchtvaart (51)	0,2	0,0	1,5	2,2	2,0	1,5	0,9	1,2	0,3
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	2,6	48,8	78,3	121,8	485,5	1.154,3	1.453,8	410,9	433,5
Posterijen en koeriers (53)	0,0	0,5	1,3	1,7	1,4	1,8	1,1	1,7	1,2
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	1,0	1,7	2,9	1,2	1,5	2,6	2,4	1,2	3,8
Uitgeverijen (58)	43,1	114,1	63,8	54,0	58,2	60,2	35,6	30,3	30,8
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	1,1	2,3	4,4	9,6	10,0	8,3	6,4	1,7	5,4
Telecommunicatie (61)	10,8	21,5	10,2	14,5	14,9	16,3	8,7	7,4	10,8

### 2.2.3 WAALSE GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	8,3	16,3	43,5	27,9	23,5	29,6	65,6	45,7	83,3
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	4,1	2,9	0,8	1,7	9,6	5,5	3,2	5,3	4,0
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	0,0	0,4	1,0	0,5	0,5	0,1	0,0	0,2	0,0
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	0,4	1,9	4,6	0,8	6,1	7,9	3,8	5,1	7,5
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	54,4	318,6	65,5	167,1	137,1	83,6	73,8	164,7	137,6
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	89,2	102,7	207,9	161,2	207,4	167,5	143,1	131,3	139,2
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	2,3	1,8	13,8	2,0	9,3	2,9	3,3	6,3	3,0
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	6,6	14,8	20,4	9,8	18,9	29,0	17,0	37,2	18,9
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	0,6	1,9	2,2	1,1	1,0	1,2	1,1	1,1	1,7
Verhuur en lease (77)	1,9	3,5	6,9	7,9	11,2	14,0	16,5	12,9	29,7
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,5	0,3	0,6	0,1	0,6	1,7	0,1	4,3	3,9
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,0	0,0	0,1	0,8	0,0	0,0	7,4	6,9	4,7
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	11,9	45,9	489,2	310,4	375,1	98,5	80,7	95,8	84,7
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,0	0,0	0,0	12,5	10,6	26,9	33,4	9,6	20,0
Onderwijs (85)	0,2	0,4	0,4	0,2	0,1	0,5	0,6	0,4	0,9
Menselijke gezondheidszorg (86)	0,0	0,0	1,0	0,4	0,5	0,5	1,1	0,8	0,9
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	10,5	15,7	57,2	68,9	50,2	70,2	69,1	26,5	15,2
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	0,1	0,2	1,2	2,3	1,5	0,4	0,8	1,9	1,5
Sport, ontspanning en recreatie (93)	0,6	0,2	2,4	1,0	0,9	1,8	0,6	0,8	2,0
Verenigingen (94)	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6	0,5
Reparatie van computers en consumententekens (95)	23,0	7,0	5,8	19,5	12,2	6,0	8,1	8,1	9,7
Overige persoonlijke diensten (96)	1,2	11,0	1,3	0,9	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	18.932,5	26.690,3	31.571,5	35.944,1	38.300,7	41.099,2	35.948,6	38.437,4	42.129,6

Bron: NBB

## 2.2.4 HET RIJK

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	342,8	524,4	552,2	497,7	537,4	594,9	598,0	630,0	696,2
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	35,0	44,6	43,6	35,4	37,9	45,3	45,3	51,8	59,8
Visserij en aquacultuur (03)	21,4	25,6	39,7	40,2	42,6	34,7	26,3	28,1	34,8
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	219,1	292,1	272,8	321,7	333,2	342,7	290,2	305,2	337,0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	8.094,9	9.933,1	12.145,3	12.906,9	14.213,2	15.641,7	14.954,7	14.769,5	16.702,9
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	5.663,4	6.786,4	6.022,8	6.060,7	6.125,7	5.650,8	4.774,6	4.848,4	4.970,9
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	713,8	1.129,1	1.560,5	1.724,8	1.858,2	1.661,1	1.261,4	1.245,8	1.349,7
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	2.207,7	2.864,7	2.667,7	2.748,7	2.749,9	2.820,0	2.424,0	2.529,2	2.673,7
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	634,2	810,0	764,6	762,1	919,6	859,1	767,7	741,8	772,1
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	3.403,1	6.883,2	10.175,3	11.025,3	11.662,6	15.015,5	9.644,5	13.853,4	19.748,6
Vervaardiging van chemische producten (20)	12.527,3	16.931,7	21.526,0	23.763,5	24.516,7	25.632,8	20.378,2	25.717,0	27.816,1
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	3.065,5	4.042,9	6.611,2	7.744,2	7.741,7	8.245,1	11.015,5	11.420,7	11.699,2
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	2.857,3	3.999,1	4.713,9	4.993,7	5.247,8	5.211,5	4.265,0	4.395,4	4.634,3
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	2.236,7	2.759,0	3.012,1	3.327,8	3.644,1	3.781,7	2.944,6	3.003,5	3.178,5
Vervaardiging van metalen in primaire vorm, Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (24-25)	12.456,0	15.653,5	18.768,6	23.788,6	26.825,0	26.756,3	17.853,9	21.321,5	25.408,4
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	2.304,1	4.738,4	2.349,6	2.587,3	3.441,1	3.227,8	2.433,3	2.540,8	2.229,7
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	1.990,1	2.820,5	3.037,6	3.498,0	2.495,8	2.540,2	2.124,1	2.092,3	2.380,1
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	3.557,4	6.099,3	7.475,9	8.357,5	8.973,4	9.328,8	6.624,3	7.561,0	9.376,8
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	17.051,8	17.436,1	18.994,6	19.379,8	18.280,8	17.610,7	12.505,1	13.938,2	17.117,6
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	380,8	921,8	824,3	888,8	1.017,0	1.160,7	906,5	765,3	807,1
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	1.959,3	2.814,6	1.951,0	1.972,4	2.290,8	2.215,4	1.922,2	2.183,3	2.293,9
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	272,2	648,0	358,2	297,9	315,2	304,7	463,8	426,3	435,5
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	224,2	407,1	1.445,5	2.201,1	2.124,6	3.276,9	3.583,9	4.281,3	4.057,3
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,5	1,9	1,4
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	908,9	1.242,1	1.740,3	2.055,3	1.456,7	1.449,7	1.018,2	1.598,5	1.863,4
Bouwnijverheid (41-43)	258,1	330,2	355,5	325,9	425,9	414,1	513,4	460,8	435,7
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	2.143,5	4.417,0	10.333,9	12.049,9	12.675,5	11.874,1	10.489,9	10.983,4	11.724,1
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	23.623,9	36.456,2	44.108,9	46.163,7	49.867,5	51.230,1	41.662,9	50.360,7	56.666,0
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	814,4	2.150,9	1.803,0	1.810,7	2.364,3	2.394,4	1.942,2	2.249,7	2.340,1
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	119,9	277,5	332,4	381,2	492,5	509,4	583,2	519,1	488,0
Vervoer over water (50)	54,0	26,9	437,6	236,2	67,5	583,0	199,6	171,3	168,6
Luchtvaart (51)	96,6	79,7	33,7	22,3	33,9	40,2	44,8	114,6	40,4
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	1.068,0	686,1	853,9	1.098,0	1.650,1	3.474,5	4.800,2	3.075,4	3.570,6
Posterijen en koeriers (53)	6,5	13,2	34,7	36,3	30,2	29,4	20,9	35,4	37,1
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	12,2	14,0	45,8	87,1	72,7	98,7	116,7	180,6	159,8
Uitgeverijen (58)	143,8	317,2	233,3	219,3	218,1	234,7	210,2	140,6	136,4
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	10,5	20,3	23,5	28,4	32,2	31,5	38,7	42,0	24,1
Telecommunicatie (61)	15,6	42,2	35,6	39,3	73,6	84,2	61,3	48,5	75,7

## 2.2.4 HET RIJK (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	62,1	111,6	150,6	116,1	115,0	154,8	155,5	132,9	170,1
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	77,4	17,7	59,1	65,8	141,8	96,6	117,1	133,4	143,2
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	17,6	85,0	47,0	43,1	47,6	63,7	42,5	68,3	91,0
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	27,1	12,4	42,4	22,6	23,1	29,2	24,9	27,4	20,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	172,0	979,4	890,3	998,5	1.216,9	1.048,6	1.065,9	1.530,0	1.658,2
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	253,8	387,9	610,8	449,7	528,3	603,9	602,7	766,8	546,4
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	20,1	128,2	89,5	68,7	81,3	90,9	91,6	91,3	99,1
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	141,0	537,5	202,5	220,3	178,2	186,6	172,8	218,0	235,0
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	52,6	53,4	37,7	29,6	23,9	33,3	34,1	34,4	49,9
Verhuur en lease (77)	76,7	195,1	377,7	326,0	317,6	306,6	266,4	272,1	357,2
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	4,2	14,0	11,9	5,9	11,7	14,0	4,1	41,3	29,4
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0,2	0,9	8,3	8,5	11,1	8,1	8,0	51,3	5,5
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	152,1	1.322,4	2.328,0	1.489,6	2.986,3	2.205,8	1.811,9	2.358,2	3.244,5
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0,2	16,8	40,9	99,6	30,9	80,6	87,4	38,6	77,4
Onderwijs (85)	0,6	0,7	2,3	2,1	1,7	4,8	2,7	2,9	5,3
Menselijke gezondheidszorg (86)	0,6	2,4	20,4	19,7	40,1	47,1	43,2	59,7	71,4
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	42,4	55,1	645,6	725,9	569,9	168,6	151,3	77,8	66,5
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	5,4	4,3	23,2	24,5	22,5	19,8	8,4	10,4	15,2
Sport, ontspanning en recreatie (93)	2,5	4,8	14,0	6,6	6,6	14,6	9,6	13,9	18,9
Verenigingen (94)	4,3	14,5	10,5	14,5	15,9	17,1	14,1	15,2	17,6
Reparatie van computers en consumententekens (95)	55,0	92,5	109,5	50,4	26,3	19,7	21,1	28,4	23,7
Overige persoonlijke diensten (96)	10,3	17,6	9,0	8,5	4,0	5,4	5,3	5,0	14,7
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	112.672,6	158.692,9	191.415,8	208.273,7	221.256,1	229.626,3	188.250,8	214.609,4	243.472,0

Bron: NBB

## 2.3 INVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST (NUTS1) EN A64-BEDRIJFSTAK

### 2.3.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	0,0	0,9	0,5	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0,1	0,1	0,0	n.	n.	0,0	0,9	1,0	0,9
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	31,6	27,9	14,3	n.	n.	122,2	40,0	37,4	52,0
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	16,3	122,0	155,8	n.	n.	188,3	126,3	26,2	163,6
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	0,1	0,2	0,7	n.	n.	1,4	2,2	2,6	0,8
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	2,9	2,4	5,2	n.	n.	0,2	0,2	0,2	0,2
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	3,6	7,4	4,1	n.	n.	1,0	2,4	3,4	1,9
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1,1	11,5	388,9	n.	n.	109,1	115,2	186,0	225,9
Vervaardiging van chemische producten (20)	92,0	21,7	15,1	n.	n.	168,0	35,8	43,8	16,0
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	14,5	24,0	27,6	n.	n.	103,5	105,1	112,6	108,7
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	0,8	2,5	1,3	n.	n.	66,8	2,1	1,7	0,8
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	4,3	5,2	4,9	n.	n.	17,4	14,1	14,7	18,5
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	2,0	3,3	3,1	n.	n.	4,9	5,5	4,6	7,6
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	6,4	14,9	22,1	n.	n.	10,2	7,5	7,5	8,0
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	4,3	4,7	2,1	n.	n.	0,2	1,1	8,3	2,2
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	8,4	5,5	0,6	n.	n.	7,5	0,7	1,0	3,4
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	7,4	8,3	27,9	n.	n.	17,6	8,2	9,6	9,0
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	6,6	49,1	8,1	n.	n.	23,5	13,8	21,7	18,2
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0,7	0,8	0,8	n.	n.	2,2	2,0	2,3	2,6
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	0,9	2,4	1,1	n.	n.	4,0	5,4	0,5	0,0
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	1,3	3,5	5,5	n.	n.	0,8	12,7	1,7	1,1
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	73,0	28,9	54,6	n.	n.	831,7	372,6	488,2	403,9
Winning, behandeling en distributie van water (36)	1,0	2,6	0,9	n.	n.	1,3	1,4	1,3	1,0
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; teruggwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	13,0	4,7	7,8	n.	n.	13,8	5,4	4,8	12,3
Bouwnijverheid (41-43)	55,4	68,6	60,3	n.	n.	84,0	52,6	87,8	96,2
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	71,7	23,4	254,4	n.	n.	365,7	413,7	398,0	410,4
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	1.125,5	962,8	685,7	n.	n.	1.416,9	1.700,4	2.193,7	2.397,4
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	37,4	61,3	351,6	n.	n.	812,0	1.038,6	1.299,7	1.582,0
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	104,9	111,1	97,3	n.	n.	54,8	45,2	66,1	43,1
Vervoer over water (50)	0,5	1,4	0,3	n.	n.	0,0	0,0	0,2	0,3
Luchtvaart (51)	322,9	340,5	325,6	n.	n.	804,9	666,4	689,8	601,6
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	76,2	329,4	462,9	n.	n.	443,9	197,2	255,8	163,8
Posterijen en koeriers (53)	5,3	20,2	22,3	n.	n.	46,1	74,6	56,2	43,3
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	64,0	89,3	81,5	n.	n.	26,9	24,0	22,1	20,4
Uitgeverijen (58)	29,1	47,1	47,3	n.	n.	44,5	46,6	44,5	31,1
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	71,2	143,2	147,1	n.	n.	221,9	159,4	189,3	190,6
Telecommunicatie (61)	71,2	325,2	277,9	n.	n.	520,9	519,6	311,9	447,8



### 2.3.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	87,8	217,2	242,6	n.	n.	359,3	430,9	442,3	614,8
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	1.122,2	1.605,8	2.453,0	n.	n.	2.633,5	2.618,2	2.208,6	2.479,4
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	16,2	24,9	29,9	n.	n.	30,3	27,2	31,1	39,9
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	791,5	1.606,0	2.292,5	n.	n.	3.100,0	3.085,1	2.763,7	3.069,7
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	163,9	214,1	129,0	n.	n.	47,8	137,8	117,3	124,5
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	14,6	38,8	27,5	n.	n.	14,2	40,4	31,4	35,0
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	273,5	349,2	192,5	n.	n.	146,2	231,2	202,1	257,1
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	2,8	10,2	7,2	n.	n.	32,2	28,6	21,3	21,1
Verhuur en lease (77)	42,0	39,0	49,7	n.	n.	13,2	16,2	27,3	23,0
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	8,9	24,7	29,6	n.	n.	26,3	33,4	40,1	35,4
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	295,4	396,0	415,5	n.	n.	6,6	23,3	28,8	3,8
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	78,2	100,3	128,7	n.	n.	49,3	173,9	107,1	109,8
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	420,8	478,1	437,9	n.	n.	88,6	72,9	77,1	46,5
Onderwijs (85)	30,1	70,9	39,5	n.	n.	1,7	3,5	11,7	25,4
Menselijke gezondheidszorg (86)	11,7	29,4	15,0	n.	n.	15,0	15,1	15,9	13,2
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	13,4	30,3	10,8	n.	n.	7,7	7,5	8,3	10,9
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	68,5	55,3	140,4	n.	n.	128,8	92,9	83,3	49,2
Sport, ontspanning en recreatie (93)	15,1	17,9	7,0	n.	n.	4,0	2,7	2,1	2,1
Verenigingen (94)	43,5	88,7	143,6	n.	n.	44,7	84,5	117,9	234,2
Reparatie van computers en consumententartikelen (95)	0,9	2,4	2,8	n.	n.	5,5	1,7	2,6	18,2
Overige persoonlijke diensten (96)	2,4	1,9	1,7	n.	n.	0,8	1,5	2,9	0,6
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	1,2	3,1	1,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,2
Consumptieve bestedingen gezinnen (P.3)	637,3	775,7	977,4	n.	n.	1.007,9	982,2	1.100,4	1.153,7
Totaal	6.468,9	9.058,4	11.342,3	n.	n.	14.301,7	13.929,6	14.039,5	15.454,3

Bron: NBB

### 2.3.2 VLAAMS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	20,1	20,1	22,3	n.	n.	26,4	36,5	33,9	52,5
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	12,5	15,6	21,2	n.	n.	14,4	20,7	25,1	34,1
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	187,3	280,3	179,0	n.	n.	448,8	503,8	602,8	725,2
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	180,7	218,0	156,8	n.	n.	123,8	104,7	126,3	117,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	25,1	39,4	25,0	n.	n.	31,0	28,5	32,9	28,0
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	27,5	61,1	58,2	n.	n.	87,3	91,4	101,4	189,9
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	13,5	28,4	30,7	n.	n.	16,4	14,6	16,7	14,8
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	111,4	357,8	1.090,1	n.	n.	1.342,9	1.125,3	1.332,7	1.394,7
Vervaardiging van chemische producten (20)	776,2	905,6	683,1	n.	n.	1.002,4	777,6	945,1	1.013,3
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	212,3	441,5	1.290,9	n.	n.	1.494,2	1.660,3	1.471,2	949,5
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	78,0	125,2	139,2	n.	n.	224,9	192,4	202,5	181,9
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	39,8	60,6	31,0	n.	n.	92,6	83,5	99,5	80,1
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	112,4	252,7	136,6	n.	n.	429,5	257,1	319,4	362,2
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	90,6	145,6	234,7	n.	n.	328,1	289,1	304,9	343,6
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	74,6	114,1	83,7	n.	n.	376,6	386,0	296,5	264,1
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	98,5	53,4	40,4	n.	n.	46,0	47,6	49,2	67,1
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	145,2	214,4	146,8	n.	n.	316,1	302,3	310,4	313,0
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	235,6	262,6	136,5	n.	n.	408,9	290,1	316,3	485,4
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	12,7	51,2	21,8	n.	n.	50,2	14,7	16,8	26,6
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	37,8	58,0	42,3	n.	n.	26,2	37,8	61,5	53,5
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	20,8	21,5	32,2	n.	n.	20,7	55,4	56,3	69,6
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	26,3	43,1	47,1	n.	n.	258,0	268,7	581,3	369,3
Winning, behandeling en distributie van water (36)	2,0	5,1	2,2	n.	n.	3,3	3,1	3,0	3,2
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	30,6	81,7	54,3	n.	n.	64,4	61,9	85,7	99,3
Bouwnijverheid (41-43)	154,5	457,9	314,5	n.	n.	417,4	501,1	762,2	1.055,4
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	131,5	160,2	386,8	n.	n.	1.084,5	959,2	995,0	1.095,9
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	1.225,5	1.648,8	1.791,6	n.	n.	2.455,0	2.579,9	2.907,0	3.408,2
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	75,1	170,3	146,6	n.	n.	160,0	191,8	238,8	364,6
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	477,8	704,0	622,4	n.	n.	728,0	615,8	782,9	865,2
Vervoer over water (50)	729,4	1.287,3	1.467,1	n.	n.	3.081,8	2.452,2	2.923,8	3.073,9
Luchtvaart (51)	509,2	1.754,3	917,0	n.	n.	1.321,1	1.265,5	1.104,7	1.357,7
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	1.719,4	2.539,5	2.802,7	n.	n.	4.059,4	3.259,3	4.563,0	4.056,8
Posterijen en koeriers (53)	61,7	170,8	348,7	n.	n.	679,2	701,0	735,5	721,7
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	52,5	83,3	98,2	n.	n.	27,1	38,6	45,1	38,6
Uitgeverijen (58)	30,3	48,3	38,1	n.	n.	38,2	48,5	75,5	58,5
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	91,1	108,2	93,2	n.	n.	135,1	118,8	145,1	160,6
Telecommunicatie (61)	40,6	143,5	78,3	n.	n.	240,7	315,5	349,9	474,2

### 2.3.2 VLAAMS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	105,9	433,0	319,7	n.	n.	400,1	419,4	449,0	620,8
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	373,2	542,6	444,5	n.	n.	615,0	773,8	740,7	832,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	31,5	50,6	44,8	n.	n.	21,8	25,9	29,6	77,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	657,3	1.372,6	1.675,1	n.	n.	1.310,4	1.170,9	1.610,0	1.060,4
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	126,5	199,8	227,8	n.	n.	236,7	295,3	624,8	321,1
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	43,2	57,2	66,0	n.	n.	88,7	166,8	223,8	218,3
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	49,7	107,4	74,9	n.	n.	22,9	49,6	64,7	98,4
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	3,9	6,2	4,8	n.	n.	33,5	37,1	39,5	21,5
Verhuur en lease (77)	41,0	309,8	180,8	n.	n.	138,1	149,2	162,8	185,6
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	25,3	73,0	44,3	n.	n.	52,2	44,1	80,5	85,9
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	582,4	797,1	899,6	n.	n.	65,9	82,1	184,4	114,2
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	40,5	169,8	108,5	n.	n.	103,4	131,5	184,3	252,9
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	71,9	175,2	126,2	n.	n.	60,8	53,1	56,4	60,6
Onderwijs (85)	90,4	224,2	116,3	n.	n.	43,1	47,4	89,4	134,3
Menselijke gezondheidszorg (86)	42,5	121,6	43,5	n.	n.	59,7	66,8	67,4	48,5
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	30,3	76,1	32,6	n.	n.	29,8	29,8	30,7	23,2
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	22,7	35,2	43,5	n.	n.	7,2	12,6	15,4	25,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	17,8	26,3	31,1	n.	n.	7,9	11,0	16,0	14,0
Verenigingen (94)	12,7	20,6	15,5	n.	n.	1,3	5,2	8,7	9,8
Reparatie van computers en consumententartikelen (95)	4,7	25,1	63,1	n.	n.	7,6	12,2	13,5	1,5
Overige persoonlijke diensten (96)	17,6	10,8	6,4	n.	n.	3,1	5,1	5,5	11,5
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	2,8	7,5	2,8	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,4
Consumptieve bestedingen gezinnen (P.3)	2.531,2	4.086,9	5.593,2	n.	n.	7.529,8	7.316,5	7.904,4	8.287,2
Totaal	12.795,6	22.062,1	23.975,8	n.	n.	32.499,6	30.605,7	35.621,4	36.475,0

Bron: NBB

### 2.3.3 WAALS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	2,5	5,5	12,6	n.	n.	0,3	0,9	1,7	2,6
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	6,3	6,9	11,3	n.	n.	5,7	5,4	8,3	3,5
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	60,5	92,5	79,9	n.	n.	57,8	87,6	78,4	125,8
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	14,4	12,4	7,0	n.	n.	3,8	3,7	9,2	4,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	3,8	6,6	5,3	n.	n.	12,4	10,9	11,0	9,8
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	39,3	73,0	42,0	n.	n.	102,9	67,0	64,4	67,8
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	11,5	8,2	6,2	n.	n.	9,4	9,2	10,6	17,9
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1,0	21,2	46,9	n.	n.	6,1	10,5	4,7	12,9
Vervaardiging van chemische producten (20)	133,5	183,6	179,6	n.	n.	179,8	163,5	200,1	214,9
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	162,9	171,1	162,4	n.	n.	679,3	966,1	1.534,0	943,3
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	34,2	54,8	26,9	n.	n.	77,1	75,6	68,8	66,5
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	85,0	64,6	35,0	n.	n.	227,2	210,3	186,1	202,4
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	114,1	165,6	140,0	n.	n.	350,9	140,2	258,6	198,1
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	79,4	94,7	74,1	n.	n.	84,7	54,1	50,4	88,8
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	8,7	14,4	7,6	n.	n.	26,0	29,3	22,8	27,2
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	28,3	34,5	41,3	n.	n.	79,8	33,2	36,3	40,2
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	64,5	80,1	47,7	n.	n.	49,6	56,6	49,7	62,1
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	8,3	8,4	19,4	n.	n.	8,4	35,9	24,1	21,4
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	10,1	20,6	29,1	n.	n.	23,5	26,3	25,4	47,8
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	7,8	10,0	14,0	n.	n.	7,9	8,5	13,6	13,2
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	2,2	4,2	16,1	n.	n.	1,9	19,6	31,1	40,3
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	12,9	17,6	19,4	n.	n.	197,4	127,6	202,5	288,4
Winning, behandeling en distributie van water (36)	1,1	3,0	1,2	n.	n.	1,6	1,5	1,7	5,4
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	8,9	11,3	12,6	n.	n.	17,3	24,7	28,4	27,7
Bouwnijverheid (41-43)	53,0	124,6	63,4	n.	n.	105,9	139,1	122,9	143,4
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	15,5	27,4	19,1	n.	n.	28,4	20,3	29,3	29,4
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	212,3	228,0	184,2	n.	n.	152,1	315,7	415,0	442,3
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	41,1	87,0	61,2	n.	n.	85,4	97,7	101,1	108,2
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	241,7	304,8	176,5	n.	n.	175,0	147,7	209,4	229,7
Vervoer over water (50)	1,4	1,6	5,5	n.	n.	24,4	8,0	8,9	8,9
Luchtvaart (51)	2,7	3,3	23,4	n.	n.	53,5	57,1	65,0	88,1
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	32,9	84,2	118,9	n.	n.	205,1	154,6	217,4	193,4
Posterijen en koeriers (53)	5,6	28,7	71,8	n.	n.	73,7	123,6	83,3	85,7
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	16,0	26,6	26,4	n.	n.	6,1	7,1	8,1	8,6
Uitgeverijen (58)	10,0	14,3	7,1	n.	n.	4,8	9,5	10,1	11,1
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	3,8	5,5	14,5	n.	n.	18,2	14,6	18,0	30,5
Telecommunicatie (61)	70,5	389,2	119,9	n.	n.	467,6	377,9	397,0	330,0

### 2.3.3 WAALS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	14,7	35,9	27,8	n.	n.	52,3	82,6	64,6	59,6
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	228,3	390,8	509,2	n.	n.	282,7	300,4	438,8	554,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	3,3	5,5	5,4	n.	n.	5,7	5,3	5,0	39,8
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	112,3	227,0	422,7	n.	n.	124,4	175,4	207,0	250,5
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	19,1	31,5	40,3	n.	n.	64,3	36,0	60,4	69,3
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	7,3	12,6	30,8	n.	n.	16,4	26,2	29,0	26,1
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	56,1	89,3	127,5	n.	n.	82,7	124,3	100,4	147,9
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	1,0	1,7	1,5	n.	n.	1,0	0,2	3,7	2,5
Verhuur en lease (77)	2,5	2,8	8,3	n.	n.	1,3	1,1	1,1	1,6
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	7,3	21,4	12,0	n.	n.	13,5	11,2	29,5	33,4
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	55,2	70,6	80,4	n.	n.	1,2	3,0	9,3	0,7
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	14,5	17,9	17,8	n.	n.	9,7	13,0	14,6	34,8
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	47,5	124,3	91,1	n.	n.	41,8	37,0	39,2	43,2
Onderwijs (85)	47,2	120,8	64,9	n.	n.	0,6	1,4	20,2	58,5
Menselijke gezondheidszorg (86)	21,6	56,2	21,3	n.	n.	29,6	29,0	30,1	22,5
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	16,0	38,8	17,5	n.	n.	15,4	14,6	15,0	10,2
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	7,3	14,4	12,6	n.	n.	6,1	16,4	6,9	6,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	5,9	9,6	22,6	n.	n.	3,6	2,4	8,5	9,5
Verenigingen (94)	4,7	9,2	4,5	n.	n.	0,2	0,3	0,6	2,0
Reparatie van computers en consumententartikelen (95)	2,7	1,2	0,5	n.	n.	0,0	0,2	0,2	0,3
Overige persoonlijke diensten (96)	1,0	4,4	1,5	n.	n.	1,2	1,2	4,0	4,4
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	1,6	4,2	1,5	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Consumptieve bestedingen gezinnen (P.3)	1.382,0	1.642,8	3.028,0	n.	n.	3.327,0	3.228,1	3.583,6	3.736,8
Totaal	3.666,7	5.422,4	6.479,5	n.	n.	7.691,7	7.750,4	9.279,1	9.356,7

Bron: NBB

### 2.3.4 HET RIJK

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	22,7	26,5	35,4	n.	n.	26,7	37,4	35,6	55,1
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	18,9	22,5	32,5	n.	n.	20,1	27,0	34,4	38,5
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	279,4	400,7	273,3	n.	n.	628,8	631,4	718,6	903,0
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	211,3	352,4	319,6	n.	n.	315,9	234,7	161,7	285,4
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	29,0	46,2	31,1	n.	n.	44,8	41,6	46,5	38,6
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	69,8	136,5	105,4	n.	n.	190,4	158,6	166,0	257,9
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	28,6	44,0	41,0	n.	n.	26,8	26,2	30,7	34,6
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	113,5	390,5	1.525,9	n.	n.	1.458,1	1.251,0	1.523,4	1.633,5
Vervaardiging van chemische producten (20)	1.001,7	1.111,0	877,8	n.	n.	1.350,2	976,9	1.189,0	1.244,2
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	389,7	636,6	1.480,9	n.	n.	2.277,0	2.731,5	3.117,8	2.001,5
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	113,0	182,4	167,4	n.	n.	368,8	270,1	273,0	249,2
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	129,1	130,4	71,0	n.	n.	337,2	307,9	300,3	301,0
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	228,5	421,7	279,7	n.	n.	785,3	402,8	582,6	567,9
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	176,4	255,3	330,8	n.	n.	423,0	350,7	362,8	440,4
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	87,6	133,1	93,4	n.	n.	402,8	416,4	327,6	293,5
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	135,2	93,4	82,3	n.	n.	133,3	81,5	86,5	110,7
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	217,1	302,8	222,4	n.	n.	383,3	367,1	369,7	384,1
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	250,5	320,1	163,9	n.	n.	440,8	339,8	362,1	525,0
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	23,5	72,6	51,8	n.	n.	75,9	43,0	44,5	77,0
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	46,4	70,5	57,4	n.	n.	38,1	51,7	75,6	66,7
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	24,3	29,3	53,9	n.	n.	23,4	87,7	89,1	111,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	112,1	89,6	121,1	n.	n.	1.287,1	768,9	1.272,0	1.061,6
Winning, behandeling en distributie van water (36)	4,1	10,8	4,3	n.	n.	6,2	6,0	6,0	9,6
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	52,5	97,7	74,7	n.	n.	95,5	92,0	118,9	139,3
Bouwnijverheid (41-43)	262,9	651,1	438,1	n.	n.	607,3	692,8	972,9	1.295,0
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	218,7	211,0	660,2	n.	n.	1.478,6	1.393,2	1.422,3	1.535,7
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	2.563,3	2.839,7	2.661,5	n.	n.	4.024,0	4.596,0	5.515,7	6.247,9
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	153,7	318,6	559,4	n.	n.	1.057,4	1.328,1	1.639,6	2.054,8
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	824,4	1.119,9	896,2	n.	n.	957,8	808,7	1.058,4	1.138,0
Vervoer over water (50)	731,3	1.290,3	1.473,0	n.	n.	3.106,2	2.460,2	2.932,9	3.083,1
Luchtvaart (51)	834,8	2.098,1	1.266,0	n.	n.	2.179,5	1.989,0	1.859,5	2.047,4
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	1.828,5	2.953,1	3.384,5	n.	n.	4.708,4	3.611,1	5.036,2	4.414,0
Posterijen en koeriers (53)	72,6	219,6	442,8	n.	n.	799,0	899,2	875,0	850,7
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	132,6	199,2	206,1	n.	n.	60,1	69,7	75,3	67,6
Uitgeverijen (58)	69,4	109,7	92,5	n.	n.	87,5	104,6	130,1	100,7
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	166,0	256,9	254,8	n.	n.	375,2	292,8	352,4	381,7
Telecommunicatie (61)	182,2	857,9	476,1	n.	n.	1.229,2	1.213,0	1.058,8	1.252,0

## 2.3.4 HET RIJK (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	208,3	686,1	590,1	n.	n.	811,7	932,9	955,9	1.295,2
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	1.723,6	2.539,1	3.406,6	n.	n.	3.531,2	3.692,4	3.388,1	3.866,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	50,9	81,0	80,1	n.	n.	57,8	58,4	65,7	156,7
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	1.561,1	3.205,6	4.390,3	n.	n.	4.534,8	4.431,4	4.580,7	4.380,6
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	309,5	445,4	397,1	n.	n.	348,8	469,1	802,5	514,9
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	65,1	108,5	124,3	n.	n.	119,3	233,4	284,2	279,4
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	379,2	545,9	395,0	n.	n.	251,8	405,1	367,2	503,4
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	7,6	18,0	13,4	n.	n.	66,7	65,9	64,5	45,1
Verhuur en lease (77)	85,5	351,7	238,8	n.	n.	152,6	166,5	191,2	210,2
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	41,4	119,1	85,9	n.	n.	92,0	88,7	150,1	154,7
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	933,0	1.263,6	1.395,6	n.	n.	73,7	108,4	222,5	118,7
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	133,2	287,9	255,1	n.	n.	162,4	318,4	306,0	397,5
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	540,2	777,6	655,2	n.	n.	191,2	163,0	172,7	150,3
Onderwijs (85)	167,8	415,9	220,8	n.	n.	45,4	52,3	121,3	218,2
Menselijke gezondheidszorg (86)	75,8	207,2	79,8	n.	n.	104,3	110,9	113,4	84,2
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	59,7	145,2	60,9	n.	n.	52,9	51,9	54,0	44,3
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	98,6	104,8	196,4	n.	n.	142,1	121,9	105,6	81,6
Sport, ontspanning en recreatie (93)	38,8	53,8	60,7	n.	n.	15,5	16,1	26,6	25,6
Verenigingen (94)	60,9	118,5	163,6	n.	n.	46,2	90,0	127,2	246,0
Reparatie van computers en consumententartikelen (95)	8,2	28,6	66,4	n.	n.	13,1	14,1	16,3	20,0
Overige persoonlijke diensten (96)	21,0	17,1	9,6	n.	n.	5,1	7,8	12,4	16,5
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	5,6	14,8	5,3	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,6
Consumptieve bestedingen gezinnen (P.3)	4.550,5	6.505,4	9.598,6	n.	n.	11.864,7	11.526,8	12.588,4	13.177,7
Totaal	22.931,0	36.542,6	41.797,6	43.512,1	48.379,0	54.493,0	52.285,7	58.940,0	61.286,0

Bron: NBB

## 2.4 UITVOER VAN DIENSTEN PER GEWEST (NUTS1) EN A64-BEDRIJFSTAK

### 2.4.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	0,0	0,8	0,2	n.	n.	0,1	0,0	0,0	0,0
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0,0	0,0	0,4	n.	n.	0,0	0,9	1,0	1,1
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	7,9	2,8	0,8	n.	n.	36,2	25,8	25,2	16,7
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	2,5	36,2	17,0	n.	n.	165,7	150,9	15,4	20,2
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk; Vervaardiging van papier en papierwaren (16+17)	1,2	0,6	0,5	n.	n.	3,4	3,4	2,5	0,0
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	3,9	4,5	5,7	n.	n.	0,5	2,9	3,5	3,0
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	0,1	12,2	700,7	n.	n.	96,8	108,1	112,8	121,6
Vervaardiging van chemische producten (20)	117,9	9,7	3,2	n.	n.	46,3	9,8	32,5	8,1
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	8,9	23,3	29,4	n.	n.	85,2	139,6	136,8	81,4
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	2,1	1,8	0,4	n.	n.	8,9	3,7	3,4	3,3
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	2,0	3,9	2,8	n.	n.	13,5	25,3	34,2	40,4
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	0,9	0,9	0,1	n.	n.	3,6	4,2	3,7	5,3
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	15,3	20,6	32,4	n.	n.	26,0	21,2	28,9	28,3
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	3,4	14,8	1,1	n.	n.	0,0	6,8	10,2	2,5
Vervaardiging van elektrische apparatuur; Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (27+28)	17,3	12,4	54,1	n.	n.	118,6	101,6	76,8	64,5
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	21,5	3,4	6,1	n.	n.	37,8	16,7	26,8	10,3
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0,6	0,6	1,2	n.	n.	0,0	0,1	0,0	0,0
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	1,4	7,1	0,3	n.	n.	0,7	1,0	0,0	0,0
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	6,8	4,6	6,8	n.	n.	0,0	8,5	0,7	0,6
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	41,2	110,4	151,5	n.	n.	491,8	467,1	589,7	508,4
Winning, behandeling en distributie van water; Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; teruggwinning; sanering en ander afvalbeheer ((36)+(37-39))	7,6	1,4	6,5	n.	n.	1,4	1,0	1,4	1,6
Bouwnijverheid (41-43)	56,9	75,4	168,6	n.	n.	180,9	102,9	35,0	-19,9
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	24,9	10,9	567,8	n.	n.	1.281,8	1.511,9	1.090,2	1.192,6
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	757,8	1.550,7	729,0	n.	n.	1.621,5	1.554,1	1.867,4	2.050,0
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	19,7	42,3	392,4	n.	n.	1.013,1	1.192,3	1.547,8	1.802,7
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	113,4	151,5	185,4	n.	n.	166,2	126,9	171,4	145,4
Vervoer over water (50)	0,7	3,5	0,0	n.	n.	2,2	2,0	2,1	2,1
Luchtvaart (51)	64,8	111,5	76,7	n.	n.	189,4	156,3	116,6	89,6
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	101,3	152,2	132,7	n.	n.	246,4	114,3	57,3	142,8
Posterijen en koeriers (53)	16,9	5,8	26,7	n.	n.	28,1	24,0	31,9	26,8
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	562,0	1.734,2	1.386,5	n.	n.	1.594,1	1.676,1	1.821,5	1.692,2
Uitgeverijen (58)	16,4	41,3	17,7	n.	n.	15,7	15,2	17,9	12,2
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	32,0	62,7	89,0	n.	n.	104,5	106,1	134,0	168,7
Telecommunicatie (61)	95,9	272,6	219,4	n.	n.	331,9	415,0	244,6	378,4



2.4.1 BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	149,3	335,8	306,3	n.	n.	285,7	510,4	467,1	589,9
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	1.976,9	2.800,1	4.159,0	n.	n.	4.730,3	4.482,3	4.252,7	4.094,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	17,0	18,8	30,4	n.	n.	54,9	26,9	24,0	37,2
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	1.108,2	2.168,8	3.173,4	n.	n.	3.291,1	3.386,3	4.371,7	4.351,7
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	112,6	240,9	212,6	n.	n.	211,5	238,5	234,3	240,1
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	39,1	84,9	101,5	n.	n.	79,4	165,8	129,1	122,4
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	469,8	460,8	424,5	n.	n.	296,6	401,7	399,2	416,8
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	6,4	9,6	20,2	n.	n.	31,9	17,8	32,2	23,2
Verhuur en lease (77)	54,8	54,5	67,6	n.	n.	19,0	22,9	30,2	32,6
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	6,6	17,9	36,9	n.	n.	40,1	46,7	60,5	48,9
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	77,6	121,0	117,3	n.	n.	79,7	79,3	58,3	71,0
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	73,4	94,3	145,1	n.	n.	159,0	191,3	227,8	195,8
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	456,5	578,3	765,1	n.	n.	360,4	319,7	356,8	413,4
Onderwijs (85)	9,2	13,1	30,3	n.	n.	1,3	6,5	5,2	17,5
Menselijke gezondheidszorg (86)	5,1	22,7	50,1	n.	n.	36,0	45,7	37,5	54,2
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	5,4	5,6	9,6	n.	n.	3,4	4,4	7,9	9,9
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	47,4	64,3	134,5	n.	n.	117,0	107,8	91,7	48,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	13,4	23,1	22,8	n.	n.	0,5	0,3	0,0	0,0
Verenigingen; Reparatie van computers en consumentenartikelen; Overige persoonlijke diensten (94+95+96)	53,2	92,6	187,1	n.	n.	73,9	113,1	161,0	181,2
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	6.807,2	11.694,2	15.007,3	n.	n.	17.784,0	18.263,1	19.190,4	19.550,3

Bron: NBB

## 2.4.2 VLAAMS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	13,1	19,6	23,7	n.	n.	9,4	8,3	25,9	22,7
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0,9	0,5	7,4	n.	n.	1,1	18,3	15,3	22,0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	30,0	132,8	59,7	n.	n.	172,3	134,1	163,2	260,6
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	14,2	16,9	19,3	n.	n.	30,8	27,0	38,2	36,8
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk; Vervaardiging van papier en papierwaren (16+17)	21,5	6,9	14,7	n.	n.	40,6	36,5	61,7	72,1
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	28,2	20,2	15,8	n.	n.	7,6	12,4	15,2	16,9
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	55,5	388,0	487,0	n.	n.	1.447,4	1.381,1	1.297,7	1.362,5
Vervaardiging van chemische producten (20)	656,7	824,6	527,4	n.	n.	855,9	693,6	837,2	961,0
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	165,2	420,3	792,0	n.	n.	947,4	1.513,7	958,9	1.091,9
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	28,2	26,9	46,3	n.	n.	132,1	111,1	139,8	146,1
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	9,6	13,4	10,5	n.	n.	22,5	34,3	99,5	81,1
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	48,1	58,1	93,3	n.	n.	231,5	226,0	231,3	364,9
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	63,8	110,4	243,2	n.	n.	559,2	614,8	629,1	438,8
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	46,1	181,8	44,5	n.	n.	403,8	355,6	412,1	585,6
Vervaardiging van elektrische apparatuur; Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (27+28)	68,3	105,3	126,7	n.	n.	201,2	283,8	333,8	315,2
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	118,2	207,5	318,3	n.	n.	389,0	317,4	410,4	441,4
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	2,3	20,3	19,8	n.	n.	174,6	3,2	2,9	21,1
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	13,4	14,2	12,0	n.	n.	15,1	30,3	44,2	26,3
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	14,1	6,8	58,8	n.	n.	49,6	203,2	213,5	206,6
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	18,4	22,5	12,0	n.	n.	73,0	151,9	330,9	402,5
Winning, behandeling en distributie van water; Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer ((36)+(37-39))	8,4	19,8	82,4	n.	n.	37,0	37,7	53,3	49,1
Bouwnijverheid (41-43)	225,5	539,9	624,6	n.	n.	861,5	876,4	1.010,7	1.253,0
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	78,2	-135,9	342,1	n.	n.	2.281,3	2.429,7	1.875,0	1.997,0
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	1.063,2	1.533,0	2.446,1	n.	n.	2.764,0	3.051,0	3.209,6	3.698,1
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	30,1	54,6	70,8	n.	n.	55,5	57,2	140,1	262,3
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	1.032,7	1.479,9	1.275,1	n.	n.	1.351,7	1.026,9	1.503,0	1.585,5
Vervoer over water (50)	797,3	1.278,5	1.897,4	n.	n.	4.551,1	3.079,6	4.130,2	3.987,4
Luchtvaart (51)	905,2	2.015,0	653,7	n.	n.	1.433,4	1.272,3	1.001,5	914,1
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	3.037,3	4.268,1	4.881,3	n.	n.	6.979,0	5.628,7	7.448,8	7.267,7
Posterijen en koeriers (53)	155,4	279,3	428,0	n.	n.	572,7	488,6	505,4	566,2
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	1.539,3	2.814,2	3.133,0	n.	n.	3.580,7	3.699,2	4.152,3	3.977,9
Uitgeverijen (58)	10,6	34,1	18,0	n.	n.	18,4	18,6	45,6	47,4
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	26,4	37,5	63,1	n.	n.	102,7	85,6	119,3	127,4
Telecommunicatie (61)	32,7	191,9	83,1	n.	n.	166,7	182,4	219,2	281,6
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	206,5	605,5	771,4	n.	n.	707,8	871,6	1.029,7	1.063,2

## 2.4.2 VLAAMS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	889,1	960,3	1.312,0	n.	n.	1.311,3	1.462,2	1.449,9	1.436,3
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	13,5	20,9	34,7	n.	n.	30,0	15,2	16,0	1,2
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	931,9	1.806,4	1.922,9	n.	n.	2.445,8	3.252,5	2.934,0	2.455,8
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	175,7	307,3	431,5	n.	n.	372,7	460,2	552,7	598,2
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	119,3	176,0	330,2	n.	n.	389,1	386,4	493,6	569,2
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	100,8	94,0	228,1	n.	n.	49,0	117,4	179,1	179,5
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	7,5	7,7	19,4	n.	n.	21,1	43,6	42,6	44,0
Verhuur en lease (77)	67,6	339,5	384,7	n.	n.	246,9	231,9	327,5	442,4
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	3,7	21,9	35,4	n.	n.	68,5	57,3	89,6	106,2
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveeringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	83,4	226,6	211,1	n.	n.	145,3	158,0	200,3	202,0
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	69,3	184,5	244,7	n.	n.	137,8	361,2	298,9	312,0
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	276,8	224,3	467,7	n.	n.	582,5	536,7	518,5	563,8
Onderwijs (85)	19,8	36,3	92,3	n.	n.	98,7	105,9	156,1	163,4
Menselijke gezondheidszorg (86)	25,5	78,9	206,1	n.	n.	150,1	229,4	212,3	260,8
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	8,2	5,8	9,1	n.	n.	0,6	0,0	0,4	0,0
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	14,3	30,1	64,2	n.	n.	8,7	36,5	38,9	34,8
Sport, ontspanning en recreatie (93)	15,2	22,9	42,7	n.	n.	3,3	12,1	13,1	17,6
Verenigingen; Reparatie van computers en consumentenartikelen; Overige persoonlijke diensten (94+95+96)	46,6	47,5	105,8	n.	n.	16,6	17,8	23,2	9,0
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Totaal</b>	<b>13.433,2</b>	<b>22.203,3</b>	<b>25.845,5</b>	<b>n.</b>	<b>n.</b>	<b>37.305,6</b>	<b>36.446,4</b>	<b>40.251,2</b>	<b>41.350,2</b>

Bron: NBB

### 2.4.3 WAALS GEWEST

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	0,6	4,9	7,2	n.	n.	0,1	0,2	0,2	0,2
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0,4	0,5	1,3	n.	n.	1,4	1,8	2,2	2,6
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	14,0	12,0	5,0	n.	n.	13,2	13,8	53,5	26,6
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	3,7	3,4	1,4	n.	n.	0,2	3,0	4,3	1,8
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk; Vervaardiging van papier en papierwaren (16+17)	3,6	3,7	6,2	n.	n.	4,4	-0,4	0,9	14,6
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	7,4	8,2	8,7	n.	n.	49,2	58,0	66,0	105,2
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	0,4	1,8	22,6	n.	n.	5,9	5,3	4,6	5,4
Vervaardiging van chemische producten (20)	70,9	51,4	181,3	n.	n.	88,1	96,8	73,4	99,8
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	76,0	203,1	440,3	n.	n.	795,3	1.416,0	1.968,7	778,5
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	6,9	5,8	3,8	n.	n.	42,3	93,9	80,6	78,3
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	11,0	14,9	12,1	n.	n.	85,4	123,7	166,0	169,7
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	8,2	17,3	9,2	n.	n.	85,7	24,8	48,3	72,3
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	22,6	53,1	60,3	n.	n.	80,0	69,1	63,6	67,2
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	2,6	5,9	2,6	n.	n.	21,7	26,5	32,2	57,2
Vervaardiging van elektrische apparatuur; Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (27+28)	21,8	145,4	91,6	n.	n.	111,9	78,6	76,3	83,4
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	16,4	6,6	0,6	n.	n.	9,0	3,5	6,7	10,9
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	1,2	1,1	2,4	n.	n.	20,9	20,1	28,7	34,4
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	6,7	5,6	9,0	n.	n.	47,3	41,9	36,3	26,4
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	1,5	3,3	29,5	n.	n.	6,3	97,1	121,6	86,8
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	5,3	2,5	4,5	n.	n.	32,6	33,4	51,3	132,2
Winning, behandeling en distributie van water; Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer ((36)+(37-39))	2,8	-18,8	37,0	n.	n.	71,6	9,5	27,3	15,1
Bouwnijverheid (41-43)	54,4	107,3	163,0	n.	n.	165,9	193,8	210,7	169,4
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	13,3	172,2	-40,7	n.	n.	104,2	107,4	92,7	208,6
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	203,3	87,6	393,5	n.	n.	464,2	521,5	467,5	572,2
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	33,3	36,3	40,9	n.	n.	34,3	28,7	43,1	89,8
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	360,1	506,6	399,9	n.	n.	403,5	284,2	425,2	357,8
Vervoer over water (50)	2,3	3,3	5,1	n.	n.	11,8	4,3	3,4	5,2
Luchtvaart (51)	1,9	8,5	17,5	n.	n.	125,9	42,6	18,1	25,2
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	78,1	213,5	266,2	n.	n.	325,2	248,9	342,8	352,8
Posterijen en koeriers (53)	15,5	4,5	72,1	n.	n.	33,2	31,7	34,0	55,1
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	549,4	934,6	1.148,3	n.	n.	1.315,2	1.406,3	1.433,0	1.300,5
Uitgeverijen (58)	4,7	4,8	12,6	n.	n.	2,1	5,4	6,2	9,8
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	1,6	3,0	24,1	n.	n.	28,4	28,4	37,7	36,2
Telecommunicatie (61)	155,0	398,0	393,4	n.	n.	555,2	509,2	482,9	581,6
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	49,8	51,4	101,7	n.	n.	145,1	121,9	204,2	326,6

### 2.4.3 WAALS GEWEST (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	478,4	805,4	1.073,2	n.	n.	1.330,0	1.244,5	1.722,1	1.899,2
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	2,8	3,4	3,0	n.	n.	4,9	0,1	0,0	0,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	196,5	304,4	331,1	n.	n.	256,4	281,1	451,7	494,3
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	59,9	60,7	99,5	n.	n.	121,8	56,4	107,7	106,8
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	76,8	50,7	146,3	n.	n.	50,0	68,4	91,4	85,9
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	72,0	131,2	169,7	n.	n.	115,7	103,1	136,7	152,2
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	0,9	3,7	8,6	n.	n.	6,5	0,1	8,9	8,5
Verhuur en lease (77)	3,8	6,9	15,6	n.	n.	0,4	0,3	1,5	2,2
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0,8	5,6	6,4	n.	n.	13,8	13,1	24,7	30,5
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveeringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	10,4	23,3	28,8	n.	n.	21,9	27,7	21,4	23,2
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	14,0	15,0	48,5	n.	n.	16,7	28,8	116,2	108,7
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	182,2	151,7	314,0	n.	n.	392,2	358,2	355,6	382,5
Onderwijs (85)	9,7	14,9	27,2	n.	n.	1,7	7,0	47,5	31,8
Menselijke gezondheidszorg (86)	9,0	2,0	67,1	n.	n.	83,5	102,5	85,3	124,1
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	27,4	78,7	144,6	n.	n.	2,1	0,5	0,0	0,0
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	4,3	8,7	15,0	n.	n.	25,1	30,3	21,7	21,2
Sport, ontspanning en recreatie (93)	8,9	12,8	15,7	n.	n.	0,3	0,4	0,4	0,5
Verenigingen; Reparatie van computers en consumentenartikelen; Overige persoonlijke diensten (94+95+96)	18,4	7,1	19,5	n.	n.	0,2	0,8	7,4	7,5
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Totaal</b>	<b>2.982,6</b>	<b>4.749,7</b>	<b>6.468,0</b>	<b>n.</b>	<b>n.</b>	<b>7.729,9</b>	<b>8.074,2</b>	<b>9.914,4</b>	<b>9.438,5</b>

Bron: NBB

## 2.4.4 HET RIJK

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten; Bosbouw en de exploitatie van bossen; Visserij en aquacultuur (01+02+03)	13,7	25,2	31,1	n.	n.	9,6	8,5	26,1	22,9
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	1,3	1,0	9,1	n.	n.	2,5	21,0	18,5	25,7
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	52,0	147,5	65,5	n.	n.	221,7	173,7	241,9	303,9
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	20,4	56,5	37,8	n.	n.	196,7	180,9	57,9	58,8
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk; Vervaardiging van papier en papierwaren (16+17)	26,3	11,2	21,4	n.	n.	48,4	39,5	65,1	86,7
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	39,5	32,9	30,2	n.	n.	57,3	73,3	84,7	125,1
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	56,0	402,0	1.210,3	n.	n.	1.550,1	1.494,5	1.415,1	1.489,5
Vervaardiging van chemische producten (20)	845,6	885,7	711,9	n.	n.	990,3	800,2	943,1	1.068,9
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	250,1	646,7	1.261,7	n.	n.	1.827,9	3.069,3	3.064,4	1.951,8
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	37,2	34,6	50,6	n.	n.	183,3	208,7	223,8	227,7
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	22,6	32,3	25,4	n.	n.	121,4	183,3	299,7	291,2
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	57,3	76,3	102,6	n.	n.	320,8	255,0	283,3	442,5
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	101,7	184,1	336,0	n.	n.	665,2	705,1	721,6	534,3
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	52,0	202,5	48,2	n.	n.	425,5	388,9	454,5	645,3
Vervaardiging van elektrische apparatuur; Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (27+28)	107,4	263,1	272,4	n.	n.	431,7	464,0	486,9	463,1
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	156,0	217,5	325,0	n.	n.	435,8	337,6	443,9	462,6
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	4,1	21,9	23,3	n.	n.	195,5	23,4	31,6	55,5
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	21,5	27,0	21,3	n.	n.	63,1	73,2	80,5	52,7
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	22,5	14,8	95,0	n.	n.	55,9	308,8	335,8	294,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	65,0	135,5	168,0	n.	n.	597,4	652,4	971,9	1.043,1
Winning, behandeling en distributie van water; Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer ((36)+(37-39))	18,8	2,4	125,9	n.	n.	110,0	48,2	82,0	65,8
Bouwnijverheid (41-43)	336,8	722,6	956,2	n.	n.	1.208,3	1.173,1	1.256,4	1.402,5
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	116,4	47,2	869,1	n.	n.	3.667,3	4.049,0	3.057,9	3.398,2
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	2.024,2	3.171,3	3.568,5	n.	n.	4.849,7	5.126,6	5.544,5	6.320,3
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	83,1	133,2	504,1	n.	n.	1.102,9	1.278,2	1.731,0	2.154,8
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	1.506,1	2.138,1	1.860,4	n.	n.	1.921,4	1.438,0	2.099,6	2.088,7
Vervoer over water (50)	800,2	1.285,3	1.902,5	n.	n.	4.565,1	3.085,9	4.135,7	3.994,7
Luchtvaart (51)	972,0	2.135,1	747,9	n.	n.	1.748,7	1.471,2	1.136,2	1.028,9
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	3.216,7	4.633,8	5.280,3	n.	n.	7.550,6	5.991,9	7.848,9	7.763,3
Posterijen en koeriers (53)	187,8	289,6	526,9	n.	n.	634,0	544,3	571,3	648,1
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	2.650,7	5.483,1	5.667,8	n.	n.	6.490,0	6.781,6	7.406,8	6.970,6
Uitgeverijen (58)	31,6	80,2	48,3	n.	n.	36,2	39,2	69,7	69,4
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	59,9	103,2	176,2	n.	n.	235,6	220,1	291,0	332,3
Telecommunicatie (61)	283,7	862,5	696,0	n.	n.	1.053,8	1.106,6	946,7	1.241,6
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	405,7	992,7	1.179,5	n.	n.	1.138,6	1.503,9	1.701,0	1.979,7

## 2.4.4 HET RIJK (VERVOLG)

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen; Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen; Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (64+65+66)	3.344,3	4.565,9	6.544,2	n.	n.	7.371,6	7.189,0	7.424,7	7.430,4
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	33,3	43,1	68,1	n.	n.	89,8	42,2	40,0	38,4
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	2.236,6	4.279,6	5.427,5	n.	n.	5.993,3	6.919,9	7.757,4	7.301,8
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	348,2	608,9	743,6	n.	n.	706,0	755,1	894,7	945,1
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	235,2	311,6	578,0	n.	n.	518,5	620,6	714,1	777,5
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	642,6	686,0	822,3	n.	n.	461,3	622,2	715,0	748,5
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	14,8	21,0	48,2	n.	n.	59,5	61,5	83,7	75,7
Verhuur en lease (77)	126,2	400,9	468,0	n.	n.	266,3	255,1	359,2	477,2
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	11,2	45,4	78,7	n.	n.	122,4	117,1	174,8	185,6
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	171,4	371,0	357,3	n.	n.	246,9	265,0	280,0	296,2
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	156,7	293,8	438,3	n.	n.	313,5	581,3	642,9	616,5
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	915,5	954,4	1.546,8	n.	n.	1.335,1	1.214,6	1.230,9	1.359,7
Onderwijs (85)	38,7	64,4	149,8	n.	n.	101,7	119,4	208,8	212,7
Menselijke gezondheidszorg (86)	39,6	103,6	323,4	n.	n.	269,6	377,6	335,1	439,1
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	41,1	90,0	163,3	n.	n.	6,1	4,9	8,3	9,9
Creative activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	66,1	103,1	213,7	n.	n.	150,8	174,6	152,3	104,7
Sport, ontspanning en recreatie (93)	37,4	58,8	81,2	n.	n.	4,1	12,8	13,5	18,1
Verenigingen; Reparatie van computers en consumentenartikelen; Overige persoonlijke diensten (94+95+96)	118,2	147,2	312,4	n.	n.	90,7	131,7	191,6	197,7
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0,0	0,0	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Totaal</b>	<b>23.223,0</b>	<b>38.647,3</b>	<b>47.320,8</b>	<b>49.223,9</b>	<b>55.947,1</b>	<b>62.819,5</b>	<b>62.783,7</b>	<b>69.356,0</b>	<b>70.339,0</b>

Bron: NBB





### 3. Resultaten voor de Duitstalige Gemeenschap

### 3.1 GLOBALE RESULTATEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Invoer van goederen	n.	685,8	828,5	870,9	984,1	1.050,9	844,6	913,1	920,7
Uitvoer van goederen	n.	1.021,5	1.247,1	1.194,5	1.460,8	1.453,5	1.215,4	1.317,2	1.382,7
Netto-uitvoer van goederen	n.	335,7	418,6	323,6	476,7	402,6	370,8	404,1	462,0
Invoer van diensten	n.	120,2	139,9	n.	n.	174,8	198,6	219,3	221,4
Uitvoer van diensten	n.	125,3	146,0	n.	n.	211,0	197,2	205,7	207,7
Netto-uitvoer van diensten	n.	5,1	6,1	n.	n.	36,2	-1,4	-13,6	-13,7
Invoer van goederen en diensten	n.	806,0	968,4	n.	n.	1.225,7	1.043,2	1.132,4	1.142,1
Uitvoer van goederen en diensten	n.	1.146,8	1.393,1	n.	n.	1.664,5	1.412,6	1.522,9	1.590,4
Netto-uitvoer van goederen en diensten	n.	340,8	424,7	n.	n.	438,8	369,4	390,5	448,3

Bron: NBB

### 3.2 RESULTATEN PER A38-BEDRIJFSTAK

#### 3.2.1 INVOER VAN GOEDEREN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij (AA)	n.	3,8	6,6	5,5	10,7	13,4	14,1	15,2	12,7
Winning van delfstoffen (BB)	n.	0,0	0,4	0,0	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (CA)	n.	167,4	194,5	124,0	217,0	224,6	214,8	235,2	160,8
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (CB)	n.	23,6	22,0	23,5	25,8	21,5	16,3	19,8	26,1
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen (CC)	n.	35,5	15,7	16,1	18,9	18,0	22,5	26,6	23,0
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten (CD)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van chemische producten (CE)	n.	40,5	27,4	27,6	30,1	34,3	22,7	30,7	41,6
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	n.	1,9	3,4	3,5	3,1	4,6	5,7	5,2	7,0
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten (CG)	n.	28,2	32,7	37,7	53,8	56,0	40,3	49,2	51,8
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (CH)	n.	90,8	82,3	116,3	125,2	123,1	69,2	79,7	97,1
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (CI)	n.	3,1	3,0	3,1	3,4	3,9	3,0	3,3	3,5
Vervaardiging van elektrische apparatuur (CJ)	n.	66,8	93,3	151,7	145,1	179,6	128,9	155,9	173,0
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g. (CK)	n.	12,8	23,3	14,9	4,5	4,7	3,4	4,4	4,3
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	n.	14,7	25,6	27,5	23,5	33,9	2,2	1,7	2,6
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten (CM)	n.	26,9	36,3	36,4	35,8	32,1	45,7	41,1	44,9
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	n.	1,0	1,6	2,0	0,7	0,1	1,9	2,9	4,5
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering (EE)	n.	0,6	6,6	8,3	6,1	8,4	5,5	9,2	9,7
Bouwnijverheid (FF)	n.	5,6	9,1	7,7	7,6	9,3	18,2	18,1	21,7
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	n.	152,4	212,2	225,1	223,2	238,1	192,2	170,5	182,4
Vervoer en opslag (HH)	n.	9,0	28,5	29,9	33,9	33,7	29,9	32,7	39,7
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	n.	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,4	0,4
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen (JA)	n.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Telecommunicatie (JB)	n.	0,3	0,0	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie (JC)	n.	0,0	0,4	0,6	0,5	0,5	0,4	0,0	0,0
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	n.	0,1	0,4	2,6	1,4	2,1	0,3	0,2	0,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed (LL)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (MA)	n.	0,3	0,8	1,2	0,8	0,9	1,2	0,8	2,7
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (MB)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (MC)	n.	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	n.	0,0	2,0	2,3	9,4	4,5	3,1	8,4	8,8
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (OO)	n.	0,0	0,0	2,8	2,8	2,8	2,6	1,6	1,1
Onderwijs (PP)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menselijke gezondheidszorg (QA)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Maatschappelijke dienstverlening (QB)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Kunst, amusement en recreatie (RR)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige diensten (SS)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik (TT)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	n.	685,8	828,5	870,9	984,1	1.050,9	844,6	913,1	920,7

Bron: NBB

### 3.2.2 UITVOER VAN GOEDEREN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij (AA)	n.	9,1	12,6	17,2	12,7	12,7	11,3	9,6	11,7
Winning van delfstoffen (BB)	n.	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (CA)	n.	256,6	305,4	189,4	369,3	385,7	369,7	416,8	348,1
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (CB)	n.	42,6	51,2	50,9	55,1	51,2	43,2	48,1	50,5
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen (CC)	n.	46,6	45,5	47,1	62,2	49,3	46,1	51,3	55,4
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten (CD)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van chemische producten (CE)	n.	66,8	58,0	55,2	56,2	57,7	40,1	53,2	72,2
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	n.	2,5	4,7	4,9	5,1	5,8	7,0	8,1	9,6
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten (CG)	n.	90,2	111,0	122,8	141,3	138,1	117,6	124,4	135,3
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (CH)	n.	100,0	107,3	127,8	154,3	144,1	96,6	102,4	117,7
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (CI)	n.	1,6	1,1	0,1	0,3	1,1	0,1	0,2	0,3
Vervaardiging van elektrische apparatuur (CJ)	n.	147,0	155,1	218,7	234,3	243,2	191,0	187,2	203,4
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g. (CK)	n.	12,9	29,3	21,7	8,2	4,5	3,9	5,4	8,8
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	n.	30,4	61,5	67,8	56,1	72,0	5,2	5,8	8,7
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten (CM)	n.	36,2	38,2	47,4	51,6	47,6	88,6	74,1	87,3
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	n.	0,5	0,9	0,9	0,4	0,0	0,5	1,5	1,6
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering (EE)	n.	0,9	6,9	8,6	7,4	9,4	5,6	9,6	11,0
Bouwnijverheid (FF)	n.	8,6	3,7	2,8	5,4	6,2	5,3	11,5	11,6
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	n.	162,4	246,8	205,4	222,2	209,1	159,3	174,1	222,0
Vervoer en opslag (HH)	n.	4,1	5,4	3,3	6,7	8,9	20,1	28,7	19,7
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen (JA)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Telecommunicatie (JB)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie (JC)	n.	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	n.	0,0	0,6	1,6	1,2	1,5	0,1	0,2	0,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed (LL)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (MA)	n.	1,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (MB)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (MC)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	n.	0,0	1,0	0,5	10,4	4,2	2,9	4,6	6,4
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (OO)	n.	0,0	0,0	0,4	0,4	1,0	1,0	0,3	0,5
Onderwijs (PP)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menselijke gezondheidszorg (QA)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Maatschappelijke dienstverlening (QB)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Kunst, amusement en recreatie (RR)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige diensten (SS)	n.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik (TT)	n.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	n.	1.021,5	1.247,1	1.194,5	1.460,8	1.453,5	1.215,4	1.317,2	1.382,7

Bron: NBB

### 3.2.3 INVOER VAN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij (AA)	n.	0,1	1,6	n.	n.	0,0	0,1	0,1	0,1
Winning van delfstoffen (BB)	n.	0,0	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (CA)	n.	3,7	0,9	n.	n.	8,1	14,7	14,4	2,2
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (CB)	n.	3,2	1,6	n.	n.	0,2	1,3	1,5	1,7
Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen (CC)	n.	2,4	1,5	n.	n.	0,2	1,4	4,3	7,7
Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten (CD)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van chemische producten (CE)	n.	0,9	0,8	n.	n.	1,7	0,7	0,3	0,4
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (CF)	n.	0,1	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende minerale producten (CG)	n.	9,2	8,1	n.	n.	13,0	13,4	14,4	17,0
Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (CH)	n.	2,8	1,6	n.	n.	3,7	2,9	3,9	2,8
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (CI)	n.	0,8	1,7	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervaardiging van elektrische apparatuur (CJ)	n.	6,5	7,0	n.	n.	8,6	7,8	7,9	8,1
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g. (CK)	n.	0,1	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,1
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	n.	0,5	0,3	n.	n.	0,0	1,1	0,9	0,0
Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten (CM)	n.	3,7	6,5	n.	n.	6,4	18,2	24,9	27,8
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	n.	0,1	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,1
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering (EE)	n.	0,1	0,2	n.	n.	0,3	0,4	0,0	0,2
Bouwnijverheid (FF)	n.	1,9	0,6	n.	n.	1,8	3,2	5,9	7,5
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	n.	6,9	3,8	n.	n.	6,2	5,9	12,8	14,1
Vervoer en opslag (HH)	n.	29,6	17,3	n.	n.	29,6	34,3	27,3	26,0
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	n.	1,1	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,1
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen (JA)	n.	0,1	0,0	n.	n.	2,4	2,8	2,6	2,5
Telecommunicatie (JB)	n.	1,0	0,0	n.	n.	0,4	0,3	0,6	1,4
Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie (JC)	n.	0,2	0,3	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	n.	2,7	2,6	n.	n.	3,0	3,7	2,7	3,0
Exploitatie van en handel in onroerend goed (LL)	n.	0,0	1,6	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,8
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (MA)	n.	0,5	3,4	n.	n.	0,2	0,5	0,6	0,2
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (MB)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten (MC)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,1	0,0	0,0	0,1
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	n.	0,9	0,7	n.	n.	0,3	0,2	0,7	0,2
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (OO)	n.	2,5	2,0	n.	n.	0,8	0,7	0,8	1,0
Onderwijs (PP)	n.	2,0	0,8	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,6
Menselijke gezondheidszorg (QA)	n.	0,8	0,3	n.	n.	0,4	0,3	0,4	0,4
Maatschappelijke dienstverlening (QB)	n.	0,6	0,3	n.	n.	0,2	0,2	0,2	0,1
Kunst, amusement en recreatie (RR)	n.	0,0	0,7	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige diensten (SS)	n.	0,3	0,1	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik (TT)	n.	0,1	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Consumptieve bestedingen gezinnen (P.3)	n.	34,9	73,1	n.	n.	87,2	84,5	92,1	95,2
Totaal	n.	120,2	139,9	n.	n.	174,8	198,6	219,3	221,4

Bron: NBB

### 3.2.4 UITVOER VAN DIENSTEN

(miljoenen euro's)

	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij; Industrie (A+C)	n.	5,4	16,6	n.	n.	48,2	62,8	49,9	38,2
Winning van delfstoffen (BB)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (DD)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering (EE)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,3	0,0
Bouwnijverheid (FF)	n.	2,0	3,3	n.	n.	3,4	1,5	4,5	2,7
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	n.	19,3	32,3	n.	n.	15,5	9,2	23,5	26,8
Vervoer en opslag (HH)	n.	46,8	29,0	n.	n.	75,0	52,6	54,8	45,0
Verschaffen van accommodatie en maaltijden (II)	n.	35,8	42,1	n.	n.	42,3	43,8	45,1	62,3
Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen (JA)	n.	0,0	0,0	n.	n.	4,3	5,3	4,9	5,2
Telecommunicatie; Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie (JB+JC)	n.	1,0	0,2	n.	n.	0,0	0,0	0,3	0,8
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	n.	5,9	8,7	n.	n.	9,4	10,0	10,1	10,2
Exploitatie van en handel in onroerend goed; Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten; Administratieve en ondersteunende diensten (LL+M+NN)	n.	4,3	3,4	n.	n.	0,7	0,3	0,7	1,5
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (OO)	n.	4,3	9,0	n.	n.	11,2	10,4	10,5	13,5
Onderwijs (PP)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,1	0,0
Menselijke gezondheidszorg; Maatschappelijke dienstverlening (QA+QB)	n.	0,0	0,8	n.	n.	1,0	1,3	1,0	1,5
Kunst, amusement en recreatie (RR)	n.	0,5	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige diensten (SS)	n.	0,2	0,2	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik (TT)	n.	0,0	0,0	n.	n.	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	n.	125,3	146,0	n.	n.	211,0	197,2	205,7	207,7

Bron: NBB

## Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/app/cal/N/calthema.htm>) bevat de publicatiekalender van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.





## Conventionele tekens

r	raming
v	voorlopig
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid



## Lijst van afkortingen

ADS	Algemene Directie Statistiek van de Federale Overheidsdienst Economie
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
ESR	Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen
FISIM	Financial intermediation services indirectly measured
INR	Instituut van de nationale rekeningen
MA	Multi-arrondissementele ondernemingen; i.e. ondernemingen met vestigingen in meerdere arrondissementen
NACE	Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes
NBB	Nationale Bank van België
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
NUTS 1	Code NUTS-niveau in België: gewesten
NUTS 2	Code NUTS-niveau in België: provincies
NUTS 3	Code NUTS-niveau in België: arrondissementen
P.61	ESR code voor uitvoer van goederen
P.62	ESR code voor uitvoer van diensten
P.71	ESR code voor invoer van goederen
P.72	ESR code voor invoer van diensten
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
STATEC	Institut national de la statistique et des études économiques du Grand-Duché du Luxembourg
SUT	Supply and Use Table
UA	Uni-arrondissementele ondernemingen; i.e. ondernemingen die slechts in 1 arrondissement voorkomen of waarvan alle vestigingen zich binnen 1 arrondissement bevinden
VL	Vlaams Gewest
W	Waals Gewest



### Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "e-service", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden.

Via de rubriek "Print-on-demand" kan u tegen betaling een papieren versie van deze publicatie bestellen.

(<http://www.nbb.be/pub/stats/stats.htm?l=nl&tab=Publications>)

### Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 44 08 - Fax +32 2 221 32 30

[nationalaccounts@nbb.be](mailto:nationalaccounts@nbb.be)

### Verantwoordelijke uitgever

**Rudi Acx**

Chef van het departement Algemene statistiek

Nationale Bank van België

Naamloze vennootschap

RPR Brussel - Ondernemingsnummer: 0203.201.340

Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 - BE-1000 Brussel

[www.nbb.be](http://www.nbb.be)

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek

Omslag: NBB AG - Prepress & Image

Gepubliceerd in juli 2014